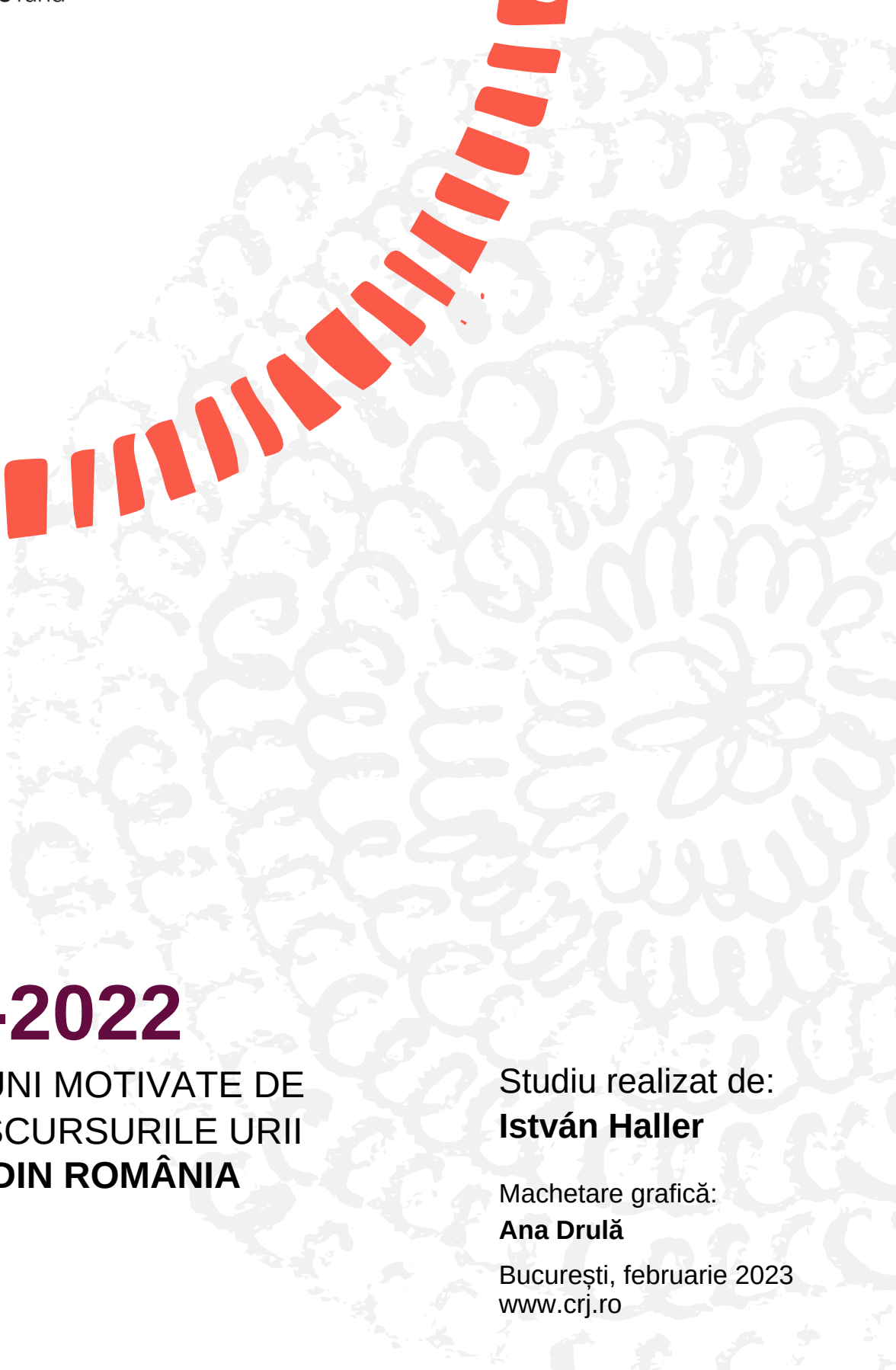

2021-2022

INFRAȚIUNI MOTIVATE DE
URĂ ȘI DISCURSURILE URII
SITUAȚIA DIN ROMÂNIA

Studiu realizat de:
István Haller

Machetare grafică:
Ana Drulă

București, februarie 2023
www.crj.ro

Proiect derulat de:

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.

Cuprins

Infracțiuni motivate de ură și discursurile urii
Situția din România: 2021-2022

* Cuvânt înainte

03

I . Cadrul legal în România privind infracțiunile motivate de ură și discursul de ură

I.1. Infracțiuni motivate de ură și sancționarea penală a discursului de ură

- a) Codul Penal 06
- b) Legislația privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război 10
- c) Legislația privind prevenirea și combaterea antisemitismului 14
- d) Legislația privind prevenirea și combaterea antițigănistului 14
- e) Protecția persoanei vătămate 15

I.2. Sancționarea prin amendă contravențională a discriminării care potențial reprezintă discurs de ură

- a) Legislația privind publicitatea 15
- b) Legislația privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare 15
- c) Legislația privind egalitatea de șanse între femei și bărbați 17
- d) Legea audiovizualului 19
- e) Codul muncii 20

I.3. Sancțiuni administrative, disciplinare în domeniul limbajului urii 20

I.4. Remedii prin acțiuni civile

- a) În cazul infracțiunilor 21
- b) Procedura specifică în cazul limbajului urii definit ca discriminare 22

II. Informații privind infracțiunile motivate de ură și discursul de ură disponibile în România

II.1. Informații administrative privind infracțiunile motivate de ură și discursul de ură

- II.1.1. Infracțiuni motivate de ură și discursul de ură înregistrate de Poliție 24

II.1.2. Date privind dosarele penale referitoare la infracțiuni motivate de ură și discurs de ură la nivelul Ministerului Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție)	27
II.1.3. Date privind dosarele penale referitoare la infracțiuni motivate de ură și discurs de ură la nivelul Ministerului Justiției	41
II.1.4. Date privind discursul de ură comunicate de către Consiliul Național al Audiovizualului	43
II.1.5. Date privind discursul de ură comunicate de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării	47
II.1.6 Informații colectate de Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”	72
II.2. Informații colectate de organizații internaționale	
II.2.1. OSCE-ODIHR	76
II.2.2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului	76
II.2.3. Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței a Consiliului Europei (ECRI)	80
II.2.4. Comisia Europeană	81
II.2.5. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)	86
II.3. Informații colectate de ONG-uri din România	89

III. Măsuri pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor motivate de ură și discursul de ură

III.1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării	94
III.2. Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”	96
III.3 Inspectoratul General al Poliției Române - Institutul de Cercetare și Prevenire a Criminalității	97
III.4. Institutul de Studii pentru Ordine Publică	98
III.5. Institutul Național al Magistraturii	99
III.6. Institutul Național Pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților	100
* Concluzii și recomandări	101

Cuvânt înainte

Acest raport de cercetare a fost elaborat în cadrul proiectului "*Nediscriminarea, dincolo de cuvinte*"[1], care are ca scop creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor cu privire la nivelul de acceptare și internalizare a discursului urii în spațiul public și întărirea capacității acestora de identificare, raportare și combatere a discursului urii, inclusiv prin deconstruirea prejudecăților care îl susțin, prejudecăți despre diverse grupuri vulnerabile la discriminare, prin oferirea de instrumente și acces facil la informație.

Raportul conține o prezentare și o analiză a cadrului legal național relevant, a datelor privind infracțiunile motivate de ură care sunt disponibile public în România, precum și a măsurilor de prevenire și combatere a discriminării, a discursului și a infracțiunilor motivate de ură, aferente perioadei ianuarie 2021-iunie 2022.

În cadrul aceluiași proiect, s-a realizat un raport similar pentru perioada 2016-2020[2]. Astfel, raportat la perioada anterioară, prezentul raport dorește să stabilească dacă și unde au fost înregistrate progrese cu privire la legislație și implementare legislație și prevederi antidiscriminare din perspectivă de discurs al urii și infracțiuni motivate de ură, precum și să identifice punctele care necesită intervenție prioritară și liniile de acțiune, pentru factorii de decizie și de elaborare a politicilor, pentru instituțiile statului care le implementează, precum și a persoanelor deja implicate în domeniul antidiscriminării (ONG-uri, grupuri de victime, profesioniști din domeniul juridic etc.).

1. Proiectul este derulat de Centrul de Resurse Juridice (CRJ) cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org. Mai multe informații despre proiect sunt disponibile la: www.crj.ro/antidiscriminare/nediscriminarea-dincolo-de-cuvinte/

2. Raport CRJ "Infracțiuni motivate de ură și discursurile urii. Situația din România: 2016-2022" disponibil la: www.crj.ro/wp-content/uploads/2022/01/Studiu-hate-crimes_mai21.pdf

Terminologie

Infracțiunile motivate de ură (hate crime) sunt acele fapte sancționate de legislația penală care sunt determinate de sentimentele infractorului față de o anumită comunitate, determinabilă printr-o caracteristică comună, și nu personal față de victimă.

Legislația penală folosește termenul de infracțiune pentru motive legate de un criteriu de discriminare (pe temei de rasă, naționalitate, etnie/origine etnică, limbă, religie, gen/sex, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA).

Totodată reprezintă infracțiuni motivate de ură faptele prin care se promovează ideologii xenofobe. Obiectul infracțiunii de ură, uneori pe lângă obiectul general (casă incendiată, persoană bătută), este și o valoare socială particulară: respectul reciproc, multiculturalitatea, conviețuirea pașnică, pacea socială. De aici rezultă caracterul grav al acestor tipuri de infracțiuni.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului arată: „când se cercetează incidente violente, autoritățile statului au obligația suplimentară de a întreprinde toate demersurile necesare pentru a demasca orice motive rasiale și pentru a stabili dacă ura etnică sau prejudecățile rasiale au jucat un rol în desfășurarea evenimentelor. A considera violența și brutalitatea pe motive de rasă de pe poziții de egalitate cu cauze care nu au accente rasiste ar însemna se ignore natura specifică a unor acte deosebit de distructive pentru drepturile fundamentale. A nu face diferența între modul în care situații fundamental diferite sunt abordate poate reprezenta un tratament nejustificat care contravine art. 14 din Convenție.” (Cauza Stoica împotriva României, 4 martie 2008, §119)[3].

Discursul urii (limbajul urii, hate speech) reprezintă exprimarea sentimentului de superioritate, de creare a unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare față de o comunitate sau față de o persoană datorită apartenenței la o comunitate. Legislația din România nu definește discursul urii.

Hărțuirea, respectiv încălcarea dreptului la demnitate, sunt noțiuni mai largi în care, practic, se încadrează și discursul urii. Curtea Europeană a Drepturilor Omului stabilește că anumite expresii concrete reprezintă un limbaj al urii, care pot insulta indivizi sau grupuri de persoane, iar aceste expresii nu se bucură de protecția libertății de exprimare (Jersild împotriva Danemarcei, nr. 15890/89, 23 septembrie 1994, § 35).

Toleranța [4] și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar ca în societățile democratice să se sancționeze orice formă de expresii care diseminează, incită, promovează sau justifică ura bazată pe intoleranță (Gündüz împotriva Turciei, nr. 35071/97, 4 decembrie 2003, § 40). În unele situații, nesancționarea discursului urii reprezintă o violare a dreptului la viață de familie (Budinova și Chaprazov împotriva Bulgariei, nr. 12567/13, 16 februarie 2021).

3. Principiul se aplică identic și în situația în care motivația nu este rasială, ci bazată pe „alte motive discriminatorii” (Cauza M.C. și A.C. împotriva României, 12 iulie 2016, §113). Cauza citată este disponibilă la <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/cedo/Cauza-Stoica-impotriva-Romaniei.pdf>.

4. Cuvântul *toleranță* este folosit în sensul deciziei CEDO citate.

Metodologie

Raportul este redactat pe baza analizei documentare, realizată prin colectarea de date și informații despre infracțiunile și discursurile instigatoare la ură din surse online, precum și trimiterea de solicitări de informații publice către autoritățile care prelucrează date despre infracțiunile și discursurile instigatoare la ură.

Listă de abrevieri

ACTEDO	Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului
ANPC	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
CCR	Curtea Constituțională a României
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CNA	Consiliul Național al Audiovizualului
CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CRJ	Centrul de Resurse Juridice
DIICOT	Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
ECRI	Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței
FRA	Agencia pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
INM	Institutul Național al Magistraturii
INSHR-EW	Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”
IPJ	Inspectoratul de Poliție al Județului
ISOP	Institutul de Studii pentru Ordine Publică
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
M. Of.	Monitorul Oficial al României
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
ODIHR	Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului
O.G.	Ordonanță de Guvern
ONG	Organizație neguvernamentală
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
O.U.G.	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PCA	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel
PÎCCJ	Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
PMP	Partidul Mișcarea Populară
PSD	Partidul Social Democrat
SUPC	Secția de urmărire penală și criminalistică
UAT	Unitate administrativ teritorială (primărie)
UCTRR	Uniunea Civică a Tinerilor Romi din România
UDMR	Uniunea Democrată Maghiară din România
UE	Uniunea Europeană
USR-PLUS	Alianța Uniunea Salvați România - Partidul Libertate, Unitate și Solidaritate

I. Cadrul legal în România privind infracțiunile motivate de ură și discursul de ură

I.1. Infracțiuni motivate de ură și sancționarea penală a discursului de ură

În perioada analizată s-a modificat definiția incitării la ură sau discriminare pentru a fi în conformitate cu Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal. Totodată a apărut Legea nr. 2/2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului.

a) Codul penal

Infracțiunea motivată de caracteristicile victimei

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009), la circumstanțe agravante, art. 77, prevede: „Următoarele împrejurări constituie circumstanțe agravante: [...] h) săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.”

Abuzul în serviciu (*prin îngrădirea unor drepturi*)

Codul penal din 21 iulie 1968, modificat prin Legea nr. 278/2006 (publicată în M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006), la art. 247, definește abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi: „Îngrădirea, de către un funcționar public, a folosinței sau a exercițiului drepturilor unei persoane ori crearea pentru aceasta a unei situații de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani”. Dacă fapta a avut consecințe deosebit de grave, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi (art. 248¹).

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009) a încadrat această faptă la abuzul în serviciu: „Cu aceeași pedeapsă [închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică] se sancționează și fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, îngrădește exercitarea unui drept al unei persoane, ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA” (art. 297, alin. 2).

Ordonanța de urgență nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (publicată în M. Of. nr. 92 din 1 februarie 2017) a redefinit fapta: „Fapta funcționarului public care, în exercitarea serviciului, îngrădește exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă”.

Tortura bazată pe un criteriu de discriminare

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009) a definit o formă specifică a torturii: „Fapta funcționarului public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat sau a altei persoane care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres ori tacit al acestuia de a provoca unei persoane puternice suferințe fizice ori psihice: [...] d) pe un motiv bazat pe orice formă de discriminare, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.” (art. 282, alin. 1)

Incitarea la ură sau discriminare

Codul penal din 21 iulie 1968, modificat prin Legea nr. 278/2006 (publicată în M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006), la art. 317 (Instigarea la discriminare) prevede: „Instigarea la ură pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

Infrațiunea a fost redenumită și redefinită prin Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009): „*Incitarea publicului, prin orice mijloace, la ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă*” (art. 369).

Legea nr.170/2022 pentru modificarea art. 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 548 din 6 iunie 2022) a redefinit fapta (după o serie de controverse și decizii ale C.C.R.), pentru a fi în conformitate cu Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal:

„Incitarea publicului, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr-o anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență, politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

Împiedicarea exercitării libertății religioase

Această faptă nu reprezintă în esență o infracțiune motivată de ură, însă poate avea această natură.

Codul penal din 21 iulie 1968, cu modificările ulterioare (republicat în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997), la art. 318 (Împiedicarea libertății cultelor) alin. 1, stabilește: „Împiedicarea sau tulburarea libertății de exercitare a vreunui cult religios, care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă”.

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009), la art. 381 alin. 1 prevede: „Împiedicarea sau tulburarea liberei exercitări a ritualului unui cult religios, care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă”.

Profanarea lăcașurilor sau a obiectelor de cult, profanarea de cadavre sau morminte

Fapta, în special cea de profanare a lăcașurilor și obiectelor de cult, poate fi comisă din ură, dar și din alte motive. Codul penal din 21 iulie 1968, cu modificările ulterioare (republicat în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997), la art. 319 (Profanarea de morminte), definește această infracțiune: „Profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unui monument sau a unei urne funerare ori a unui cadavru, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani”.

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009), la art 382 stabilește: „Profanarea unui lăcaș sau a unui obiect de cult, aparținând unui cult religios care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.”

Art. 383 se referă la profanarea de cadavre sau morminte:

„(1) Sustragerea, distrugerea sau profanarea unui cadavru, ori a cenușei rezultate din incinerarea acestuia se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unei urne funerare sau a unui monument funerar, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.”

Genocidul

În esență genocidul este o infracțiune motivată de ură, dar poate avea și altă natură [5].

Conform Codului penal din 21 iulie 1968, cu modificările ulterioare (republicat în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997), art. 357:

5. Soții Ceaușescu au fost condamnați pentru genocid, însă în cazul lor nu se poate susține elementul de ură.

„Săvârșirea în scopul de a distruge în întregime sau în parte o colectivitate sau un grup național, etnic, rasial sau religios, a vreuneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea membrilor colectivității sau grupului;
- b) vătămarea gravă a integrității fizice sau mintale a membrilor colectivității sau grupului;
- c) supunerea colectivității ori grupului la condiții de existență sau tratament de natură să ducă la distrugere fizică;
- d) luarea de măsuri tinzând la împiedicarea nașterilor în sânul colectivității sau grupului;
- e) transferarea forțată a copiilor aparținând unei colectivități sau unui grup, în altă colectivitate sau în alt grup, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

Dacă fapta este săvârșită în timp de război, pedeapsa este detențiunea pe viață. Înțelegerea în vederea săvârșirii infracțiunii de genocid se pedepsește cu închisoare de la 5 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.”

Conform Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009), art 439 (Genocidul):

„(1) Săvârșirea, în scopul de a distruge, în întregime sau în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea de membri ai grupului;*
- b) vătămarea integrității fizice sau mintale a unor membri ai grupului;*
- c) supunerea grupului la condiții de existență de natură să ducă la distrugerea fizică, totală sau parțială, a acestuia;*
- d) impunerea de măsuri vizând împiedicarea nașterilor în cadrul grupului;*
- e) transferul forțat de copii aparținând unui grup în alt grup, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) sunt săvârșite în timp de război, pedeapsa este detențiunea pe viață.

(3) Înțelegerea în vederea săvârșirii infracțiunii de genocid se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Incitarea la săvârșirea infracțiunii de genocid, comisă în mod direct, în public, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”

b) Legislația privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război

Ordonanța de urgență nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii (publicată în M. Of. nr. 214 din 28 martie 2002) prevede următoarele sancțiuni penale:

- închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi pentru constituirea unei organizații cu caracter fascist, rasist sau xenofob (art. 3 alin. 1), respectiv aderarea la o astfel de organizație (art. 3 alin. 2);
- închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea unor drepturi pentru răspândirea, vânzarea sau confecționarea de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe, precum și deținerea, în vederea răspândirii (art. 4 alin. 1), respectiv utilizarea în public a unor astfel de simboluri (art. 4 alin. 2);
- închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea unor drepturi pentru promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unei infracțiuni contra păcii și omenirii sau promovarea ideologiei fasciste, rasiste ori xenofobe, prin propagandă, săvârșită prin orice mijloace, în public (art. 5);
- închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea unor drepturi pentru contestarea sau negarea în public a Holocaustului ori a efectelor acestuia (art. 6).

Pentru aceste fapte persoanele juridice pot fi sancționate cu amendă de la 25.000.000 lei la 250.000.000 lei, iar „constatarea contravenției și aplicarea sancțiunii se fac de către personalul împuternicit în acest scop de către ministrul culturii și cultelor, precum și de către personalul special abilitat din cadrul Ministerului de Interne” (art. 8).

Legea nr. 107/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii (publicată în M. Of. nr. 377 din 3 mai 2006) a scăzut sancțiunile aplicabile:

- pentru constituirea unei organizații cu caracter fascist, rasist sau xenofob: închisoare de 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi (art. 3 alin. 1);
- pentru confecționarea, vânzarea, răspândirea, precum și deținerea în vederea răspândirii de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe: închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi (art. 4 alin. 1);
- pentru promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unei infracțiuni contra păcii și omenirii sau promovarea ideologiei fasciste, rasiste ori xenofobe, prin propagandă, săvârșită prin orice mijloace, în public: închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi (art. 5);

- pentru negarea în public a Holocaustului ori a efectelor acestuia: închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea unor drepturi (art. 6);
- pentru persoane juridice amenda contravențională: de la 2.500 lei la 15.000 lei (art. 8 alin. 1).

Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi (publicată în M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006) din nou a modificat sancțiunile:

- pentru răspândirea sau vânzarea, prin orice mijloace, ori confecționarea de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe, precum și deținerea, în vederea răspândirii sau vânzării, a unor astfel de simboluri: închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea unor drepturi (art. 4 alin. 1);
- negarea, contestarea, aprobarea sau justificarea, prin orice mijloace, în public, a Holocaustului, genocidului sau a crimelor contra umanității ori a efectelor acestora: închisoare de la 6 luni la 5 ani și interzicerea unor drepturi sau amendă (art. 6).

Au fost totodată abrogate prevederile privind sancționarea contravențională a persoanelor juridice.

O nouă modificare a intervenit prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (publicată în M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012):

„Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi inițierea sau constituirea unei organizații cu caracter fascist, rasist sau xenofob, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă a unui astfel de grup” (art. 3 alin. 1); nu se pedepsesc persoanele care denunță autorităților organizația, înainte ca aceasta să fi fost descoperită și să se fi început săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile care intră în scopul grupului (art. 3 alin. 3); pentru persoana care a săvârșit aceste fapte înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate (art. 3 alin. 4);

- „Confecționarea, punerea în circulație sau deținerea în vederea punerii în circulație de simboluri fasciste, rasiste sau xenofobe constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă” (art. 4 alin. 1);
- „Distribuirea sau punerea la dispoziția publicului, în orice mod, prin intermediul unui sistem informatic, de materiale rasiste și xenofobe constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani” (art. 4 alin. 2¹);

- „Promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unei infracțiuni contra păcii și omenirii sau promovarea ideologiei fasciste, rasiste ori xenofobe, prin propagandă, săvârșită prin orice mijloace, în public, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă” (art. 5 alin. 1);

- „Negarea, contestarea, aprobarea, justificarea sau minimalizarea în mod evident, prin orice mijloace, în public, a Holocaustului, genocidului, a crimelor contra umanității și a crimelor de război, astfel cum sunt definite în dreptul internațional, în Statutul Curții Penale Internaționale și în Carta Tribunalului Militar Internațional înființat prin Acordul de la Londra, la data de 8 august 1945, și recunoscute ca atare printr-o hotărâre definitivă a Curții Penale Internaționale, a Tribunalului Militar Internațional înființat prin Acordul de la Londra, la data de 8 august 1945, a Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, a Tribunalului Penal Internațional pentru Rwanda sau a oricărui alt tribunal penal internațional înființat prin instrumente internaționale relevante și a căror competență este recunoscută de statul român, ori a efectelor acestora, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă” (art. 6 alin. 1), iar dacă aceste fapte sunt săvârșite prin intermediul unui sistem informatic, fapta se sancționează cu închisoare de la 6 luni la 5 ani (art. 6 alin. 2);

- „Amenințarea unei persoane sau a unui grup de persoane, prin intermediul unui sistem informatic, cu săvârșirea unei infracțiuni pentru care maximul pedepsei prevăzute de lege este închisoarea de cel puțin 5 ani, pe motiv de rasă, culoare, ascendență sau origine națională ori etnică, sau în considerarea religiei, dacă aceasta este folosită ca pretext pentru oricare dintre motivele arătate, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani” (art. 61 alin. 1).

Legea nr. 217/2015 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii (publicată în M. Of. nr. 558 din 27 iulie 2015) a modificat titlul ordonanței de urgență, devenind Ordonanță de urgență privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid, contra umanității și de crime de război.

Se introduce cuvântul legionar între „fascist” și „rasist” în cuprinsul unor definiții, fiind modificate din nou sancțiunile aplicabile:

- închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi „pentru confecționarea, vânzarea, răspândirea, precum și deținerea în vederea răspândirii de simboluri fasciste, legionare, rasiste ori xenofobe” (art. 4 alin. 1), respectiv „utilizarea în public a simbolurilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe” (art. 4 alin. 2);

- închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi pentru promovarea, în public, a cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid, contra umanității și de crime de război, precum și a ideilor, concepțiilor sau doctrinelor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe (art. 5);

- închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă pentru „negarea, contestarea, aprobarea, justificarea sau minimalizarea în mod evident, prin orice mijloace, în public, a holocaustului ori a efectelor acestuia” (art. 6 alin. 1);
- închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă pentru „negarea, contestarea, aprobarea, justificarea sau minimalizarea în mod evident, prin orice mijloace, în public, a genocidului, a crimelor contra umanității și a crimelor de război, astfel cum sunt definite în dreptul internațional, în Statutul Curții Penale Internaționale și în Carta Tribunalului Militar Internațional înființat prin Acordul de la Londra, la data de 8 august 1945, și recunoscute ca atare printr-o hotărâre definitivă a Curții Penale Internaționale, a Tribunalului Militar Internațional înființat prin Acordul de la Londra, la data de 8 august 1945, a Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, a Tribunalului Penal Internațional pentru Rwanda sau a oricărui alt tribunal penal internațional înființat prin instrumente internaționale relevante și a căror competență este recunoscută de statul român, ori a efectelor acestora” (art. 6 alin. 2);
- închisoare de la 6 luni la 5 ani pentru săvârșirea faptelor prevăzute la art. 6 alin. 1 și 2 prin intermediul unui sistem informatic.

Legislativul a modificat în mod repetat și definiția unor noțiuni, cum ar fi spre exemplu cea de „persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii” (art. 2 lit. c din Ordonanța de urgență nr. 31/2002):

- „prin persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii se înțelege orice persoană condamnată definitiv de o instanță judecătorească română sau străină pentru una sau mai multe infracțiuni contra păcii și omenirii, precum și orice persoană condamnată de o instanță penală internațională pentru crime de război sau crime contra umanității” (Ordonanța de urgență nr. 31/2002);
- „prin persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii se înțelege orice persoană condamnată definitiv de către o instanță judecătorească română sau străină, printr-o hotărâre recunoscută potrivit legii, pentru una sau mai multe infracțiuni contra păcii și omenirii, precum și orice persoană condamnată de către o instanță penală internațională pentru crime de război sau crime contra umanității” (Legea nr. 107/2006);
- „prin persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii se înțelege orice persoană condamnată definitiv de către o instanță judecătorească română ori străină sau prin orice hotărâre recunoscută în România potrivit legii, pentru una sau mai multe infracțiuni contra păcii și omenirii, precum și persoana din conducerea unei organizații al cărei caracter criminal a fost constatat prin hotărârea unei instanțe penale internaționale” (Legea nr. 187/2012);
- „prin persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni de genocid, contra umanității și de crime de război se înțelege orice persoană condamnată definitiv de către o instanță judecătorească română ori străină sau prin orice hotărâre recunoscută în România, potrivit legii, pentru una sau mai multe infracțiuni de genocid, contra umanității și de crime de război, precum și persoana din conducerea unei organizații al cărei caracter criminal a fost constatat prin hotărârea unei instanțe penale internaționale” (Legea nr. 217/2015).

c) Legislația privind prevenirea și combaterea antisemitismului

Legea nr. 157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului (publicată în M. Of. nr. 561 din 4 iulie 2018) sancționează:

- promovarea, în public, în orice mod, a ideilor, concepțiilor sau doctrinelor antisemite, cu închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi (art. 3);
- distribuirea sau punerea la dispoziția publicului, prin orice mijloace, de materiale antisemite, cu închisoare de la un an la 5 ani (art. 4);
- confecționarea, vânzarea, răspândirea, precum și deținerea în vederea răspândirii de simboluri antisemite (art. 5 alin. 1), respectiv utilizarea în public a simbolurilor antisemite (art. 5 alin. 2), cu închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi;
- inițierea sau constituirea unei organizații cu caracter antisemit, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unei astfel de organizații, cu închisoare de la 3 ani la 10 ani și interzicerea unor drepturi (art. 6 alin. 1), cu excepția persoanelor care denunță autorităților existența organizației, înainte ca aceasta să fi fost descoperită și să se fi început săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile care intră în scopul grupului (art. 6 alin. 3), iar dacă persoana care a săvârșit fapta înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate (art. 6 alin. 4).

d) Legislația privind prevenirea și combaterea antițigănistului

Legea nr. 2/2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului (publicată în M. Of. nr. 8 din 5 ianuarie 2021) prevede sancțiuni penale pentru următoarele:

- promovarea, în public, în orice mod, a ideilor, concepțiilor sau doctrinelor antițigănistice cu închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi (art. 3);
- distribuirea sau punerea la dispoziția publicului, prin orice mijloace, de știri și informații, materiale antițigănistice cu închisoare de la un an la 5 ani (art. 4);
- confecționarea, vânzarea, răspândirea, precum și deținerea în vederea răspândirii de simboluri antițigănistice (art. 5 alin. 1) respectiv utilizarea în public a simbolurilor antițigănistice (art. 5 alin. 2) cu închisoare de la 3 luni la 3 ani și interzicerea unor drepturi;
- inițierea sau constituirea unei organizații cu caracter antițigănist, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unui astfel de grup, cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi (art. 6 alin. 1), cu excepția persoanelor care denunță autorităților existența organizației, înainte ca aceasta să fi fost descoperită și să se fi început săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile care intră în scopul grupului (art. 6 alin. 3), iar dacă persoana care a săvârșit fapta înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate (art. 6 alin. 4).

e) Protecția persoanei vătămate

Ordonanța de urgență nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (publicată în M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016) oferă protecție victimelor vulnerabile, fiind prezumate a fi vulnerabile „victimele infracțiunilor săvârșite din ură și victimele afectate de o infracțiune din cauza prejudecăților sau din motive de discriminare care ar putea avea legătură în special cu caracteristicile lor personale, victimele cu dizabilități” (art. 113 alin. 2 al Codului de procedură penală).

I.2. Sancționarea prin amendă contravențională a discriminării care potențial reprezintă discurs de ură

În perioada analizată, Legea nr. 190/2022 a modificat prevederile Legii audiovizualului nr. 504/2002.

a) Legislația privind publicitatea

Prima lege care a prevăzut sancționarea discriminării a fost Legea nr. 148/2000 privind publicitatea (publicată în M. Of. nr. 359 din 2 august 2000) care, prin art. 6, lit. d), „interzice publicitatea care include discriminări bazate pe rasă, sex, limbă, origine, origine socială, identitate etnică sau naționalitate”, fără definirea noțiunii de discriminare. Sancțiunea prevăzută pentru încălcarea acestei prevederi, în momentul publicării legii, a fost între 15.000.000 lei și 40.000.000 lei (art. 23, alin. 1, lit. b), fiind aplicabilă de către reprezentanții împuterniciți ai administrației publice locale (art. 24, alin. 1, lit. b).

Legea nr. 158/2008 privind publicitatea înșelătoare și publicitatea comparativă (publicată în M. Of. nr. 559 din 24 iulie 2008) a modificat faptele sancționabile, excluzând publicitatea discriminatorie, însă a păstrat aplicabilitatea prevederilor privind constatarea și sancționarea faptelor de către reprezentanții împuterniciți ai administrației publice locale. Această eroare nu a fost corectată de 12 ani.

b) Legislația privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Ordonanța de guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 431 din 2 septembrie 2000) a fost prima normă juridică din România care a definit discriminarea (chiar diferitele forme de discriminare, fără însă a preciza denumirea acestora), cu sancțiuni prevăzute „între 500.000 lei și 10.000.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă între 1.000.000 lei și 20.000.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate” (art. 20, alin. 1).

Constatarea și sancționarea acestor sancțiuni contravenționale s-a atribuit CNCD, organism înființat abia în anul 2002. În forma inițială un articol a avut relevanță din punctul de vedere al discursului de ură, cel care definea dreptul la demnitatea personală: „Art. 19. - Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestuia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia.”

Legea nr. 48/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 69 din 31 ianuarie 2002) a redefinit art. 19 (actual, după renumerotare, art. 15): „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*” Au fost stabilite ca sancțiune amenda între 1.000.000 lei și 10.000.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv amenda între 2.000.000 lei și 20.000.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane (art. 20 alin. 1).

Ordonanța nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 619 din 30 august 2003) a modificat cuantumul amenzilor, discriminarea fiind sancționată „cu amendă între 2.000.000 lei și 20.000.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă între 4.000.000 lei și 40.000.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate” (art. 20, alin. 6).

O nouă formă de discriminare s-a definit prin Legea nr. 27/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 216 din 11 martie 2004), hărțuirea, existând o suprapunere cu noțiunea de dreptul la demnitate: „*Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat sau azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant sau ofensiv*” (art. 2 alin. 3 , actual, după renumerotare, art. 2 alin. 5). Din nou s-au modificat sancțiunile („amendă de la 2.000.000 lei la 20.000.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 4.000.000 lei la 40.000.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate”, art. 20 alin. 6).

Legea nr. 324/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 626 din 20 iulie 2006) a modificat amenzile („*amendă de la 400 lei la 4.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 600 lei la 8.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate*”, art. 20 alin. 1).

Ordonanța de urgență nr. 19/2013 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 183 din 2 aprilie 2013) a modificat cuantumul amenzilor pentru faptele de discriminare, ele devenind „*de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate*” (art. 26 alin. 1 după renumerotare).

Legea nr. 167/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, precum și pentru completarea art. 6 din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați (publicată în M. Of. nr. 713 din 7 august 2020) introduce noțiunea de hărțuire morală la locul de muncă (art. 2 alin. 5¹-5⁷), fără a aduce practic ceva nou față de definiția generală a hărțuirii, cu excepția sancțiunii, care este de la 10.000 lei la 15.000 lei, de la 30.000 lei la 50.000 lei, respectiv de la 50.000 lei la 200.000 pentru diferite fapte legate de hărțuirea morală (art. 26 alin. 1¹ -1²).

c) Legislația privind egalitatea de șanse între femei și bărbați

Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (publicată în M. Of. nr. 301 din 8 mai 2002), prin art. 4, lit. c), definește noțiunea de hărțuirea sexuală: „*orice formă de comportament în legătură cu sexul, despre care cel care se face vinovat știe că afectează demnitatea persoanelor, dacă acest comportament este refuzat și reprezintă motivația pentru o decizie care afectează acele persoane*”, iar prin art. 19 interzice „*publicitatea care prejudiciază, după criteriul de sex, respectul pentru demnitatea umană, aducând atingere imaginii și onoarei unei persoane în viața publică și/sau particulară*”.

Legea nu prevede sancționarea hărțuirii sexuale, dar încălcarea art. 19 constituie contravenție, „*dacă faptele nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să constituie infracțiune, și se sancționează cu amendă contravențională de la 1.500.000 lei la 15.000.000 lei*” (art. 40 alin. 1).

Constatarea acestei contravenții se face de către personalul împuternicit din cadrul inspectoratelor teritoriale pentru cultură și culte, ANPC sau/și din cadrul autorităților administrației publice locale (art. 40 alin. 2 lit. d).

Ordonanța nr. 84/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (publicată în M. Of. nr. 799 din 30 august 2004) a redefinit hărțuirea sexuală ca reprezentând „orice formă de comportament nedorit – verbal, nonverbal sau fizic – de natura sexuală, care apare cu scopul sau are ca efect atingerea demnității unei persoane, mai ales când creează un mediu degradant, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensator”, totodată se definește și hărțuirea ca fiind „orice comportament nedorit, având legătură cu faptul că o persoană este de un sex sau altul, care apare cu scopul sau are ca efect atingerea demnității persoanei și crearea unui mediu degradant, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensator” (art. 4, lit. b¹).

Legea nr. 501/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 84/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (publicată în M. Of. nr. 1092 din 24 noiembrie 2004) a redefinit hărțuirea sexuală: „orice comportament nedorit – verbal, nonverbal sau fizic – de natură sexuală, care are ca scop sau ca efect atingerea demnității persoanei și/sau crearea unui mediu degradant, de intimidare, de ostilitate, de umilire sau ofensator” (art. 4 lit. c).

Legea nr. 340/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (publicată în M. Of. nr. 642 din 25 iulie 2006) a redefinit din nou noțiunile, stabilind: „prin hărțuire se înțelege situația în care se manifestă un comportament nedorit, legat de sexul persoanei, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității persoanei în cauză și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor” (art. 4 lit. c); „prin hărțuire sexuală se înțelege situația în care se manifestă un comportament nedorit cu conotație sexuală, exprimat fizic, verbal sau non-verbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor” (art. 4 lit. d). În domeniul publicității, la art. 20, se prevede:

„(1) Publicitatea care prejudiază, după criteriul de sex, respectul pentru demnitatea umană, aducând atingere imaginii unei persoane în viața publică și/sau particulară, precum și a unor grupuri de persoane este interzisă.

(2) Este interzisă utilizarea în publicitate a situațiilor în care persoanele, indiferent de apartenența la un sex, sunt prezentate în atitudini degradante, umilitoare și cu caracter pornografic.

(3) Firmele de publicitate au obligația de a cunoaște și de a respecta aplicarea principiului egalității de șanse și de tratament pentru eliminarea stereotipurilor de gen din producțiile publicitare.”

Conform modificărilor, CNCD are atribuții în domeniul constatării și sancționării discriminării (art. 50. alin. 2, lit. b), amenzile contravenționale fiind de la 1.500 de lei la 15.000 de lei (art. 50 alin. 1).

Ordonanța de urgență nr.83/2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați (publicată în M. Of. nr. 839 din 13 decembrie 2012) a modificat cuantumul amenzilor contravenționale aplicabile (marja devenind de la 3.000 lei la 100.000 lei, art. 46 alin. 1).

d) Legea audiovizualului

Legea nr. 504/2002 audiovizualului (publicată în M. Of. nr. 534 din 22 iulie 2002) reglementează publicitatea, art. 29 alin. 1 precizând: „Publicitatea, inclusiv publicitatea autopromțională, și teleshoppingul trebuie să respecte următoarele condiții: [...] c) să nu includă nici o formă de discriminare pe motiv de rasă, religie, naționalitate, sex sau orientare sexuală; [...]”. Art. 40 interzice „difuzarea de programe care conțin orice formă de incitare la ură pe considerente de rasă, religie, naționalitate, sex sau orientare sexuală”. Nerespectarea acestor prevederi reprezintă contravenție, ceea ce se constată și se sancționează de către CNA cu amendă de la 50.000.000 lei la 500.000.000 lei (art. 90).

Ordonanța de urgență nr. 181/2008 pentru modificarea și completarea Legii audiovizualului nr. 504/2002 a reformulat art. 29 alin. 1: „Comunicările comerciale audiovizuale difuzate de furnizorii de servicii media audiovizuale trebuie să respecte următoarele condiții: [...] d) să nu includă nicio formă de discriminare pe motiv de rasă, etnie, naționalitate, religie, credință, handicap, vârstă, sex sau orientare sexuală; [...]”. Pentru faptele contravenționale s-a stabilit amendă de la 5.000 lei la 100.000 lei (art. 91 alin. 2).

Legea nr. 190/2022 pentru modificarea și completarea Legii audiovizualului nr. 504/2002, pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 39/2005 privind cinematografia, precum și pentru modificarea Legii nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune a modificat prevederile art. 40:

„Serviciile media audiovizuale prestate de furnizorii aflați în jurisdicția României nu trebuie să conțină:

a) incitări la violență sau la ură împotriva unui grup de persoane ori a unui membru al unui grup, bazate pe considerente precum sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere, dizabilități, vârstă, orientare sexuală sau boală cronică contagioasă ori necontagioasă [...]” (art. 40 alin. 1).

S-a introdus art. 91², care, la alin. 1 prevede: „Consiliul sancționează cu amendă utilizatorii unui serviciu de platformă de partajare a materialelor video care generează materiale video, care: a) incită explicit la violență sau la ură împotriva unui grup de persoane ori a unui membru al unui grup pe considerente, precum sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere, dizabilități, vârstă, orientare sexuală sau boală cronică contagioasă ori necontagioasă [...]”, cu amendă de la 2.000 lei la 30.000 lei (art. 91² alin. 2).

e) Codul muncii

Legea nr. 53/2003 (Codul muncii, publicată în M. Of. nr. 72 din 5 februarie 2003), în varianta inițială, nu a definit hărțuirea.

Legea nr. 151/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 53/2003 - Codul muncii (publicată în M. Of. nr. 658 din 24 iulie 2020) introduce următoarea definiție: „*hărțuirea constă în orice tip de comportament care are la bază unul dintre criteriile prevăzute la alin. (2) [rasă, cetățenie, etnie, culoare, limbă, religie, origine socială, trăsături genetice, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare cu HIV, opțiune politică, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, apartenență la o categorie defavorizată] care are ca scop sau ca efect lezarea demnității unei persoane și duce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator*” (art. 5 alin. 5). Inspectoratele teritoriale de muncă pot constata și sancționa fapta, cu amendă de la 1.000 lei la 20.000 lei (art. 260, alin. 1, lit. q).

I.3. Sancțiuni administrative, disciplinare în domeniul limbajului urii

Există o serie de legi care se referă la domeniul limbajului urii și care fac posibilă aplicarea unor sancțiuni administrative respectiv disciplinare.

Spre exemplu, Legea educației naționale nr. 1/2011, prin Legea nr. 221/2019 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (publicată în M. Of. nr. 929 din 19 noiembrie 2019), la art. 61 prevede:

„Violența psihologică - bullying este acțiunea sau seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, într-un context social dificil de evitat, săvârșite cu intenție, care implică un dezechilibru de putere, au drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau grup de persoane și vizează aspecte de discriminare și excludere socială, care pot fi legate de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală, caracteristicile personale, acțiune sau serie de acțiuni, comportamente ce se desfășoară în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale.”

Legea nu prevede o anume sancționare a faptei, dar există posibilitatea de a sancționa disciplinar elevii și cadrele didactice, respectiv administrativ instituțiile de învățământ care nu iau măsuri împotriva fenomenului.

Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr. 4.343/2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. 1¹, art. 56¹ și ale pct. 6¹ din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying (publicată în M. Of. nr. 492 din 10 iunie 2020) prevede o intervenție multidisciplinară în situațiile de bullying pentru prevenire și combatere, dar nu se referă deloc la sancțiuni aplicabile.

I.4. Remedii prin acțiuni civile

a) În cazul infracțiunilor

Condițiile în care se pot obține remedii în cazul infracțiunilor sunt prevăzute de Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (publicată în M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010).

Astfel repararea prejudiciului material sau moral produs prin săvârșirea infracțiunii se poate obține prin acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal (art. 19, alin. 1).

„Acțiunea civilă se soluționează în cadrul procesului penal, dacă prin aceasta nu se depășește durata rezonabilă a procesului” (art. 19, alin. 4).

Dacă acțiunea civilă se disjunge, se trimite către instanța civilă competentă (art. 26).

„Repararea prejudiciului material și moral se face potrivit dispozițiilor legii civile” (art. 19, alin. 5).

„Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătorești” (art. 20, alin. 1).

Ulterior persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce acțiunea la instanța civilă (art. 20, alin. 4).

„Acțiunea civilă care are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului și părții responsabile civilmente, exercitată la instanța penală sau la instanța civilă, este scutită de taxă de timbru” (art. 20, alin. 8).

În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal, instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă (art. 25, alin. 5).

„Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot introduce acțiune la instanța civilă, dacă, prin hotărâre definitivă, instanța penală a lăsat nesoluționată acțiunea civilă” (art. 27, alin. 2).

Acțiunea poate fi introdusă și în situația în care procesul penal a fost suspendat (art. 27 alin. 3).

„Judecata în fața instanței civile se suspendă după punerea în mișcare a acțiunii penale și până la rezolvarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an” (art. 27, alin. 7).

„Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei, a persoanei care a săvârșit-o. Instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite” (art. 28, alin. 1).

Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organelor judiciare penale, cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia” (art. 28, alin. 2).

Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (publicată în M. Of. nr. 515 din 14 august 2013) a adus următoarele modificări:

„Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale.” (art. 19, alin. 1);

„Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile, când soluționarea acesteia determină depășirea termenului rezonabil de soluționare a acțiunii penale. Soluționarea acțiunii civile rămâne în competența instanței penale” (art. 26, alin. 1);

„Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot introduce acțiune la instanța civilă dacă, prin hotărâre definitivă, instanța penală a lăsat nesoluționată acțiunea civilă. Probele administrate în cursul procesului penal pot fi folosite în fața instanței civile.” (art. 27, alin. 2);

Dacă nu s-au constituit parte civilă în procesul penal, persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce la instanța civilă acțiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, iar „*judecata în fața instanței civile se suspendă după punerea în mișcare a acțiunii penale și până la rezolvarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.*” (art. 27, alin. 7).

b) Procedura specifică în cazul limbajului urii definit ca discriminare

Ordonanța de guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 431 din 2 septembrie 2000) a stabilit că „persoanele discriminate au dreptul să pretindă despăgubiri proporțional cu prejudiciul suferit, precum și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare, potrivit dreptului comun” (art. 21, alin. 1). „Cererea de despăgubire este scutită de taxă judiciară de timbru” (art. 21, alin. 2).

„Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane” (art. 22 alin. 1), „respectiv în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, dacă aceasta din urmă mandatează organizația în acest sens” (art. 22 alin. 2).

Legea nr. 27/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 77/2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 216 din 11 martie 2004) a precizat că „dovada discriminării se poate face prin orice mijloc de probă, inclusiv înregistrări audio și video” (art. 21 alin. 4).

Totodată a redefinit calitatea procesuală activă a organizațiilor neguvernamentale, referindu-se la cele care „au ca scop protecția drepturilor omului sau care au interes legitim în combaterea discriminării”, „în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de persoane” (art. 22 alin. 1), respectiv „în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, la cererea acesteia din urmă” (art. 22 alin. 2).

Legea nr. 324/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 626 din 20 iulie 2006), prin art. 21 (actual, după renumerotare, art. 27), a reformulat întreaga procedură în fața instanței. „Persoana care se consideră discriminată poate formula, în fața instanței de judecată, o cerere pentru acordarea de despăgubiri și restabilirea situației anterioare discriminării sau anularea situației create prin discriminare, potrivit dreptului comun. Cererea este scutită de taxă judiciară de timbru și nu este condiționată de sesizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.” (alin. 1).

„Termenul pentru introducerea cererii este de 3 ani și curge de la data săvârșirii faptei sau de la data la care persoana interesată putea să ia cunoștință de săvârșirea ei.” (alin. 2). „Judecarea cauzei are loc cu citarea obligatorie a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.” (alin. 3). „Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. În fața instanței se poate invoca orice mijloc de probă, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.” (alin. 4). „Hotărârea pronunțată de instanța de judecată se comunică Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.” (alin. 6).

Legea nr. 61/2013 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (publicată în M. Of. nr. 158 din 25 martie 2013) a reformulat art. 27 alin. 4: „Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața instanței se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”

II. Informații privind infracțiunile motivate de ură și discursul de ură disponibile în România

II.1. Informații administrative privind infracțiunile motivate de ură și discursul de ură

II.1.1. Infracțiuni motivate de ură și discursul de ură înregistrate de Poliție [6]

Direcția de Investigații Criminale are în competență combaterea infracțiunilor contra persoanei, patrimoniului, avutului public, autorității, precum și a celor care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială, excepție făcând cazurile din sfera crimei organizate. În cadrul direcției funcționează Biroul de investigare a infracțiunilor motivate de ură.

În faza de urmărire penală, organele de cercetare ale poliției judiciare au sarcina de a strânge probele necesare în vederea stabilirii existenței infracțiunilor, identificării făptuitorilor, pentru a se constata dacă este cazul să se dispună trimiterea lor în judecată sau nu. Au atribuții în începerea urmăririi penale, administrarea probelor necesare rezolvării tuturor aspectelor cauzei penale, efectuarea anumitor activități procesuale (percheziția, reconstituirea, cercetarea la locul faptei), întocmirea de propuneri motivate adresate procurorului privind luarea unor măsuri de prevenție, efectuarea de percheziții, punerea în mișcare a acțiunii penale.

Prin Hotărârea de Guvern nr. 539 din 13.05.2021 privind aprobarea Strategiei naționale și a Planului de acțiune pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, aferentă perioadei 2021 – 2023, IGPR a fost desemnat coordonatorul unui grup de lucru ce are ca obiectiv armonizarea la nivelul tuturor autorităților a unui set de indicatori statistici pe linia infracțiunilor motivate de ură. Pentru punerea în aplicare a acestei obligații, Inspectoratul General al Poliției Române a coordonat o serie de întâlniri de lucru cu reprezentanții autorităților naționale cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii infracțiunilor comise din motive de ură sau prejudecată, în cadrul cărora a fost stabilită o selecție de infracțiuni care prezintă importanță în procesul de analiză și de monitorizare a acestui gen de fapte.

Astfel, indicatorii statistici privind infracțiunile comise din motive de ură au fost stabiliți în urma consultării Ministerului Justiției, Ministerului Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Consiliului Superior al Magistraturii și a Institutului Național de Statistică.

6. Conform adresei IGPR nr. 2.667.702 din 11.11.2022 transmisă CRJ.

IGPR colectează date statistice atât pentru infracțiunile la care a fost reținută circumstanța agravantă prevăzută de art. 77, lit. h) Cod Penal în încadrarea juridică a faptei, cât și pentru infracțiunile motivate de ură propriu-zise, a căror tipicitate implică existența unui motiv de ură sau prejudecată în latura subiectivă a infracțiunii, datele statistice fiind disponibile începând cu 01.01.2022.

Datele statistice sunt detaliate pe fiecare din criteriile de discriminare prevăzute de art. 77, lit. h) Cod Penal, fiind prevăzuți indicatori statistici distincți aferenți fiecărui temei de săvârșire a infracțiunii. Criteriile de discriminare sunt detaliate pe subindicatori în cazul săvârșirii infracțiunii din motive etnice, după cum urmează:

- a) împotriva etnicilor maghiari;
- b) anti roma și sinti;
- c) antisemitism;
- d) alte categorii etnice.

De asemenea, criteriile de discriminare sunt detaliate pe subindicatori în cazul săvârșirii infracțiunii din motive religioase, după cum urmează:

- a) împotriva musulmanilor;
- b) împotriva creștinilor;
- c) împotriva altor grupuri religioase.

Macheta statistică este în perioada de testare, fiind realizate activități de verificare a corectitudinii datelor statistice și de validare a acestora, astfel încât să reflecte dimensionarea corectă și completă a infracționalității comise din motive de ură.

Indicatori	2021	2022 (până la 30.06.2022)
Tortura motivată de discriminare (art. 282, alin. 1, lit. d Cod penal)		
Infracțiuni sesizate	2	0
Infracțiuni declinate parchetului în baza competenței materiale sau după calitatea persoanei	0	0
Persoane cercetate în dosarele declinate	0	0
Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi (art. 297, alin. 2 Cod penal)		
Infracțiuni sesizate	47	14
Infracțiuni cu urmărirea penală continuată față de persoană	1	0
Suspecți cercetați	1	0
Infracțiuni declinate parchetului în baza competenței materiale sau după calitatea persoanei	4	1
Persoane cercetate în dosarele declinate	4	2

Incitarea la ură sau discriminare (art. 369 Cod penal)		
Infrațiuni sesizate	66	24
Infrațiuni cu urmărirea penală continuată față de persoană	2	4
Suspecți cercetați	2	3
Infrațiuni declinate parchetului în baza competenței materiale sau după calitatea persoanei	5	1
Persoane cercetate în dosarele declinate	5	0
Profanarea lăcașurilor sau a obiectelor de cult (art. 382 Cod penal)		
Infrațiuni sesizate	5	4
Infrațiuni cu urmărirea penală continuată față de persoană	1	1
Suspecți cercetați	1	1
Infrațiuni declinate parchetului în baza competenței materiale sau după calitatea persoanei	0	0
Persoane cercetate în dosarele declinate		
O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii		
Infrațiuni sesizate	20	6
Infrațiuni cu urmărirea penală continuată față de persoană	4	0
Suspecți cercetați	4	0
Infrațiuni declinate parchetului în baza competenței materiale sau după calitatea persoanei	2	1
Persoane cercetate în dosarele declinate	0	2
Legea nr. 2/2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului		
Infrațiuni sesizate	3	0
Infrațiuni cu urmărirea penală continuată față de persoană	0	0
Suspecți cercetați	0	0
Infrațiuni declinate parchetului în baza competenței materiale sau după calitatea persoanei	0	0
Persoane cercetate în dosarele declinate		

Tabelul 1. Situația statistică a IGPR în domeniul infracțiunilor motivate de ură

II.1.2. Date privind dosarele penale referitoare la infracțiuni motivate de ură și discurs de ură la nivelul Ministerului Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) [7]

Procurorii au rolul de a supraveghea activitatea de cercetare penală efectuată de organele de cercetare ale poliției judiciare. Totodată procurorul poate efectua personal orice act de cercetare penală. Dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal, procurorul emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată.

Procurorul participă la judecarea cauzelor penale, ca titular al acțiunii penale, reprezentând acuzarea, având atribuția de a dovedi dincolo de orice îndoială rezonabilă acuzarea, fapta și vinovăția la care face referire prin actul de sesizare. Procurorul exercită căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești.

Procurorii sunt organizați în parchete, pe circumscripții teritoriale similare instanțelor de judecată. Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului acelui parchet, iar acesta din urmă este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție teritorială. Ministerul Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) coordonează activitatea parchetelor din subordine.

La nivelul Ministerului Public există date statistice privind infracțiunile motivate de ură, la care s-a aplicat circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. h) din Codul penal sau la care elementul de ură face parte din conținutul constitutiv al infracțiunii, respectiv privind infracțiunile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 31/2002. Aceste date sunt colectate la nivelul unităților de parchet și centralizate la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Datele statistice privind infracțiunile motivate de ură la care s-a aplicat circumstanța agravantă prevăzută de art. 77 lit. h) din Codul penal precum și infracțiunile prevăzute de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 31/2002 se colectează prin Anexa nr. 19 și Anexa nr. 20 la Ordinul nr. 298 din 20 decembrie 2017 prin care a fost modificat Ordinul procurorului general nr. 213/2014 privind organizarea și funcționarea sistemului informațional al Ministerului Public.

Pentru infracțiunile prevăzute de art. 382 și 383 din Codul penal, se colectează date statistice împreună cu celelalte infracțiuni prevăzute în Capitolul III – „Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate”, astfel nu pot fi furnizate date separate pentru cele două infracțiuni.

Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 2/2021 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antițigănistului nu sunt incluse în nomenclatorul unic pentru cauzele penale.

Ministerul public nu deține date cu privire la soluțiile de condamnare dispuse de către instanțele de judecată.

7. Conform adresei Ministerului Public nr. 1203/VIII-3/2022 din 18.10.2022 transmisă CRJ.

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	31	38	29	0	0	29
PCA Alba Iulia	5	9	6	0	0	6
PCA Bacău	4	5	2	0	0	2
PCA Brașov	7	8	4	0	1	3
PCA Cluj	2	1	0	0	0	0
PCA Constanța	4	1	2	0	0	2
PCA Craiova	6	6	7	0	0	7
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	2	6	3	0	0	3
PCA Oradea	3	11	13	0	0	13
PCA Pitești	5	1	4	0	0	4
PCA Ploiești	0	7	3	0	0	3
PCA Suceava	5	4	4	0	0	4
PCA Târgu Mureș	12	2	8	1	0	7
PCA Timișoara	7	7	7	0	0	7
PÎCCJ-SUPC	1	12	5	0	0	5
TOTAL	94	118	97	1	1	95

Tabelul 2. Situație statistică pentru anul 2021 - Incitare la violență, ură sau discriminare (art. 369 Cod penal) - număr cauze și soluții

În singurul caz trimis în judecată au existat trei inculpați și o victimă, criteriul etnic fiind specificat ca motiv de discriminare.

În cazul de renunțare la urmărirea penală nu a existat suspect sau inculpat, la singura victimă s-a specificat naționalitatea ca motiv de discriminare.

	Număr cauze	Număr suspecti, inculpați	Număr victime [8]	Motivul de discriminare
PCA București	29	3	5	naționalitate, boală, boală incurabilă, rasă, orientare sexuală, apartenență Misa, cuvinte jignitoare, îndemnul la ură de clasă, incitare la ură față de profesori, incitare la ură față de un minor
PCA Alba Iulia	6	5	5	ocupație (2), incitare la ură (3)

8. Mai exact: „Număr victime la care se referă motivul de discriminare”.

PCA Bacău	2	1	1	categorie profesională
PCA Braşov	3	0	3	naţionalitate (2), religie (1)
PCA Constanţa	2	0	0	etnie, boală
PCA Craiova	7	8	7	naţionalitate (1), etnie (2), incitare la ură (2), motive sociale (1), rasă (1)
PCA Iaşi	3	0	3	orientare sexuală şi identitate de gen, defăimare, injurii pe motiv de origine etnică
PCA Oradea	13	13	13	etnie, orientare sexuală, incitare la ură, apartenenţă la grup (poliţişti)
PCA Piteşti	4	0	3	incitare la ură faţă de o categorie de persoane: etnie romă, primar
PCA Ploieşti	3	3	4	incitare la ură pe motiv de boală psihică (2), au fost distribuite mesaje de incitare la ură (1), etnie romă (1)
PCA Suceava	4	0	4	incitare la ură
PCA Târgu Mureş	7	0	0	rasă, naţionalitate, etnie
PCA Timişoara	7	0	0	ură (1), sanitar (2), sex (1), naţionalitate (1)
PÎCCJ-SUPC	5	0	0	opinii politice, naţionalitate
TOTAL	95	33	48	

Tabelul 3. Situaţie statistică pentru anul 2021 - Incitare la violenţă, ură sau discriminare (art. 369 Cod penal) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluţionate	prin trimitere în judecată	prin renunţare la urmărirea penală	prin clasare
PCA Bucureşti	9	9	3	0	0	3
PCA Alba Iulia	3	4	4	0	0	4
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Braşov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	0	0	0	0	0	0
PCA Constanţa	0	0	0	0	0	0
PCA Craiova	1	5	4	0	0	4
PCA Galaţi	0	1	0	0	0	0
PCA Iaşi	0	4	0	0	0	0
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Piteşti	5	1	4	0	0	4
PCA Ploieşti	3	0	2	0	0	0
PCA Suceava	0	1	0	0	0	0
PCA Târgu Mureş	1	0	0	0	0	0
PCA Timişoara	0	2	1	0	0	1
PÎCCJ-SUPC	0	1	1	0	0	1
TOTAL	22	28	19	0	0	17

Tabelul 4. Situaţie statistică pentru anul 2021 - Abuz în serviciu pe motiv de discriminare (art. 297 alin. 2 Cod penal) - număr cauze şi soluţii

	Număr cauze	Număr suspecti, inculpați	Număr victime	Motivul de discriminare
PCA București	3	0	0	boală, boală contagioasă, încarcerat în Penitenciar
PCA Alba Iulia	4	3	3	ocupație
PCA Craiova	4	6	4	etnie (1), încălcare drept sănătate (1), încălcare drepturi profesionale (1), îngrădire drept (1)
PCA Pitești	4	0	0	-
PCA Ploiești	0	1	2	funcționari primărie, infecție HIV, avere (1)
PCA Timișoara	1	0	1	etnie
PÎCCJ-SUPC	1	0	0	opinie politică
TOTAL	17	10	10	

Tabelul 5. Situație statistică pentru anul 2021 - Abuz în serviciu pe motiv de discriminare (art. 297 alin. 2 Cod penal) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	0	1 (amenințare, art. 206 Cod penal)	0	0	0	0
PCA Alba Iulia	3 (putare abuzivă, art. 296 Cod penal)	0	3	0	0	3
	1 (distrugere, art. 253 Cod penal)	0	1	0	0	1
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Brașov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	0	1 (lovire sau alte violențe, art. 193 Cod penal)	1	0	0	1
PCA Constanța	0	0	0	0	0	0
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	0	0	0	0	0	0

PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	0	0	0	0	0
PCA Ploiești	1 (amenințare, art. 206 Cod penal)	0	1	0	0	1
PCA Suceava	0	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	0	1 (lovire sau alte violențe, art. 193 Cod penal)	1	1	0	0
PCA Timișoara	0	0	0	0	0	0
PÎCCJ-SUPC	0	0	0	0	0	0
TOTAL	5	3	7	1	0	6

Tabelul 6. Situație statistică pentru anul 2021 - Alte fapte, cu agravanta motivului discriminator (art. 77 lit h) Cod penal) - număr cauze și soluții

În singurul caz soluționat cu trimitere în judecată au existat doi inculpați și o victimă, motivul discriminator fiind etnia.

	Număr cauze	Număr suspecti sau inculpați	Număr victime	Motivul de discriminare
PCA Alba Iulia	0	3	3	ocupație
PCA Bacău	1	0	0	-
PCA Brașov	0	1	1	-
PCA Cluj	1	0	0	naționalitate și rasă
PCA Pitești	0	1	1	-
PCA Ploiești	1	0	0	etnie romă
TOTAL	2	5	5	-

Tabelul 7. Situație statistică pentru anul 2021 - Alte fapte, cu agravanta motivului discriminator (art. 77 lit h) Cod penal) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	35	13	8	0	0	8
PCA Alba Iulia	6	2	3	0	0	3
PCA Bacău	2	1	1	0	0	1
PCA Brașov	7	7	2	0	0	2
PCA Cluj	14	3	6	0	0	6
PCA Constanța	3	2	3	0	0	3
PCA Craiova	4	6	0	0	0	0
PCA Galați	2	0	1	0	0	1
PCA Iași	5	1	2	0	0	2
PCA Oradea	1	3	1	0	0	1
PCA Pitești	3	0	2	0	0	2
PCA Ploiești	4	0	1	0	0	1
PCA Suceava	4	3	1	0	0	1
PCA Târgu Mureș	4	4	1	0	0	1
PCA Timișoara	5	5	6	0	0	6
PÎCCJ-SUPC	8	3	5	0	0	5
TOTAL	107	53	43	0	0	43

Tabelul 8. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Incitare la violență, ură sau discriminare (art. 369 Cod penal) - număr cauze și soluții

	Număr cauze	Număr suspecți sau inculpați	Număr victime	Motivul de discriminare
PCA București	8	0	0	avere, educație, rasă, incitarea la ură și discriminare
PCA Alba Iulia	3	8	8	etnie (2), profesie (2), naționalitate (2)
PCA Bacău	1	0	3	clasă socială, statut social
PCA Brașov	2	0	2	naționalitate (1), etnie romă (1)
PCA Cluj	6	0	5	etnie, naționalitate, apartenență politică
PCA Constanța	3	0	0	etnie
PCA Craiova	0	0	0	-
PCA Galați	1	0	2	etnie

PCA Iași	2	0	0	instigare la ură, etnie romă
PCA Oradea	1	1	0	-
PCA Pitești	2	1	2	origine socială, instigare la ură împotriva unui comerciant
PCA Ploiești	1	0	1	instigare la ură și discriminare pe Facebook
PCA Suceava	1	0	1	incitare la ură
PCA Târgu Mureș	1	0	1	orientare sexuală
PCA Timișoara	6	0	0	ură (1), sex (1), vârstă (1), alte criterii (1)
PÎCCJ-SUPC	5	0	0	opinii politice, naționalitate
TOTAL	43	10	25	

Tabelul 9. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Incitare la violență, ură sau discriminare (art. 369 Cod penal) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	11	4	0	0	0	0
PCA Alba Iulia	2	3	1	0	0	1
PCA Bacău	0	1	0	0	0	0
PCA Brașov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	0	0	0	0	0	0
PCA Constanța	0	0	0	0	0	0
PCA Craiova	2	2	3	0	0	3
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	4	1	1	0	0	1
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	0	0	0	0	0
PCA Ploiești	1	1	1	0	0	1
PCA Suceava	1	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	0	0	0	0	0	0
PCA Timișoara	0	5	2	0	0	2
PÎCCJ-SUPC	1	0	1	0	0	1
TOTAL	22	17	9	0	0	9

Tabelul 10. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Abuz în serviciu pe motiv de discriminare (art. 297 alin. 2 Cod penal) - număr cauze și soluții

	Număr cauze	Număr suspecti sau inculpați	Număr victime	Motivul de discriminare
PCA Alba Iulia	1	5	5	etnie (2), profesie (2), dizabilitate (1)
PCA Craiova	3	0	3	încălcare drepturi procesuale, încălcare drept la sănătate, nerespectare norme minime obligatorii pentru norma de hrană a persoanei private de libertate
PCA Iași	1	0	0	orientare sexuală
PCA Ploiești	1	0	1	injurii, cuvinte și expresii jignitoare, amenințări și aprecieri cu privire la sănătatea mintală
PCA Timișoara	2	0	0	orientare sexuală (1), alte criterii (2)
PÎCCJ-SUPC	1	0	0	opinii politice
TOTAL	9	5	9	

Tabelul 11. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Abuz în serviciu pe motiv de discriminare (art. 297 alin. 2 Cod penal) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	0	2 (promovarea doctrinei antisemite, Legea nr. 157/2008, art. 3)	0	0	0	0
PCA Alba Iulia	0	0	0	0	0	0
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Brașov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	0	1 (purtare abuzivă, art. 296 alin. 2 Cod penal)	1	0	0	1
PCA Constanța		0	0	0	0	0
PCA Craiova		0	0	0	0	0
PCA Galați		0	0	0	0	0
PCA Iași		0	0	0	0	0
PCA Oradea		0	0	0	0	0
PCA Pitești		0	0	0	0	0
PCA Ploiești		0	0	0	0	0

PCA Suceava		0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș		0	0	0	0	0
PCA Timișoara		0	0	0	0	0
PÎCCJ-SUPC		0	0	0	0	0
TOTAL		3	1	0	0	1

Tabelul 12. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Alte fapte, cu agravanta motivului discriminator (art. 77 lit h) Cod penal) - număr cauze și soluții

În singurul caz soluționat prin clasare nu există suspect sau inculpat, doar o victimă, motivul discriminator fiind etnia.

În anul 2021 au existat în lucru trei cazuri privind constituirea unei organizații extremiste (art. 3 O.U.G. nr. 31/2002): la PCA Bacău, soluționat prin clasare, fără suspect/inculpat și fără victimă, ca motiv precizând etnia, la PCA Oradea, soluționat tot prin clasare, cu un suspect/inculpat, ca motiv fiind indicat: „simboluri fasciste”, la PÎCCJ-SUPC caz nesoluționat.

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	8	2	3	2	0	1
PCA Alba Iulia	0	3	0	0	0	0
PCA Bacău	0	1	0	0	0	0
PCA Brașov	0	1	0	0	0	0
PCA Cluj	3	0	0	0	0	0
PCA Constanța	0	1	0	0	0	0
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	1	0	0	0	0
PCA Iași	0	1	0	0	0	0
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	1	0	0	0	0
PCA Ploiești	1	0	1	0	0	1
PCA Suceava	2	0	1	0	0	1
PCA Târgu Mureș	0	1	0	0	0	0
PCA Timișoara	1	1	1	0	0	1
PÎCCJ-SUPC	0	1	0	0	0	0
TOTAL	15	14	6	2	0	4

Tabelul 13. Situație statistică pentru anul 2021 - Simboluri extremiste (art. 4 O.U.G. nr. 31/2002) - număr cauze și soluții

În cele două cazuri trimise în judecată există doi inculpați, ca motiv fiind arătat: „rasă; promovarea pe rețelele de socializare a mesajelor și însemnelor cu caracter fascist/legionar”.

	Număr cauze	Număr suspecți sau inculpați	Motivul
PCA București	1	0	promovarea pe rețelele de socializare a mesajelor și însemnelor cu caracter fascist/legionar
PCA Ploiești	1	1	și-a înscrisționat autoturismul cu însemne fasciste
PCA Suceava	1	0	antisemitism
PCA Timișoara	1	0	etnie romă
TOTAL	4	1	

Tabelul 14. Situație statistică pentru anul 2021 - Simboluri extremiste (art. 4 O.U.G. nr. 31/2002) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	4	1	3	0	0	3
PCA Alba Iulia	0	0	0	0	0	0
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Brașov	2	1	0	0	0	0
PCA Cluj	3	0	1	0	0	1
PCA Constanța	0	1	0	0	0	0
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	0	1	1	0	0	1
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	0	0	0	0	0
PCA Ploiești	2	2	3	0	1	2
PCA Suceava	0	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	1	0	1	0	0	1
PCA Timișoara	0	0	0	0	0	0
PÎCCJ-SUPC	0	5	1	0	0	1

Tabelul 15. Situație statistică pentru anul 2021 - Promovarea persoanelor vinovate pentru genocid (art. 5 O.U.G. nr. 31/2002) - număr cauze și soluții

În cazul în care s-a renunțat la urmărirea penală a existat un suspect/inculpat, ca motiv fiind precizat: „a utilizat pe profilul paginii de Facebook embleme naziste - zvastica și un element facial-mustață-caracteristic lui Adolf Hitler”.

	Număr cauze	Număr suspecti sau inculpați	Motivul
PCA București	3	0	promovarea de simboluri legionare, promovarea în public de idei, concepții fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe; promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid
PCA Cluj	1	0	antisemitism
PCA Iași	1	0	mesaj rasist
PCA Ploiești	2	1	au înscrisționat mesaje cu însemne cu caracter xenofob; administrează pagini de internet pentru comemorarea lui Corneliu Zelea Codreanu
PCA Târgu Mureș	1	1	naționalitate
PÎCCJ-SUPC	1	0	-
TOTAL	9	2	

Tabelul 16. Situație statistică pentru anul 2021 - Promovarea persoanelor vinovate pentru genocid (art. 5 O.U.G. nr. 31/2002) - date privind cauzele clasate

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	4	2	3	0	0	3
PCA Alba Iulia	0	0	0	0	0	0
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Brașov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	0	0	0	0	0	0
PCA Constanța	0	0	0	0	0	0
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	1	0	1	0	0	1
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	0	0	0	0	0
PCA Ploiești	0	0	0	0	0	0

PCA Suceava	0	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	0	0	0	0	0	0
PCA Timișoara	0	0	0	0	0	0
PÎCCJ-SUPC	0	0	0	0	0	0
TOTAL	5	2	4	0	0	4

Tabelul 17. Situație statistică pentru anul 2021 - Negarea Holocaustului (art. 6 O.U.G. nr. 31/2002) - număr cauze și soluții

	Număr cauze	Număr suspecti sau inculpați	Motivul
PCA București	3	0	rasă (2), negarea, contestarea, probarea, justificarea sau minimalizarea în public, a Holocaustului ori a efectelor acestuia
TOTAL	4	0	

Tabelul 18. Situație statistică pentru anul 2021 - Negarea Holocaustului (art. 6 O.U.G. nr. 31/2002) - date privind cauzele clasate

Există două cazuri, ambele înregistrate la PCA București în anul 2021, privind amenințarea prin intermediul unui sistem informatic pe motiv discriminatoriu (art. 61 O.U.G. nr. 31/2002), din care unul soluționat, cu trimiterea în judecată a unui inculpat, ca motiv fiind indicat: „mesaj cu caracter antisemit care cuprindea amenințări cu moartea, cu violul, cu incendierea și cu alte vătămări”.

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	7	5	1	0	1	0
PCA Alba Iulia	3	1	1	0	0	1
PCA Bacău	1	0	0	0	0	0
PCA Brașov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	3	0	0	0	0	0
PCA Constanța	1	0	1	0	0	1
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	1	0	0	0	0
PCA Iași	1	0	0	0	0	0

PCA Oradea	0	1	0	0	0	0
PCA Pitești	1	0	1	0	1	0
PCA Ploiești	0	0	0	0	0	0
PCA Suceava	1	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	1	1	0	0	0	0
PCA Timișoara	1	2	1	0	0	1
PÎCCJ-SUPC	2	1	0	0	0	0
TOTAL	22	12	5	0	2	3

Tabelul 19. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Simboluri extremiste (art. 4 O.U.G. nr. 31/2002) - număr cauze și soluții

În cele două cazuri de renunțare există un singur suspect/inculpat (PCA Pitești), ca motiv fiind arătat: „antisemitism” (PCA București) respectiv „afișare svastică” (PCA Pitești).

În cele trei cazuri de clasare a existat un suspect/inculpat la PCA Alba Iulia, iar la motive s-a precizat: „ocupație” (PCA Alba Iulia) respectiv „etnie romă și antisemitism” (PCA Timișoara).

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	1	1	1	0	0	1
PCA Alba Iulia	0	0	0	0	0	0
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Brașov	1	0	0	0	0	0
PCA Cluj	1	0	0	0	0	0
PCA Constanța	2	0	1	0	0	1
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	0	0	0	0	0	0
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	0	0	0	0	0
PCA Ploiești	0	0	0	0	0	0

PCA Suceava	0	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	1	1	0	0	0	0
PCA Timișoara	0	0	0	0	0	0
PÎCCJ-SUPC	3	1	2	0	0	2
DIICOT	0	1	0	0	0	0
TOTAL	9	4	4	0	0	4

Tabelul 20. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Promovarea persoanelor vinovate pentru genocid (art. 5 O.U.G. nr. 31/2002) - număr cauze și soluții

Cele patru cauze clasate au fost rezolvate fără suspecti/inculpați, motivul fiind trecut doar la PCA București: „rasă”.

	Existente la începutul perioadei	Intrate în cursul perioadei	Soluționate	prin trimitere în judecată	prin renunțare la urmărirea penală	prin clasare
PCA București	3	0	1	0	0	1
PCA Alba Iulia	0	0	0	0	0	0
PCA Bacău	0	0	0	0	0	0
PCA Brașov	0	0	0	0	0	0
PCA Cluj	1	0	0	0	0	0
PCA Constanța	0	0	0	0	0	0
PCA Craiova	0	0	0	0	0	0
PCA Galați	0	0	0	0	0	0
PCA Iași	1	0	1	0	0	1
PCA Oradea	0	0	0	0	0	0
PCA Pitești	0	0	0	0	0	0
PCA Ploiești	0	0	0	0	0	0
PCA Suceava	0	0	0	0	0	0
PCA Târgu Mureș	0	0	0	0	0	0
PCA Timișoara	0	0	0	0	0	0
PÎCCJ-SUPC	1	1	2	0	0	2
TOTAL	6	1	4	0	0	4

Tabelul 21. Situație statistică pentru anul 2022, semestrul I. - Negarea Holocaustului (art. 6 O.U.G. nr. 31/2002) - număr cauze și soluții

La clauzele clasate nu au existat suspecti/inculpați, motivul precizat fiind „rasă” (PCA București), „minimalizare holocaust” (PCA Iași), fără (PÎCCJ-SUPC).

Există un caz, înregistrat la PCA București în perioada anterioară, privind amenințarea prin intermediul unui sistem informatic pe motiv discriminatoriu (art. 61 O.U.G. nr. 31/2002), nesoluționat.

II.1.3. Date privind dosarele penale referitoare la infracțiuni motivate de ură și discurs de ură la nivelul Ministerului Justiției

Ministerul Justiției contribuie la buna funcționare a sistemului judiciar și la asigurarea condițiilor înfăptuirii justiției ca serviciu public. Printre funcțiile sale principale se numără elaborarea politicilor publice, strategiilor și planurilor de acțiune în domeniul justiției, al prevenirii și combaterii formelor grave de criminalitate, respectiv coordonarea și controlul aplicării unitare și respectarea normelor legale privind organizarea și funcționarea instituțiilor care se află în subordinea sau în coordonarea ministerului.

Baza de date a Ministerului Justiției [9] nu permite defalcarea datelor de statistică judiciară în funcție de anumite temeuri, cum ar fi rasă, naționalitate, origine etnică, religie, sex, orientare sexuală etc. Ministerul a solicitat încă în anul 2016 modificarea sistemului statistic (aplicația ECRIS), primind aprobare în anul 2017, dar modificările solicitate nu au fost implementate.

Obiect	Perioada de referință	Dosare existente la începutul perioadei	Dosare intrate în cursul perioadei	Dosare soluționate
Incitare la ură sau discriminare (art. 369 Cod Penal)	2021	1	1	2
	semestrul I, 2022	0	0	0
Infracțiuni din O.U.G. nr. 31/2002	2021	2	2	2
	semestrul I, 2022	2	0	1
Tortură (art. 282 Cod penal)	2021	0	0	0
	semestrul I, 2022	0	0	0
Abuz în serviciu (art. 297 Cod penal)	2021	146	48	61
	semestrul I, 2022	133	29	27
Profanare lăcașuri sau obiecte de cult (art. 382 Cod penal)	2021	0	1	0
	semestrul I, 2022	1	0	0
Profanare cadavre sau morminte (art. 383 Cod penal)	2021	5	8	4
	semestrul I, 2022	9	4	5

Tabelul 22. Situație statistică a cauzelor judecate pe fond, pe rolul instanțelor din România - număr cauze și soluții

9. Conform adresei Ministerului Justiției nr. 4/74186 din 18.10.2022 transmisă CRJ.

Pentru incitare la ură sau discriminare, în anul 2021 o persoană a fost condamnată definitiv, cu amânarea executării [10], iar în primele șase luni ale anului 2022 tot o persoană, sancționată cu amendă penală.

Pentru infracțiunile din O.U.G. nr. 31/2002 două persoane au fost condamnate în primele șase luni ale anului 2022, ambele cu suspendarea executării pedepsei.

Pentru abuz în serviciu [11], în anul 2021 un număr de 32 de persoane au fost condamnate definitiv, din care 6 cu executare în regim de detenție (5 între 3-5 ani, 1 între 1-3 ani), o persoană a fost amendată, 24 condamnate cu suspendare, într-un caz executarea fiind amânată, iar în primele șase luni ale anului 2022 un număr de 20 de persoane au fost condamnate definitiv (din care 4 persoane juridice): 9 cu executare în regim de detenție (1 peste 10 ani, 5 între 5-10 ani, 2 între 3-5 ani, 1 între 1-3 ani), patru persoane a fost amendate, 10 condamnate cu suspendare, într-un caz executarea fiind amânată.

Pentru profanare de cadavre sau de morminte [12], în anul 2021 două persoane au fost condamnate definitiv, ambele cu executare în regim de detenție (sub un an), iar în primele șase luni ale anului 2022 un număr de 6 persoane au fost condamnate definitiv, din care 3 cu executare în regim de detenție (1 între 3-5 ani, 2 sub un an), 3 condamnate cu suspendare.

10. Inculpatul A., prin Sentința penală nr. 129/20.03.2020, pronunțată de Judecătoria Alexandria, a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de incitare la ură la pedeapsa de 3 ani închisoare, în regim de detenție, pentru săvârșirea infracțiunii de confecționarea, răspândirea, precum și deținerea în vederea răspândirii de simboluri fasciste, legionare sau xenofobe la pedeapsa de 3 ani închisoare, în regim de detenție, fiind stabilită în final pedeapsa de 4 ani închisoare, în regim de detenție, cu obligarea inculpatului la tratament medical până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol. S-a dispus și confiscarea unei căști militare metalice culoare kaki, unui bluzon material textil tip militar și unui caiet de matematică care are desenată zvastica fascistă și emblema SS. Împotriva acestei sentințe penale a formulat apel inculpatul A.. Prin Decizia penală nr. 17/A din data de 18.01.2021 pronunțată de Curtea de Apel București, secția a II-a penală, a fost admis apelul, s-a stabilit pedeapsa de 1 an închisoare sub aspectul săvârșirii infracțiunii de incitare la ură, 1 an închisoare sub aspectul săvârșirii infracțiunii de confecționare, punere în circulație sau deținere în vederea punerii în circulație de simboluri fasciste, rasiste ori xenofobe, stabilind în final pedeapsa rezultantă de 1 an și 4 luni închisoare amânată pe un termen de supraveghere de 2 ani. Instanța de apel a reținut că inculpatul A., în perioada aprilie - mai 2015. a postat pe pagina sa de socializare sub pseudonimul „B.”, în rețeaua de socializare C., mai multe fotografii de promovare publică a unor însemne/simboluri fasciste/naziste, însoțite de mesaje cu caracter discriminator și amenințător adresate persoanelor de etnie romă și persoanelor de sex feminin, instigând, totodată, la ură rasială împotriva minorității de etnie romă. Împotriva deciziei din apel a declarat recurs în casație inculpatul A. Prin Decizia nr. 353/RC/2021 Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul. (www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=186901#highlight=###%20incitare)

11. Statistica nu precizează dacă abuzul a fost comis în forma simplă (art. 297 alin. 1) sau bazat pe o anumită caracteristică personală (art. 297 alin. 2).

12. Statistica nu urmărește dacă a existat sau nu ca agravantă motivația de ură.

II.1.4. Date privind discursul de ură comunicate de către Consiliul Național al Audiovizualului

CNA, înființat în anul 1992, este o autoritate publică autonomă aflat sub control parlamentar, având ca atribuție apărarea interesului public în domeniul serviciilor de programe audiovizuale (radio, televiziune), reglementată prin Legea audiovizualului. Emite decizii, recomandări și instrucțiuni. Poate fi sesizat sau se autosesizează din oficiu. Consiliul format din 11 membri poate constata încălcarea legislației și poate sancționa contravențional societățile comerciale cu activitate în domeniul audiovizual. Decizia de sancționare poate fi atacată în contencios administrativ la Curțile de Apel în termen de 15 zile.

Conform Raportului de activitate pentru anul 2021 [13], CNA a aplicat în acest an 59 de sancțiuni pentru protecția demnității umane și a dreptului la propria imagine (28 somații, 29 amenzi, o decizie privind obligația de a difuza timp de 10 minute numai textul sancțiunii) și 12 sancțiuni pentru discriminare, xenofobie și defăimare (5 somații, 7 amenzi). În anul 2021, CNA a efectuat 8272 de monitorizări ale posturilor de televiziune și 53 de monitorizări ale posturilor de radio, din care 3295 respectiv 17 pe domeniul protecției demnității umane și a dreptului la propria imagine. Au fost efectuate monitorizări tematice ale posturilor de televiziune privind modul de reflectare a evenimentelor „Bucharest Pride” și „Marșul normalității” din data de 14.08.2021.

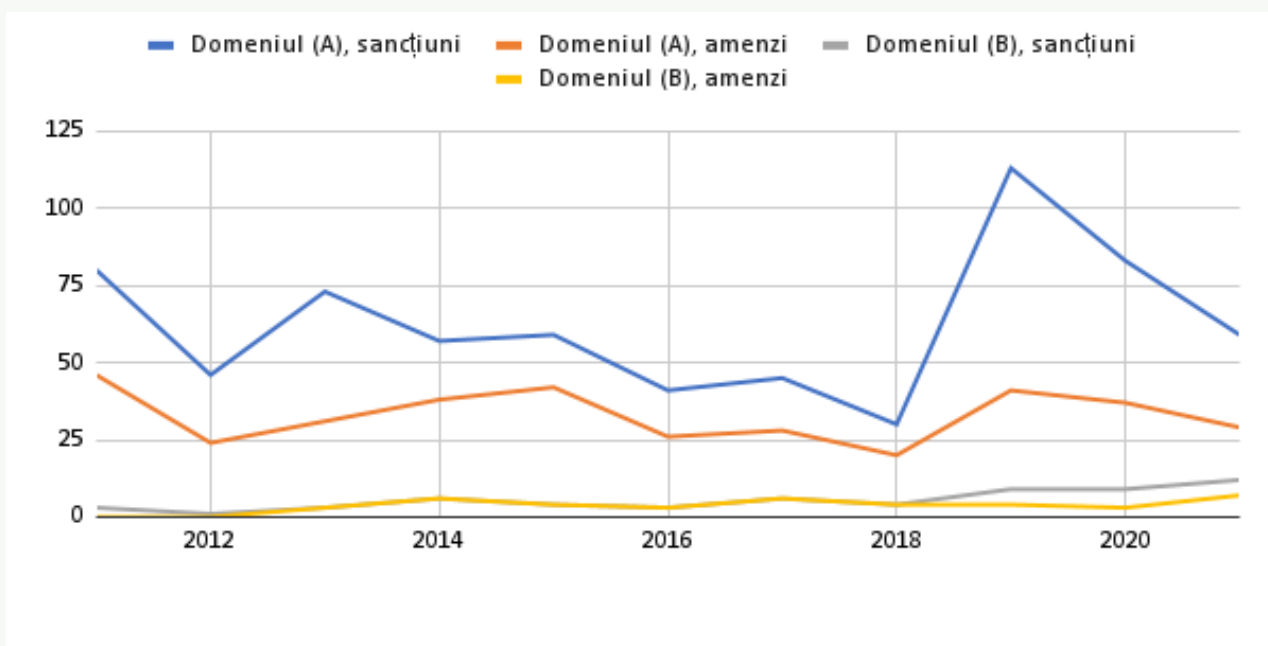

Figura 1. Evoluția cazuisticii CNA pe domeniul protecției demnității umane și a dreptului la propria imagine (A) respectiv a discriminării, xenofobiei și defăimării (B) [14]

13. Conform Raportului Anual din 2021 al Consiliului Național al Audiovizualului www.cna.ro/Raport-anual-2021.html

14. Conform rapoartelor anuale ale Consiliului Național al Audiovizualului din perioada 2011-2021, www.cna.ro/-Rapoarte-anuale-.html.

Raportul prezintă următoarele cauze legate de domeniul limbajului urii soluționate de CNA:

- într-un spot pentru un supliment alimentar s-a constatat că promovează stereotipuri grave față de genul feminin, de natură să prejudicieze demnitatea umană („modalitatea în care este redată scena conflictuală dintre cei doi soți, respectiv, exprimarea nemulțumirii femeii pe fondul stresului apărut din cauza unor activități gospodărești și maniera în care este portretizat personajul feminin, care apare stresat și temperamental, precum și reacția soțului de a-i recomanda produsul promovat, pentru a se calma”);

- într-un spot pentru promovarea unui anumit magazin imaginile asociate cu elemente specifice cultului religios creștin, în contextul sărbătorilor pascale, au indus un mesaj ofensator la adresa persoanelor cu convingeri religioase și, implicit, a simbolurilor religioase.

Prin Adresa nr. 10340RF/20.10.2022 CNA a transmis următoarele informații: în anul 2021, pentru încălcarea prevederilor legislației audiovizualului privind incitarea la ură, discriminarea, xenofobia și defăimarea, CNA a aplicat 4 somații (Kanal D prin Decizia nr. 17/2021, Pro TV prin Decizia nr. 459/2021, Realitatea Plus prin Decizia nr. 36/2021, România TV, prin Decizia nr. 272/2021) și 7 amenzi (Antena 1 prin Decizia nr. 10/2021 și Decizia nr. 115/2021, Realitatea Plus prin Decizia nr. 2/2021 și Decizia 421/2021, România TV prin Decizia nr. 297/2021 și Decizia nr. 409/2021, Nașul TV prin Decizia nr. 231/2021).

Pentru aceleași fapte, în anul 2022 au sancționat: Digi Sport 2 prin Decizia nr. 121/2022, Prima TV prin Decizia nr. 531/2022, Realitatea Plus prin Decizia nr. 211/2022, România TV prin Deciziile nr. 95, 98 și 354/2022, Nașul TV prin Deciziile nr. 136, 201 și 307/2022, Gold FM prin Decizia nr. 222/2022.

În perioada 01.01.2021-30.06.2022 nu au existat sancțiuni pentru încălcarea art. 29 alin. (1) lit. d) din Legea audiovizualului (comunicări comerciale audiovizuale care includ discriminare).

Nr. decizie	Obiect	Criterii	Sanctiune
2/2021	criticarea neutilizării formulei religioase la depunerea jurământului, precizând: „majoritatea din ei sunt oameni fără Dumnezeu și homosexuali”	religie, convingere (ateu) + orientare sexuală	10.000 lei
10/2021	referiri peiorative la adresa persoanelor în vârstă sau cu dizabilități	vârstă + dizabilitate	5.000 lei
17/2021	afirmația; „vă certați ca țigani”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	somație
36/2021	referiri la infracționalitatea romilor	rasă, etnie, naționalitate (rom)	somație
115/2021	denigrarea unui primar de origine arabă prin afirmațiile „viceprimarul arab face legea cu pumnul”, „mergi dumneata în țara dumitale, că asta este Primăria noastră, este România noastră”, „am ajuns să ne calce străinii în țara noastră”	rasă, etnie, naționalitate (arab)	10.000 lei
219/2021	prezentare apologetică a lui Ion Antonescu		10.000 lei
231/2021	denigrarea unor persoane („e homosexual și el este foarte vulnerabil pe treaba asta”, „vine un străin în țara mea, un anticreștin, să-mi spună mie cum am voie să avem Paștele”, „ne conduc pe noi niște străini sau niște neica nimeni puși de străin”)	rasă, etnie, naționalitate (arab) + orientare sexuală + religie (necreștin)	30.000 lei
272/2021	manifestare xenofobă la adresa lui Raed Arafat („are trei cetățenii, deci nu știu pentru cine gândește dânsul aici, dar nu pentru România”)	rasă, etnie, naționalitate (arab)	somație
297/2021	manifestare xenofobă la adresa lui Clotilde Armand („mahala și țigănie”, „doamna Clotilde, franțuzaica”)	rasă, etnie, naționalitate (francez + rom)	60.000 lei
298/2021	prezentarea critică a „Bucharest Pride”, fără opinia organizatorilor	orientare sexuală	10.000 lei
309/2021	acuzatii la adresa USR-PLUS, pentru promovarea neomarxismului, a ideologiei de gen	opinie politică + orientare sexuală	5.000 lei
407/2021	afirmații negative la adresa persoanelor transgender, legat de raportului Matić	orientare sexuală	somație

409/2021	manifestare xenofobă la adresa lui Clotilde Armand („ne-au umplut ăștia în ultima vreme de LGBT; de droguri, de avorturi, de prostituție, e o ură viscerală în țărișoara mea. Fraților, cât mai rezistăm?”, „nasc bărbații în timp ce copiii mor de foame, 200.000 de copii se culcă flămânzi în fiecare seară și nouă ne arde de droguri”	rasă, etnie, naționalitate (francez) + orientare sexuală	10.000 lei
421/2021	afirmații defăimătoare la adresa Alinei Gorghiu, în calitate de femeie în politică	gen (femeie)	15.000 lei
459/2021	„afirmații defăimătoare generalizatoare la adresa femeilor și a unei comunități sexuale”	gen (femeie) + orientare sexuală	somație
80/2022	afirmații defăimătoare la adresa femeilor, afirmând că ele ajung în politică prin sex („președintele Agenției pentru Digitalizare și-a adus iubita porno în guvern”)	gen (femeie)	5.000 lei
87/2022	afirmații antisemite, negarea implicării autorităților din România în pogromul de la Iași din 1941	rasă, etnie, naționalitate (evreu)	10.000 lei
95/2022	comentarii xenofobe („această poliție europeană este făcută din detașamente formate în mare parte din imigranți, afgani, libieni, sirieni, algerieni și unii europeni care sunt cunoscători ai mînuirii armamentului și care vor fi duși în zonele de criză”)	rasă, etnie, naționalitate	somație
98/2022	comentarii homofobe privind o decizie a Curtii de Justiție a Uniunii Europene legate de emiterea unui certificat de naștere pentru o fetiță dintr-un cuplu gay din Bulgaria	orientare sexuală	somație
111/2022	referiri la infracționalitatea romilor, propunerea de a expulza romii („toți ăștia care nu respectă legea să-i urcăm și să-i ducem... uite!... în India... tot există atâtea locuri nepopulate acolo și tot se aseamănă între ei”)	rasă, etnie, naționalitate (rom)	10.000 lei
267/2022	afirmațiile „neomarxiștii vor să interzică Crăciunul”, referirile la un „clip cu un Moș Crăciun homosexual”	opinie politică + orientare sexuală	somație
293/2022	acuzatii la adresa USR-PLUS, pentru promovarea ideologiei de gen	orientare sexuală	somație
316/2022	informarea incorectă a publicului privind intonarea imnului secuiesc la meciul de hochei dintre naționala României și cea a Ungariei	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	somație

Tabelul 23. Analiza cauzelor soluționate de CNA în anul 2021 și primele șase luni din 2022 cu sancționarea afirmațiilor care reprezintă incitare la ură, discriminare, xenofobie sau defăimare, respectiv care neagă Holocaustul și promovează imaginea persoanelor vinovate pentru genocid [15].

15. Conform deciziilor de sancționare ale Consiliului Național al Audiovizualului <https://www.cna.ro/-Decizii-de-sanctionare-2021-.html>

II.1.5. Date privind discursul de ură comunicate de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

CNCD, înființat în anul 2002, inițial ca autoritate în subordinea Guvernului, a cărui activitate este reglementată prin Ordonanța nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (cu modificările ulterioare) „este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și totodată garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte.” (O.G. nr. 137/2000, art. 16).

Are atribuții în domeniul prevenirii, medierii, investigării, constatării și sancționării faptelor de discriminare, monitorizării acestor fapte, respectiv în acordarea de asistență de specialitate victimelor discriminării (O.G. nr. 137/2000, art. 19). Primește spre soluționare petiții de la victime, persoane interesate, inclusiv de la organizații neguvernamentale, ori se autosesizează.

Petițiile sunt soluționate conform unei proceduri speciale (Procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor, aprobată prin Ordinul Președintelui CNCD nr. 144 din 11 aprilie 2008, publicată în M. Of. nr. 348 din 6 mai 2008) în urma audierii părților (petenți și reclamați), a depunerii pozițiilor celor două părți, în unele cazuri fiind efectuate și investigații, de cei 9 membrii ai Colegiului director prin vot.

Hotărârea motivată, care în situația constatării discriminării conține și sancțiunea contravențională, se comunică părților, care pot ataca această hotărâre în contencios administrativ (la nivelul Curților de Apel), fără procedură prealabilă, în termen de 15 zile de la comunicare. CNCD are atribuții nu doar pe domeniul discriminării în conformitate cu Ordonanța nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, dar și în domeniul discriminărilor stabilite prin Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați.

Datele statistice ale CNCD nu sunt strict pe domeniul discursului de ură. Pe de o parte se referă la hărțuire, ca una dintre formele discriminării (pe lângă discriminarea directă, indirectă etc.), pe de altă parte la dreptul la demnitatea personală (ca unul dintre domeniile de discriminare, pe lângă egalitatea în activitatea economică și în materie de angajare și profesie; accesul la serviciile publice administrative și juridice, de sănătate, la alte servicii, bunuri și facilități; accesul la educație; libertatea de circulație, dreptul la libera alegere a domiciliului și accesul în locurile publice). Diferența juridică dintre cele două noțiuni constă în faptul că nu se poate constata încălcarea dreptului la demnitate decât în situația în care comportamentul este manifestat în public.

Astfel, spre exemplu, trimiterea către o persoană a unor SMS-uri care reprezintă discurs de ură se poate sancționa ca hărțuire, aceleași mesaje, dacă sunt postate pe Facebook, pot fi încadrate ca încălcând dreptul la demnitate. Nu toate cazurile în care se încalcă dreptul la demnitate sunt legate de discursul de ură. Spre exemplu, CNCD a constatat că posibilitatea ca părinții să solicite teste de virginitate în unitățile de medicină legală pentru copii minori reprezintă o încălcare a dreptului la demnitate (Hotărârea nr. 576/2022).

Raportul de activitate al CNCD pentru anul 2021[16] arată că în cursul acestui an au fost înregistrate 1048 de plângeri, dintre care 263 au fost în domeniul dreptului la demnitate personală. Dintre cele 263 de petiții, 66 au invocat drept criteriu convingerile, 50 naționalitatea, 31 etnia, 20 genul, 14 religia, 11 orientarea sexuală, 10 categoria socială, 8 vârsta, 7 dizabilitatea, 2 limba, 43 altele. Au fost formulate 12 autosesizări pe acest domeniu dintr-un total de 15 autosesizări pe anul 2021 [17].

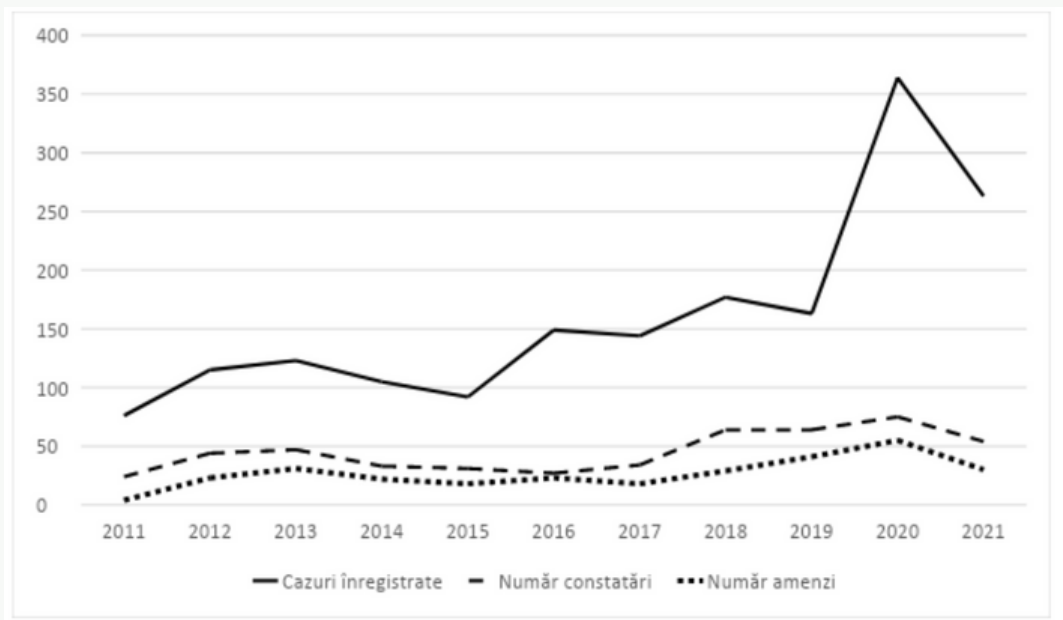

Figura 2. Evoluția cazuisticii CNCD pe domeniul dreptului la demnitate personală [18]

Dintre constatările CNCD, 14% s-au referit la hărțuire.

În domeniul dreptului la demnitate personală, în anul 2021, s-a constatat discriminarea în 54 de cauze, în 70 de cauze nu s-a constatat discriminarea, 115 de hotărâri fiind de clasare la dosarul anterior[19], iar în 85 de cauze au fost admise excepții, fără analiza fondului.

Au fost aplicate 30 de amenzi (cu un quantum total de 126.000 lei), 28 de avertismente, în 12 cazuri au fost formulate recomandări, în 7 cazuri reclamatul a fost obligat să publice rezumatul hotărârii, totodată în 2 cazuri CNCD a dispus monitorizarea situației. Raportul prezintă cinci hotărâri în acest domeniu.

16. Conform raportului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării din 2021 disponibil la www.cncd.ro/wp-content/uploads/2022/04/Raport-de-activitate-CNCD-2021-.pdf

17. Conform adresei CNCD cu nr. 8011/08.11.2022 transmisă CRJ. la criteriul apartenență etnică, rasă se încadrează romii și minoritățile etnice (fără să se specifice care este diferența dintre rasa și apartenența etnică, respectiv dintre romii și minorități etnice); la naționalitate apartenența la minoritățile naționale (fără să se specifice de ce romii nu fac parte din minoritățile naționale, totodată care este diferența dintre acest criteriu și criteriul apartenență etnică, rasă, care se referă de asemenea la minoritățile etnice), cetățenia fiind o noțiune distinctă.

18. Conform rapoartelor anuale ale CNCD din perioada 2011-2021 (www.cncd.ro/rapoarte/). Creșterea din anul 2020 a cazurilor înregistrate se datorează în mare parte petițiilor, având ca obiect măsurile impuse de pandemie care ar fi afectat dreptul la demnitate.

19. Mai multe persoane au depus petiții diferite, dar cu obiect identic.

Prin Hotărârea nr. 274/2021, respectiv Hotărârea nr. 721/2021, același reclamat a fost sancționat pentru afirmații misogine cu amendă contravențională de 15.000 lei, respectiv 10.000 lei.

Hotărârea nr. 44/2021, având ca obiect afirmații la adresa cetățenilor români („gunoaie, tâmpiți, trădători, lași, jechoși, spurcați, analfabeți, sclerați, drogați, retardați”, „popor de grad inferior” „cel mai înapoiat”, „cel mai retardat popor din Europa”) a dispus sancționarea contravențională a autorului afirmațiilor cu amendă în cuantum de 8.000 lei.

Prin Hotărârea nr. 551/2021, reclamatul a fost amendat cu 5.000 lei pentru afirmații antimaghiare („sunt un popor complexat, iar complexele îi fac să nu mai suporte pe altcineva lângă ei”).

Hotărârea nr. 802/2021 a sancționat un reclamat pentru afirmații negative la adresa romilor (folosirea expresiilor „ț*gan” sau „ț*gan urât”, inducerea ideii de superioritate față de romi) cu amendă de 5.000 lei.

Nr. hotărâre	Obiect	Criterii	Soluție
1/2021	videoclip al unei melodii cu conținut discriminator la adresa femeilor	gen (femeie)	neincidentă, fapte de natură penală
5/2021	promovarea ideii separării copiilor cu dizabilități de cei fără dizabilități	dizabilitate	constatare, avertisment
6/2021	prezentarea virusului ca fiind un pericol invizibil, comparativ cu minoritățile etnice vizibile față de care ar fi existat o mobilizare mai mare	rasă, etnie, naționalitate	nu se depășește limita libertății de exprimare
7/2021	utilizarea termenului de „j*dan” în instanță	rasă, etnie, naționalitate (evreu)	clasare, petiție incompletă
10/2021 [20]	criticarea unor practici promovate de Biserica Ortodoxă Română prin care se răspândește coronavirusul	religie, convingere (creștin ortodox)	clasare la o hotărâre anterioară (care a fost cu constatare, amendă 5.000 lei)

20. Soluții identice prin hotărârile 11/2021, 12/2021, 13/2021, 14/2021, 15/2021, 16/2021, 26/2021, 27/2021, 28/2021, 29/2021, 30/2021, 31/2021, 32/2021, 33/2021, 34/2021, 35/2021, 36/2021, 37/2021, 38/2021, 48/2021, 49/2021, 50/2021, 51/2021, 52/2021, 53/2021, 54/2021, 55/2021, 56/2021, 57/2021, 58/2021, 59/2021, 70/2021, 71/2021, 72/2021, 73/2021, 74/2021, 75/2021, 76/2021, 77/2021, 85/2021, 86/2021, 87/2021, 88/2021, 89/2021, 90/2021, 91/2021, 92/2021, 93/2021, 94/2021, 95/2021, 96/2021, 97/2021, 98/2021, 99/2021, 100/2021, 109/2021, 110/2021, 111/2021, 112/2021, 113/2021, 114/2021, 115/2021, 116/2021, 117/2021, 118/2021, 119/2021, 120/2021, 121/2021, 123/2021, 124/2021, 125/2021, 126/2021, 127/2021, 128/2021, 129/2021, 130/2021, 131/2021, 132/2021, 133/2021, 134/2021, 135/2021, 136/2021, 137/2021, 142/2021, 143/2021, 144/2021, 145/2021, 146/2021, 147/2021, 148/2021, 149/2021, 150/2021, 151/2021, 152/2021, 156/2021, 157/2021, 158/2021, 159/2021, 160/2021, 161/2021, 162/2021, 190/2021, 191/2021, 192/2021, 193/2021, 194/2021, 195/2021, 207/2021, 208/2021, 256/2021.

18/2021	utilizarea expresiei: „scrie dracului corect, Ț*GANE!”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	clasare, petiție incompletă
22/2021	criticarea inițiativei pentru autonomia Ținutului Secuiesc	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	nu se depășește limita libertății de exprimare
23/2021	denigrarea unui simbol al comunității evreiești	rasă, etnie, naționalitate (evreu)	constatare, amendă 5.000 lei
24/2021	utilizarea termenului „un nenorocit bolnav de HIV”	infectare HIV	nu se depășește limita libertății de exprimare
41/2021	nemulțumire față de o hotărâre judecătorească privind afirmații antimaghiare	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	necompetență
44/2021	afirmații: „popor de etnie inferioară” (privind romii), „tâmpiți”, „trădători”, „jegoși” (privind românii), „cei mai proști oameni de pe pământ”, „niște gunoaie” (privind poliștii)	rasă, etnie, naționalitate (rom, român) + categorie socio-profesională	constatare, amendă 8.000 lei
46/2021	injurii de genul: „panaramă, curvă, turnătoare de copii”	gen (femeie)	renunțare la petiție
47/2021	utilizarea termenilor „handicapat” și „sclav”	dizabilitate	renunțare la petiție
68/2021	comentarii pe Facebook care propun ca România să facă „ordine în Hungaria”, respectiv romii să fie mutați în „Hungaria și Covasna”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	faptele nu reprezintă discriminare [21]
81/2021	precizarea apartenenței etnice rome la un articol de ziare privind nerespectarea carantinei, articol care a atras comentarii de incitare la violență („Băgați ciorile în acid sulfuric și sodă caustică, nu în carantină. Ț*gani borâți!”)	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, avertisment, recomandare, obligarea publicării rezumatului hotărârii în presă

21. Motivare nu este clară, se arată că reclamatul nu răspunde pentru comentariile altora puse pe site-ul lui, se invocă și libertatea de exprimare, dar în final se reține doar că „faptele sesizate nu reprezintă fapte de discriminare”.

82/2021	utilizarea termenului de „țăran de Dej” la adresa unui comandant de poliție	categorie socio-profesională	nu se depășește limita libertății de exprimare
103/2021	exprimarea: „Tibi, te omor, f...ti gura mă-tii de ungur, mi-ai stricat cheful!”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	clasare, există plângere penală
106/2021	afirmații despre Isus: „Un copil. Sărac și provenit dintr-o familie foarte ciudată. Un tată trecut de prima tinerețe și o mamă adolescentă. Apărut în lume fără ca părinții lui să fi făcut dragoste. Cu o mamă surrogat și un tată care acceptă paternitatea fără să fi contribuit la ea. Refuzat de comunitate. Născut fără ca părinții să fi fost căsătoriți, doar logodiți. Nașterea lui arată extraordinarul, dar și limitele societății în care a apărut.”	religie, convingere (creștin)	constatare, amendă 5.000 lei
141/2021	divulgarea diagnosticului HIV al unei persoane private de libertate	infectare HIV	petiție tardiv introdusă
164/2021	jignire persoană diagnosticată cu sindromul Down	dizabilitate	lipsă calitate procesuală activă
167/2021	jignire pe criteriul apartenenței la etnia romă	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă probe
169/2021	afișe în care icoana Mântuitorului Isus Hristos și a Sfintei Fecioare Maria au fost reinterpretate și reprezentate în echipamentele unor medici	religie, convingere (creștin)	clasare la o hotărâre anterioară (fapta nu reprezintă discriminare)
174/2021	scandări „afară, afară cu ungurii din țară” la un meci de fotbal	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	lipsă probe
175/2021	afirmația despre maghiari: „sunt un popor complexat, iar complexe îi fac să nu suporte pe altcineva lângă ei”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	clasare, există plângere penală

181/2021	prezentarea apartenenței la comunitatea romă a unor persoane infectate cu coronavirus	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, avertisment
184/2021	critică la adresa persoanelor care sunt nostalgici după Ceaușescu	vârstă	faptele nu reprezintă discriminare
189/2021	afirmația: „președintele Iohannis e dator evreilor, pentru faptul de a nu-l fi acuzat că a preluat, cu acte în regulă, prin Forumul Democrat German, patrimoniul Grupului Etnic German, desființat după război ca organizație nazistă”	rasă, etnie, naționalitate (german)	renunțare la petiție
196/2021	exprimarea dorinței de răzbunare împotriva romilor pentru o faptă penală	rasă, etnie, naționalitate (rom)	clasare, există plângere penală
202/2021	umilirea cerșetorilor, prin publicarea unor poze, la o informare privind cazarea lor în centre sociale	categorie socială (cerșetori)	nu se depășește limita libertății de exprimare
203/2021	utilizarea apelativului „băi Țiganilor!”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă probe
204/2021	apel să nu se ajungă să se voteze primari „țigani”, „care nu știu să scrie și să citească”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă câte 2.000 lei pentru trei persoane, recomandare
205/2021	postarea unei poze prezentând trei femei rome îmbrăcate în costum tradițional, la care se atașează următorul mesaj, cu greșeli gramaticale: „Așteptăm 15 mai să merge și noi să vizitează muzeurile”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 2.000 lei, recomandare

214/2021	scandări antimaghiare la un meci de fotbal („Afară, afară, cu ungurii din țară!”, „Ungaria ne suge p...a!”, „Bozgore, vom apăra România”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, amendă 5.000 lei
215/2021	referire la naziști privind o propunere venită din partea unei persoane percepute ca fiind etnic german	rasă, etnie, naționalitate (german)	constatare, avertisment
216/2021	neprecizat	neprecizat	lipsă calitate procesuală activă
219/2021	articolul intitulat „«Dormitorul» boschetarilor din centrala termică, în vreme de pandemie”	situație socială	nu se depășește limita libertății de exprimare
234/2021	comentariul: „Tu ț*găncușă, îți place să despați familii cu copil de 3 luni, nesimțito”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	clasare, petiție incompletă
236/2021	slogan politic „o Românie fără hoție”	rasă, etnie, naționalitate (român)	lipsă calitate procesuală activă
239/2021	postarea unei poze cu ciori, cu aluzie la romi	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 2.000 lei
240/2021	afirmația: „Sănătatea publică este amenințată de COVID, iar politica românească de PSD”	convingeri politice	constatare, avertisment
241/2021	afirmația: „Bande de ț*gani din România, care jefuiesc, fură și cerșesc în Occident, ne fac o imagine negativă din cauza căreia nu intrăm în spațiul Schengen. Ne trebuie un program de măsuri represive și sociale”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 2.000 lei
243/2021	referiri la originea etnică a bunicului petentului	rasă, etnie, naționalitate (german)	faptele nu reprezintă discriminare
250/2021	afirmația: „un escroc venit din Palestina care își face de cap la noi în țară”	rasă, etnie, naționalitate (arab)	constatare, avertisment
260/2021	injurii și agresiune fizică	neprecizat	necompetență materială, fapte de natură penală

262/2021	referiri la moaște ca fiind „hoituri” linse prin plexiglas, de persoane care se află la nivelul meduzelor	religie, convingere (creștin)	constatare, avertisment
265/2021	prezentarea unei persoane ca profitând de concedii medicale	boală	faptele nu reprezintă discriminare, lipsă criteriu
266/2021	afirmația că membrii unui partid sunt „atei și satanici”, în consecință partidul trebuie distrus	convingeri politice	nu se depășește limita libertății de exprimare
270/2021	utilizarea termenului de „pesedist șmecher”, cu bani ciordiți	convingeri politice	constatare, amendă 2.000 lei
271/2021	injurii („proastă, libidinoasă, nu ai cei 7 ani de acasă, nu discut cu ea pentru că nu ai educație”) și agresiune fizică	categorie defavorizată	neincidentă [22]
274/2021	afirmațiile „femeia e sclava bărbatului”, „lumea și-a pierdut mințile și spune «hai să facem femeia pe post de egalitate cu bărbatul»”, „se alege praful unde conduc femeile”	gen (femeie)	constatare, amendă 10.000 lei [23]
276/2021	președintele României portretizat ca un lider nazist	rasă, etnie, naționalitate (german)	constatare, avertisment
277/2021	folosirea expresiei „dă mâna și cu ologi”	dizabilitate	petiție tardiv introdusă
278/2021	referire la un consilier local, cu precizarea că „a crescut la casa de copii”	categorie defavorizată	constatare, avertisment
299/2021	folosirea expresiei „om care se ascunde după fusta femeii”	gen (femeie)	nu se depășește limita libertății de exprimare
313/2021	injurii rasiste: „cioară, ț*gancă, jegoasă”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	clasare la o hotărâre anterioară (afirmațiile nu au fost probate)
314/2021	utilizarea termenilor „ț*gan”, „negru” pe messenger, de către soacră și cumnați	rasă, etnie, naționalitate (rom)	neincidentă, afirmațiile au fost făcute în cadrul familiei
321/2021	referire la pensionarii care votează populiști	vârstă	constatare, amendă 3.000 lei
322/2021	afirmația: „voi, arabii, sunteți proști și să plecați din oraș”	rasă, etnie, naționalitate (arab)	nu se poate reține existența unui raport de cauzalitate între criteriu și faptă [24]

22. Motivarea consideră că nu există legătură de cauzalitate între criteriul invocat și faptele sesizate.

23. În motivare amenzii se reține faptul că reclamatul a mai fost sancționat anterior, pentru fapte similare.

24. În interiorul hotărârii se arată că nu s-a probat afirmația.

324/2021	referire la mediul de proveniență la un examen pentru înscrierea la doctorat: „la ce vă trebuie studii de doctorat, căci cântați pe vapoare”	categorie profesională	petiție tardiv introdusă
329/2021	utilizarea termenului de „condamnat penal” față de un candidat la alegeri, care de fapt nu a fost condamnat	categorie socială (condamnat)	lipsă probe
335/2021	articol care critică adoptarea unor măsuri legislative favorabile comunității maghiare, la care s-au postat mesaje de genul: „mai bine am ucide hoții din guvern, după aceea epurare etnică”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, amendă 3.000 lei pentru neștergerea comentariilor, sesizarea organelor de cercetare penală pentru autorii comentariilor care incită la ură și violență
336/2021	postarea unui mesaj privind autonomia Ținutului Secuiesc, la care au fost publicate mesaje de chemare la „furci și topoare, arme în general” și comentarii de genul: „dacă nu le place în România, sunt liberi să plece în Mongolia”, „e clar că pe cale pașnică nu se poate face nimic”.	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, amendă 3.000 lei pentru neștergerea comentariilor, sesizarea organelor de cercetare penală pentru autorii comentariilor care incită la ură și violență
337/2021	articol care face referire la o persoană care dorește să devină membru în Colegiul director al CNCD, considerând că are legături cu partide naționaliste române, având o activitate de limitare a drepturilor comunității maghiare din România	convingeri politice	nu se depășește limita libertății de exprimare
348/2021	cuvinte jignitoare la adresa petentului, de genul: „ăsta cu handicap să iasă”, „luăm căruțul afară și îl scoatem”, „handicapatule”	dizabilitate	renunțare la petiție
352/2021	afirmații de genul „BOR este o sectă extremistă și un pericol pentru România”, „Mai mare ticăloșie decât organizația BOR nu există. Vor să murim cât mai mulți de virus, vor să distrugă democrația, să elimine libertățile oamenilor, să ne scoată din UE și din NATO”	religie, convingere (creștin ortodox)	lipsă calitate procesuală activă
353/2021	afirmația „Să-i ia dracu' pe țigani!”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, avertisment
366/2021	utilizarea termenului de „handicapată”	dizabilitate	faptele nu reprezintă discriminare [25]

25. În motivare se arată că nu există probe privind afirmația.

368/2021	afișarea unei poze cu utilizarea apelativului „homosexual”	orientare sexuală	clasare, petiție incompletă
369/2021	utilizarea termenilor „om fără țară (palestina)”, „ne-am cedat orașul ... arabilor”	rasă, etnie, naționalitate (arab)	clasare, petiție incompletă
371/2021	publicarea unei fotografii editate, sub formă caricaturală, reprezentând o cioară cu cap de femeie îmbrăcată în costum tradițional specific minorității romilor, cu comentarii care fac referire la infraționalitate etnică	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă probe
379/2021	emisiune TV cu glume rasiste la adresa romilor, făcând referire la „ciori”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă calitate procesuală activă
394/2021	afirmații xenofobe, loviri și comportament agresiv	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	necompetență materială, fapte de natură penală
398/2021	afirmații discriminatorii („țigancă, curvă ordinară, prostituată, psihopată, criminal, neam de țigani, ghetoistă de Ferentari”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	petiție tardiv introdusă
399/2021	neștergerea mesajelor postate pe Facebook de genul „unde ați văzut maghiari toleranți?”, „maghiarii sunt rasiști”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, avertisment, recomandare
400/2021	neștergerea mesajelor postate pe Facebook referitoare la maghiari de genul „oameni turbați mental care trăiesc în trecut”, „din păcate Stalin a împiedicat o repatriere în masă a maghiarilor și a germanilor din Transilvania că bine era dacă îi trimitea Dej la pachet în origini”, „nu sunt extremist, dar ungurii niciodată nu ne-au vrut binele, trebuie să fim cu ochii mereu pe ei”, „vă arătăm noi futu-vă draci de Rasă supremă”, „să vă dau un sfat, luați-vă valizele și marș în Ungaria voastră că ne spurcați pământul, curând veți fi măcelăriți de noi”, „fir-ați ai dracu de mongolezi, condamnați și expulzați”, „când se vor revolta românii, va fi vai de voi”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	neincidentă, fapte de natură penală, trimiterea copiei dosarului către I.P.J. Covasna, Serviciul de Investigații Criminale
403/2021	afirmația despre o persoană că ar fi analfabet și debil	dizabilitate	fapta nu reprezintă discriminare [26]

26. Afirmările reclamatului nu sunt motivate de o dizabilitate mentală a petentului, ci de modul în care l-a jignit și l-a amenințat anterior petentul.

414/2021	asocierea posibilei contaminări cu coronavirus a unei eleve cu etnia romă a acesteia	rasă, etnie, naționalitate (rom)	fapta nu reprezintă discriminare, nu există legătură de cauzalitate între criteriu și faptă [27]
423/2021	prezentarea unei persoane care nu angajează decât maghiari, folosind peiorativ termenul de „ungur”, solicitarea expulzării lui din România, generalizarea acestui comportament care cauzează neangajarea românilor în „așa numitul Ținut Secuiesc”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, amendă 2.000 lei
424/2021	asocierea PSD cu furtul și hoția	convingeri politice	nu se depășește limita libertății de exprimare
439/2021	utilizarea cuvintelor de „securist”, „străin” într-o carte	profesie + rasă, etnie, naționalitate	petiție incompletă
441/2021	hărțuire sexuală ca faptă de natură penală prin mesajul postat: „Dragă Visinel dacă te dau în p....a mea de dobitoc, Dai bre în p...a mea de dobitoc crede că numai el le stie pe toate. Cu asta nu se merită să vorbești frumos. Am fost destul de înțelegător, am spus că nu te pui cu prostul că îl faci dușman dar el se bagă mereu în seamă. În prostia lui crede mereu că are dreptate”	gen (bărbat)	necompetență, fapte de natură penală
448/2021	utilizarea termenului de „condamnat”	categorie socială (condamnat)	constatare, avertisment, recomandare
455/2021	publicarea pe Facebook a unei postări privind organizarea de tabere pentru întărirea caracterului cu textul: „nu trebuie să răpești nici un evreu pentru ca această tabără să funcționeze”, „Tabăra de concentrare este modalitatea prin care reușesc să obțin în 3 zile ceea ce altora le ia 3 luni.”	rasă, etnie, naționalitate (evreu)	constatare, avertisment, recomandare
461/2021	utilizarea apelativelor „handicapat”, „strâmbo”, „schizofrenico” față de o persoană cu dizabilitate	dizabilitate	constatare, avertisment
463/2021	trimiterea unui e-mail către mai multe persoane prin care se consideră că petentul ar fi sociopat, fără discernământ	alt criteriu [28]	constatare, avertisment

27. În motivare se consideră că presa a relatat eronat o discuție telefonică.

28. Hotărârea nu analizează criteriul.

474/2021	mesaje homofobe postate pe Facebook cu privire la persoanele gay, numindu-le „poponari”	orientare sexuală	petiție incompletă
480/2021	afirmația unui preot pe un post de televiziune prin care se consideră că femeile nu pot fi preoți „pentru că aceasta este condiția ei. Ea nu poate fi perpetuu într-o rugăciune, pentru că are condiția slăbiciunilor sale.” „Aceasta este femeia. Ea a început păcatul și iată, se află cu această neputință”	gen (femeie)	fapta nu reprezintă discriminare [29]
483/2021	afirmație publică privind acordarea ajutorului social către petentă	dizabilitate	fapta nu reprezintă discriminare, lipsă legătură de cauzalitate între criteriu și faptă
490/2021	afirmația că unele zone ale României, cum e Reșița sau Valea Jiului, ar fi depresive	categorie defavorizată	fapta nu reprezintă discriminare, lipsă legătură de cauzalitate între criteriu și faptă
491/2021	promovarea sexismului și misoginismului printr-o reclamă postată pe Facebook, în care femeile poartă o îmbrăcăminte provocatoare, făcând totodată referiri la părți ale corpului specific feminine, respectiv masculine, cu tentă sexuală („merg și la roșiile mele, și la castraveții voștri”, „vreau să penetrez rapid teritoriul rădăcinii”)	gen (femeie)	constatare, amendă 5.000 lei
507/2021	analiza candidaturii unei persoane pentru o funcție în partid, legat de apartenența lui etnică, sugerând că ar fi rom	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 2.000 lei
511/2021	comportament agresiv, injurii față de o persoană de etnie romă	rasă, etnie, naționalitate (rom)	petiție incompletă
513/2021	publicarea textului pe pagina oficială a unei primării: „Din alte perspective putem trage concluzia că acolo unde se folosesc astfel de platforme de gunoi este prezentă și popularea zonei cu cetățeni de etnie romă, ceea ce considerăm că nu este în beneficiul celor două UAT-uri!”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă calitate procesuală activă
514/2021	postarea pe Facebook a mesajului „România, La Mulți Ani, fără unguri și țigani!!!”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar + rom)	petiție incompletă [30]
522/2021	utilizarea apelativului „țigan” în mod peiorativ	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, avertisment, recomandare

29. Motivarea invocă libertatea religioasă.

30. Reclamat neidentificabil.

529/2021	afirmații politice împotriva UDMR din partea Președintelui României	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	clasare la o hotărâre anterioară (constatare, amendă 5.000 lei) [31]
531/2021	distribuirea pe o pagină de Facebook a unei imagini reprezentând ciori, cu titlul: „Aeroportul Țândărei, toate zborurile anulate”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	se încadrează în limitele libertății de exprimare [32]
533/2021	publicarea unor texte false despre UDMR, la care au apărut comentarii de genul „Blestemații stepelor pierdute, la zid cu UDMR, un partid de jegosi, ordinari, satane, bozgori spurcați”, „puși în genunchi la perete și împușcați în ceafă”, „f.. în gât de bzgri spurcați”, „la ei în Ungarianu la noi în țară, afară cu ungurii, nemții și arabii!”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	textele publicate se încadrează în limitele libertății de exprimare, pentru neștergerea comentariilor constatate, avertisment
534/2021	comentarii homofobe, misogine, rasiste, împotriva persoanelor de stânga, care au fost șterse la semnalarea lor [33]	orientare sexuală + gen (femeie) + rasă, etnie, naționalitate + convingeri politice (stânga)	fapta nu reprezintă discriminare (având în vedere ștergerea imediată a mesajelor semnalate ca fiind discriminatorii)
535/2021	utilizarea termenului de „întrebări naziste”		fapta nu reprezintă discriminare, lipsă criteriu
540/2021	afirmații antimaghiare pe un post TV („la Cluj sau la Târgu-Mureș trebuie să vorbești ungurește, musai, că nu se mai poate vorbi în limba română”, propunând aplicarea unor măsuri similare ca în Spania: „tancuri la Madrid și Barcelona, tancuri bă, înțelegeți ce-i aia, au tras ăia cu tun în ei”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	lipsă calitate procesuală activă [34]
542/2021	publicarea unui articol la adresa unui primar UDMR, la care au fost postate comentarii de genul: „trădători de neam și țară” (neșterse), „bozgori” (comentariile care au conținut acest cuvânt au fost șterse)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, avertisment

31. Hotărârea 443/2020 a analizat afirmațiile în integralitatea lor, considerând că două partide parlamentare, PSD și UDMR sunt acuzate de acțiuni împotriva securității statului, care afectează integritatea teritorială și suveranitatea statului român, PSD a colaborat cu o putere străină în afectarea securității statului, conform clișeul etnic că „ungurii fură Ardealul” („PSD se luptă în birourile secrete din Parlament, ca să dea Ardealul ungurilor”).

32. Într-un dosar anterior, cu obiect identic, CNCD a constatat și a sancționat discriminarea, însă hotărârea a fost anulată de instanța de judecată.

33. Hotărârea nu prezintă comentariile.

34. Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Mikó Imre, care a depus anterior o serie de petiții admise, „nu a dovedit calitatea sa sau interesul în fața Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării”.

551/2021	afirmații antimaghiare („sunt un popor complexat, iar complexele îi fac să nu mai suporte pe altcineva lângă ei”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, amendă 5.000 lei
552/2021	afirmații împotriva Bisericii Ortodoxe Române („Mă uit la fețele alea transfigurate de patimă, de instincte primitive, de ev mediu, de Inchiziție, neacoperite de nicio mască, schimbând fluide în plină pandemie, uitând că Isus i-a vrut creștini, nu cretini, și-mi dau seama că n-am nimic comun cu ei. Eu, ortodox.”, „Dacă ăștia sunt creștini înseamnă că «părinții spirituali» au dat greș cu educația. Știu, nu sunt ei vinovați, sărăcia, lipsurile... ei, uite că mi s-a terminat empatia taman la ei! Ba sunt vinovați într-o mare măsură, că de peste 60 de ani de când a început alfabetizarea în masă ar fi putut să se smulgă un pic din evul mediu. Iar bunul simț nu trebuie neapărat învățat dintr-o carte, e destul să-l găsești în familie. Dar cel mai vinovat este, după părerea mea, BORul.”, „Sigur că există un om, unul singur: Patriarhul Daniel! Ar fi putut, ar putea, să fie înțelegător ca Papa Francisc. Să aducă pacea cu vorba bună, nu cu toiagul pe spate. Să fie umil, nu arogant. Să înțeleagă că lumea asta înseamnă mai mult decât vede și aude el într-o catedrală. Să înțeleagă că sunt multe oițe proaste pur și simplu, că așa au fost vremurile, și să le lumineze. Dar nu poate. A pierdut un bun moment ca să vorbească. Stai, că de fapt a vorbit... corectez, a pierdut un bun moment ca să tacă. Acestea fiind spuse, sper să nu fiu excomunicat.”)	religie, convingere (creștin ortodox)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
555/2021	campanie cu sloganul „Om! Nu rom!”, cu finanțare din partea Uniunii Europene, în cadrul proiectului „Integrat! Nu asistat! Dezvoltarea socială și economică a persoanelor defavorizate din sud-vestul municipiului Pitești”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	fapta nu reprezintă discriminare (lipsă drept încălcat)
559/2021	abuz în serviciu, afirmații privind originea arabă a petentului	rasă, etnie, naționalitate (arab)	necompetență, fapte de natură penală
563/2021	campanie politică prin Facebook împotriva unui candidat protestant: „Comuna Sascut are 80% populație creștin ortodoxă iar restul de 20% creștini catolici. Biserica Protestantă	religie, convingere (protestant)	constatare, avertisment

	este total opusul cultului ortodox, cred doar în Biblie care după Ei este scrisa de D-zeu însuși, nu cred în Biserici, nu cred în icoane, sfinți și haine preoțești. Nu cred în Nașterea lui Isus Hristos, nu cred în Fecioara Maria, nu au sărbătorile Sfințelor Paște, nu au Crăciunul. [...] Unul ca acest personaj nu are decât un scop, individuarea creștinului ortodox slab și convingerea acestuia să abandoneze credința ortodoxă pentru cultul protestant.”		
565/2021	postarea unui text care consideră că cei care au votat Minority SafePack promovează naționalismul și revizionismul maghiar, la care au fost postate mesaje de genul „afară cu hoții ăștia”, „ăștia sunt ca hienele”, „unu mai urât ca altul”, „gunoaiele”, „ar fi timpul înlăturați cu orice preț chiar și cu vărsare de sânge”, „la pușcărie cu toți hoții”, „au ajuns ungurii să fie stăpâni în propria noastră țară”, „numai împușcați sunt buni aceștia”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	textul se încadrează în limitele libertății de exprimare, pentru comentarii dosarul se trimite la Parchet
566/2021	solicitarea de către reclamată a eliminării inscripției în limba maghiară de pe clădirea Primăriei din Gheorghieni (inscripția „Városháza” [35]), mesajul de pe Facebook fiind urmat de comentarii de genul: „ungurii ăștia își cam fac de cap în țara noastră”, „să plece în mama lor de incuți”, „murdarii ăștia”, „cine bea apă din izvoarele României e OBLIGAT să vorbească românește”, „ne-am săturat de etnia asta de căcat și trădători”, „să respecte legile țării, de nu, să plece”, „cui nu-i convine poate să plece”, „în stepă!”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
568/2021	declarația politică pentru a obține votul, cu promisiunea că va respecta caracterul național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului, fiind nevoie „să-i zdrobească pe reprezentanții UDMR”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
569/2021	afirmații care consideră că UDMR ar trebui interzis ca partid etnic	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
574/2021	afirmații despre germani („popor care a mitraliat copii, i-a închis în biserici și le-a dat foc”)	rasă, etnie, naționalitate (german)	constatare, amendă 2.000 lei

35. Care înseamnă Casa Orașului, denumire tradițională pentru primării de oraș în limba maghiară.

580/2021	afirmații privind vârsta unei persoane [36]	vârstă	lipsă calitate procesuală activă
584/2021	denumirea unui produs tradițional („mușchi țigănesc”)		fapta nu reprezintă discriminare (nu încalcă dreptul la demnitate)
588/2021	utilizarea termenului de „penal” față de Președintele României	categorie socială (persoane condamnate)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
590/2021	prezentarea în cadrul unei emisiuni TV umoristic a unei scene în care se fac referiri la practici ale religiei ortodoxe, credinciosul creștin fiind o persoană de sex masculin travestită într-o femeie în vârstă, îmbrăcată cu haine pompoase și cu aspect învechit, needucată, cu un nivel social și intelectual scăzut, un limbaj agramat	religie, convingere (creștin ortodox)	necompetență, redirectionare către CNA
592/2021	incitare la ură împotriva vânătorilor	categorie profesională (vânător)	petiție incompletă
606/2021	postarea pe FaceBook a textului: „Există români care pe 15 martie se grăbesc să-i felicite pe conaționali maghiari în loc să-și amintească de cei din neamul lor și să meargă la mormintele lor pentru a-i comemora. Există români care pe 15 martie în loc să-i plângă pe cei din neamul lor care au fost masacrați în Transilvania îi felicită pe cei care le-au masacrat strămoșii. Mie îmi este pur și simplu rușine că fac parte din același neam cu acești români.”, la care au fost postate comentarii prin care s-a propus ca maghiarii să fie dați afară din țară, să fie închiși în închisoare, să fie trași în țeapă, spânzurați, etc.	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	articolul se încadrează în limitele libertății de exprimare, reclamatul nu este responsabil pentru comentariile care au fost șterse
609/2021	utilizarea de către un jurnalist a termenilor de „ciorbutanez bronzat”, „corvus corone”, „papagal negru”, „ca un ț*gan ce tre' sa intre la opera”, „capelanul cu nas etnic”, „înarmat cu ADN-ul de vânzător de bilete la linghișpir”, „croncănitorul”, „când el e o găina cu pene negre cu cloaca neștearsă”, „țepar colorat”, „muscă de rahat bronzată”, „i-a ciordit ț*gănește”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 2.000 lei, obligarea publicării rezumatului hotărârii

36. Hotărârea nu reproduce textul.

610/2021	articol scris despre un politician (numit „animal politic”), afirmând că a construit ilegal	convingeri politice	se încadrează în limitele libertății de exprimare
612/2021	publicarea pe FaceBook a unui clip electoral care arată candidatul intrând într-un birou unde femeile, angajate la Primărie, se machiază, cu sloganul: „De astăzi se schimbă lucrurile”	gen (femeie)	constatare, avertisment
619/2021	afișarea unui mesaj pe FaceBook la adresa unui politician femeie, venită din Franța: „În Franța era răpită și violată zile în șir, aoleu stai că asta îi convenea bebelușei albe de Guadalupe.”	rasă, etnie, naționalitate (francez) + gen (femeie)	constatare, amendă 3.000 lei, obligarea publicării rezumatului hotărârii
620/2021	publicarea pe FaceBook a fotografiei Prințului Filip, cu comentariul: „Te uiți la imaginea asta și te întrebi: oare are rost să ajungi la 100 de ani?”	vârstă	lipsă calitate procesuală activă
628/2021	mesaje trimise pe FaceBook cu textul „diabetista dracu”, „stearpă”, „insulino”, cu amenințări	boală	neincidentă, fapte de natură penală
649/2021	afirmația „Nu părem o clasă politică schizofrenică, care nu este atentă și nu înțelege de ce le pasă cetățenilor?”	dizabilitate	se încadrează în limitele libertății de exprimare, recomandare [37]
659/2021	afirmația „Pleacă de aici orbule, handicapatul”	dizabilitate	lipsă probe
665/2021	publicarea unui text care compară comportamentul catolicilor cu cel al creștinilor ortodocși la Paște („O diferență uluitoare, civilizantă, în raport cu buluceala balcanică ce domină la ortodocși. Cu tot regretul..”)	religie, convingere (creștin ortodox)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
680/2021	publicarea unui text împotriva măsurilor afirmative care vizează romii: „Despre rasismul din România. Liceu cu 9 drept notă minimă de intrare. Dar are două locuri pe care s-a intrat cu 6 și ceva și 7 și ceva. Acele două locuri sunt acordate unei etnii. Țsta este rasism și este practicat de peste 15 ani în România”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, avertisment
682/2021	text ironic cu privire la icoanele ortodoxe aflate la vânzare („Am vrut să arătăm cine își dorește cel mai mult victoria diseară, așa că am dus secretul lui Tata Puiu la următorul nivel și ne-am luat 2.358 de icoane, ca să fie. Hai, România!”)	religie, convingere (creștin ortodox)	se încadrează în limitele libertății de exprimare

37. Chiar dacă nu s-a constatat discriminarea, având în vedere vulnerabilitățile din România, s-a formulat recomandarea ca pe viitor să se evite astfel de formulări.

687/2021	publicarea unui text pe FaceBook care afirmă că în PNL domină neoprotestanții („Neoprotestanții nu au aliați și nici măsură. Cine ajunge să se bazeze pe ei le devine prizonier. Misiunea lor este să evanghelizeze societatea preluând din interior partidele și guvernarea”, liberalii „nu dau doi bani pe liberalism și democrație” ei se „vor preda fanaticilor neoprotestanți în schimbul unei puteri iluzorii”)	religie, convingere (neoprotestant)	lipsă calitate procesuală activă
690/2021	utilizarea termenelor de „țigancă”, „cioară”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă probe
691/2021	publicarea pe Facebook unor texte care afirmă că respectarea drepturilor lingvistice a comunității maghiare de către instituțiile statului este un comportament slugarnic, considerând totodată că steagul secuiesc „simbolizează lupta pentru separatismul așa-zisului ținut secuiesc”, la care au fost postate comentarii de genul: „specimene fără creier”, „fu...tu în gura pe trădători”, „îi invit pe trădători să regreseze introspectiv înal mamei lor”, „să fie expulzați”, „nu vă place aici? Valea! Aici e România”, „âștia-s catări înfierbântați”, „boanghina naibii”, „marș la oi”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	textele publicate se încadrează în limitele libertății de exprimare, comentariile sunt discriminatorii, avertisment, recomandare
694/2021	utilizarea limbii germane într-o critică adresată Președintelui României („Rușinos!schamlos”)	rasă, etnie, naționalitate (german)	fapta nu reprezintă discriminare [38]
695/2021	afirmații negative la adresa femeilor fără copii, considerate persoane „fără inimă, fără suflet și ghidate de rău în viață”	situație familială (femeie fără copil)	constatare, amendă 2.000 lei
696/2021	agresiune fizică și utilizarea expresiei „țigancă mahalagioaică”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	neincidentă, fapte de natură penală
697/2021	afirmația „din patru negri mititei au rămas doar trei”	rasă, etnie, naționalitate (persoană de culoare)	lipsă calitate procesuală activă
701/2021	text ironic cu privire la icoanele ortodoxe aflate la vânzare („Am vrut să arătăm cine își dorește cel mai mult victoria diseară, așa că am dus secretul lui Tata Puiu la următorul nivel și ne-am luat 2.358 de icoane, ca să fie. Hai, România!”)	religie, convingere (creștin ortodox)	se încadrează în limitele libertății de exprimare

38. În motivare consideră că afirmația se încadrează în limitele libertății de exprimare.

702/2021	postări cu conținut xenofob la adresa romilor („asta, gigoloul, pe la începuturile sale, arăta precum un țigănel din Izvoare, puțintel mai spălat”, „sunt destule prostovance care pun boticul la șlițul țigănelului”, „Se potrivesc de minune țigănelul porno și broscoiul umflat cu nasul mare. Ambii sunt niște jeguri umane cum rar îți este dat să vezi”)	rasă, etnie, naționalitate (rom)	petiție incompletă [39]
720/2021	publicarea unei poezii împotriva rutenilor („Rușine mare cade pe bistrițeni / Că ei nu mai sunt ucrainieni / Ci un fel de ruteni”)	rasă, etnie, naționalitate (ruten)	se încadrează în limitele libertății de creație
721/2021	afirmații misogine („Eu nu am vorbit în viața mea cu femei, eu nu discut cu femeile. Eu afaceri nu fac dacă ești femeie, du-te, măi, femeie, nu fac cu tine afaceri, că nu discut cu ele.”, „nici cu regina nu stau de vorbă, eu, eu stau cu prinții și cu regii, cu reginele nu stau”)	gen (femeie)	constatare, amendă 15.000 lei [40]
728/2021	interzicerea utilizării limbii maghiare în secția de votare („aici se vorbește română și dacă nu știe să-și caute traducător”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	fapta nu reprezintă discriminare, lipsă drept încălcat [41]
729/2021	după ce petentul a solicitat traducerea unor informații medicale în limba maghiară, a primit un răspuns umilitor, cinic („suntem convinși că minoritatea maghiară poate fi ajutată în traducerea în limba maghiară a informațiilor referitoare la pandemie de către acest consiliu, de către instituțiile administrației publice locale care utilizează limba maghiară în raport cu cetățenii, diferitele partide politice, asociații, fundații, ambasade etc. care folosesc limba maghiară, statul român neavând nici obligativitatea nici posibilitatea de a dezvolta astfel de acțiuni.”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	se încadrează în limitele libertății de exprimare
732/2021	reclamă promovată în mass-media cu stereotip de gen	gen (femeie)	fapta nu reprezintă discriminare
733/2021	scandări rasiste la un meci de fotbal „România e țara noastră și ne p***m pe Ungaria voastră. Să-ți dăm la m**e, bozgore”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, avertisment
745/2021	publicarea unui mesaj prin care reclamatul arată că a fost sancționat de CNCD pentru afirmații antimaghiare la care au fost postate mesaje de genul „hiene și șacali veșnic înfomețați”, „cârpoaste și fețe de plapumă peticite”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	se încadrează în limitele libertății de exprimare

39. Nu s-a putut identifica partea reclamată.

40. Amenda relativ mare se datorează faptului că reclamatul a fost amendat în mod repetat pentru afirmații similare.

41. Cauza nu a fost analizată din perspectiva dreptului la demnitate, ci din perspectiva drepturilor lingvistice, însă în statistica CNCD cauza apare la domeniul dreptului la demnitate personală.

748/2021	publicarea unui mesaj pe FaceBook cu amenințare („dacă secuii nu se astâmpără, atunci se pot trezi cu români veniți peste ei de dincolo de Carpați”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	fapte de natură penală, dosarul se trimite către Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna
762/2021	scandări xenofob-naționaliste la un meci de fotbal („afară, afară, cu ungurii din țară!” „bozgori împutiți”)	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	lipsă calitate procesuală pasivă [42]
767/2021	afirmații rasiste („ciorilor, mereți la lucru, ciorilor din cauza voastră țara e pe butuci”)	rasă, etnie, naționalitate (rom)	petiție incompletă
776/2021	jignirea unei persoane care s-a adresat în limba maghiară angajatului unei benzinării	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	lipsă probe
782/2021	afirmații făcute în cadrul unei emisiuni TV cu specific umoristic (în discuția cu o „bătrână”, preotul satului fiind plecat din sat, întrebată ce face de revelion, ea răspunde: „Ptiiu, c-o lăsat părintele aicea de toate. Deci, avem agheasmă în caz că se îmbată vreuna să dăm pe ea, avem împărțășanii ca să ne tratăm și noi, am luat niște anafură, așa ca starter, o adus Lenuța... o adus o colivă, ptiiu, mori după ea. Eu am zis să plătesc formația care să cânte, da' aștept niște dascăli de la mine din cartier. Doamne, știi cum cântă ăia live? Tare-mi e că proastele astea o să dea toată pensia pe dedicații. Să trăiți”)	religie, convingere (creștin ortodoxă)	necompetență, CNA poate sancționa postul de televiziune
783/2021	injurii, amenințări [43]		necompetență, faptele se încadrează în prevederile Legii nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice
784/2021	jigniri (prin utilizarea termenilor de nenorocită, hoată, țigancă olteancă)	rasă, etnie, naționalitate (rom)	lipsă probe

42. Petentul a indicat eronat clubul.

43. Hotărârea nu redă afirmațiile reclamatului.

789/2021	publicarea unui articol prin care se afirmă că petentul ar fi blocat o stradă, redând numele, naționalitatea și o poză cu numărul de înmatriculare al mașinii („un cetățean străin a blocat un drum public [...] este vorba despre un cetățean egiptean”); la articol au fost postate mesaje de genul „de ce nu i-ați rupt fața să facă figuri la el în Egipt aici ciocul mic”, „Peste câteva generații, copiii copiilor noștri vor fi slugi în țara lor. De fapt cred că deja suntem”, care au fost șterse	cetățenie (egiptean)	articolul se încadrează în limitele libertății de exprimare, pentru comentariile șterse reclamatul nu este responsabil
796/2021	utilizarea peiorativă a termenului „autiști”	dizabilitate	constatare, avertisment
797/2021	postarea unui mesaj pe Facebook, după ce contul anterior a fost șters datorită mesajelor antimaghiare, prin care reclamatul se prezintă o victimă a cenzurii, afirmând următoarele: „Legătura de Dragoste de Neam și Țară dintre români este indestructibilă. Legătura este în acea particulă etnică pe care Dumnezeu a sădit-o în ADN-ul nostru de români”, „Voi instiga așadar în continuare la Libertate, declarându-mă împotriva oricărei dictaturi, inclusiv cea a minorităților.”, totodată reclamatul a postat fotografia lui Corneliu Zelea Codreanu; comentariile numesc maghiarii „deșeu genetic”, „ț*gani”, „jeguri”, steagul secuiesc „cârpă”, steagul Ungariei ca fiind furat de la italieni		neincidentă, fapte de natură penală, trimiterea copiei dosarului către Parchetul de pe lângă Tribunalul Covasna
802/2021	utilizarea termenului de „ț*gan”, în context peiorativ („El ț*ganul vroia să mănânce el cu mine, hai bă să-i dau un interviu, eu nu știam că ț*ganul e urât așa”, „eu dacă mănânc stau la masă cu oameni frumoși, tu ești prea ț*gan urât”)	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 5.000 lei
807/2021	divulgarea infecției HIV a unei persoane tuturor angajaților unei companii	infectare HIV	constatare, amendă 3.000 lei
808/2021	postarea, în urma alegerilor locale, pe Facebook, a mesajului „urmașii hunului Attila au pus mâna pe tot județul Satu Mare”, „Cotropitorii întodeauna iau totul! Ori prin forță, ceea ce aici nu e cazul, ori prin pasivitatea locuitorilor țării cotropite, în cazul nostru Satu-Mare, ori prin trădări la cel mai înalt nivel”, „un grup infracțional organizat, pe nume UDMR Satu Mare” „sufocă și cotopește tot județul”, „locul vostru e la lada de gunoi a istoriei”, „la pușcărie”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	constatare, avertisment

810/2021	declarație împotriva unui proiect de lege „de tip neomarxist” care „promovează agresiv o educație sexuală denaturată, punându-se accent pe metodele contraceptive, mai ales pe anticoncepționale”, timp în care se „promovează înșămânțarea artificială”, „se finanțează și promovează familiile monoparentale pur artificiale”	boală (infertilitate)	afirmațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare
812/2021	afirmația făcută pe un post de televiziune: „păi eu l-am apreciat pe domnul, mi s-a părut că e un ț*gan răsărit, dar (...) aș fi foarte curios dacă am face și noi, presa, un audit, la câți bani au încasat niște ONG-uri tocmai pentru a ajuta statul român să reintegreze, fie printr-o reconversie profesională, fie prin obligativitatea de a susține statul român în școală pe minoritarii noștri ț*gani, câți bani au încasat ONG-urile și cu ce rezultat”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	fapta nu reprezintă discriminare [44]
813/2021	publicarea unei știri pe Facebook cu textul: „ Revoltător! Un nenorocit bolnav de HIV a zgâriat duminică seara un polițist aflat în misiune! Agresorul i-a spus omului legii că vrea să îi dea și lui boala. Abia acum vine partea halucinantă! Procurorii care investighează cazul au decis că psihopatul bolnav de SIDA nu poate fi pus în arest preventiv. Motivul: suferă de mai multe boli cronice, inclusiv diabet!!”	infectare HIV	lipsă calitate procesuală activă
814/2021	afirmația „ești un bășinos de 75 de ani care de abia își duce plosca cu urină”	vârstă + boală	neincidentă [45]
820/2021	afirmații privind maghiarii (sunt un popor complexat, anti-democrați, „care au pretenția că sunt crescuți în Europa”	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	clasare la o hotărâre anterioară (constatare, amendă 5.000 lei)
836/2021	afirmația „limbile care se vorbeau la evenimentul cu pricina erau limbi pentru feminism, transexualism, homosexualism și anticreștinism, în cazul din urmă venit din partea unei pițipoance de la un site de acest gen”	orientare sexuală	constatare, avertisment, recomandare

44. Motivarea este bazată pe libertatea de exprimare.

45. Hotărârea consideră că afirmația s-a făcut între rude, în cadrul familiei, însă punctele de vedere depuse de părți sunt contrare acestei constatări, mesajul fiind postat pe Facebook, fără o relație de rudenie dintre cele două persoane.

839/2021	persoană cu spondilită anchilozantă ridiculizată pe un post de televiziune	dizabilitate	constatare, avertisment, publicarea rezumatului hotărârii, recomandare, neincidentă pentru postul de televiziune [46]
840/2021	text ironic cu privire la icoanele ortodoxe aflate la vânzare („Am vrut să arătăm cine își dorește cel mai mult victoria diseară, așa că am dus secretul lui Tata Puiu la următorul nivel și ne-am luat 2.358 de icoane, ca să fie. Hai, România!") [47]	religie, convingere (creștin ortodox)	faptele nu reprezintă discriminare [48]
850/2021	utilizat sintagme precum „vă duc eu pe strada lui piticu' unde sunt țigani", „ce zicea piticu", „să mergem pe strada lui piticu", „aici sunt țigani", „să vedeți strada lui piticu"	rasă, etnie, naționalitate (rom) + caracteristică fizică (înălțime)	constatare, avertisment
851/2021	utilizarea termenilor de „mafiot", „interlop" față de un politician PSD	opinie politică	articolul nu se depășește limita libertății de exprimare, pentru comentariile cu caracter rasist și xenofob [49] dosarul se trimite la Parchet
854/2021	publicarea unui mesaj neadevărat pe Facebook privind utilizarea limbii maghiare de autorități, la care au fost postate mesaje de genul: „politica pașilor mărunți, otrăvitor și sigur", „numai în română, da, se poate, că trăim în România! Dar în maghiară nu se poate!", „fi-mi-ar scârbă!", „avem venetici la conducere", „ungurii sunt sănatoși la bilă...ori ba?"	rasă, etnie, naționalitate (maghiar)	nu se depășește limita libertății de exprimare
857/2021	injurii antisemite	rasă, etnie, naționalitate (evreu)	retragere petiție
861/2021	aluzii la romi prin textul: „Singura pasăre care îndrăznește să ciugulească un vultur este cioara. Se așează pe spatele lui și îi mușcă gâtul. Cu toate acestea, vulturul nu răspunde și nici nu atacă cioara; el nu pierde timp sau energie cu ea.	rasă, etnie, naționalitate (rom)	retragere petiție

46. Postul de televiziune putând fi sancționat de CNA.

47. Obiect identic cu cel al dosarelor soluționate prin Hotărârea nr. 682/2021 și Hotărârea nr. 701/2021.

48. Motivarea se referă la libertatea de exprimare.

49. Aceste comentarii nu sunt descrise în hotărâre.

	Pur și simplu își deschide aripile și începe să se ridice mai sus, în cer. Cu cât zboară mai sus, cu atât este mai greu pentru cioară să respire și cade din lipsa de oxigen Nu mai pierde timpul cu ciori!! Du-i la culmile tale și ei vor dispărea", „Sursa: La fel e și cu oamenii”		
866/2021	postarea unor comentarii pe Facebook, afirmând despre petentă că ar fi țigancă, analfabetă, numind soțul ei „hoț de găini aciuiat”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 1.000 lei
878/2021	afirmații referitoare la romi („cioara îmbâcsită de paraziți”), amenințări	rasă, etnie, naționalitate (rom)	necompetență materială, fapte de natură penală
880/2021	afirmații pe un post de televiziune privind romii: „indisciplinați”, „neintegrați”, datorită denumirii românii sunt confundați cu romii, „este o regulă democratică, într-o democrație nu există o dictatură a minorității, exista doar o dictatură a majorității”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	constatare, amendă 3.000 lei
885/2021	injurii cu referire la etnie, utilizând termenul de „țigăni”	rasă, etnie, naționalitate (rom)	clasare, petiție incompletă (lipsă probe)

Tabelul 24. Analiza cauzelor soluționate de CNCD în anul 2021 care s-au referit la discursul discriminator [50]

Prin adresa CNCD nr. 8011/08.11.2022 au fost comunicate următoarele informații:

Nr. total hotărâri de constatare a hărțuirii	33
Nr. total hotărâri de constatare a încălcării dreptului la demnitate	72
Nr. hotărâri de neconstatare a hărțuirii, respectiv a încălcării dreptului la demnitate	91
Constatarea necompetenței, faptele fiind de natură penală	22
Constatarea neincidenței O.G. nr. 137/2000, faptele fiind de natură penală	10
Trimise către organele de cercetare penală	9

Tabelul 25. Date suplimentare privind soluțiile CNCD în perioada 01.01.2021 - 30.06.2022

50. Conform deciziilor de sancționare din 2021 ale Consiliului Național al Audiovizualului disponibile la www.cna.ro/-Decizii-de-sanctionare-2021-.html.

Un număr de 20 de hotărâri ale CNCD din perioada analizată au fost contestate în instanța de judecată, din care:

- 16 pe rolul instanțelor de fond;
- două au fost menținute (Hotărârea nr. 360/14.04.2021 prin Sentința civilă nr. 102/26.05.2022 a Curții de Apel Constanța și Hotărârea nr. 602/28.07.2021 prin Sentința civilă nr. 1080/10.06.2022 a Curții de Apel București), deocamdată fără comunicarea sentințelor;
- una (Hotărârea nr. 321/24.03.2021) menținută prin Sentința civilă nr. 1599/08.11.2021, proces aflat în prezent în faza recursului, pe rolul ÎCCJ, în procedura de filtru;
- una (Hotărârea nr. 401/12.05.2021) a fost anulată prin Sentința civilă nr. 56/04.04.2022 a Curții de Apel Constanța (proces aflat în prezent în faza recursului, pe rolul ÎCCJ, în procedura de filtru).

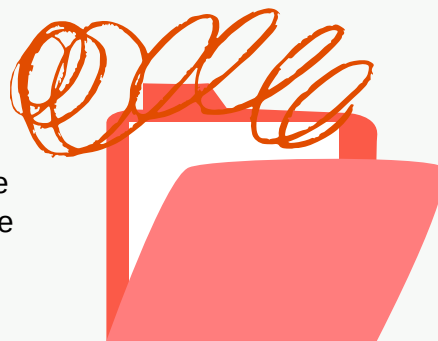
Privind cauzele soluționate de CNCD în conformitate cu prevederile Legii nr. 202/2002, respectiv în domeniul programelor TV, s-a arătat doar că „în analiza acestor petiții se are în vedere și Legea nr. 202/2002, însă competența nu revine exclusiv CNCD-ului” [51].

Deși instanțele comunică către CNCD în mod obligatoriu sentințele în cauzele care au ca obiect discriminarea, CNCD nu a comunicat către CRJ hotărârile instanțelor de judecată în cauzele care au avut ca obiect discursul de ură, motivând că „CNCD nu deține hotărâri judecătorești definitive cu privire la hotărârile proprii anterior menționate, care ar putea fi comunicate ex gratia (hotărârile judecătorești nereprezentând informații de interes public rezultate din activitatea CNCD, fiind evident că emiterea și comunicarea către destinatari și terți a hotărârilor judecătorești se circumscrie ideii de informație care privește activitatea instanțelor judecătorești, ci nu a CNCD).”

51. Legea nr. 202/2002 prevede competența exclusivă a CNCD privind încălcarea dispozițiilor art. 6 alin. 1, 2, 3, și 4, precum și ale art. 14-22.

II.1.6 Informații colectate de Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”

INSHR-EW a fost constituit prin Hotărârea de Guvern nr. 902/2005 fiind instituție publică cu personalitate juridică, coordonată de prim-ministru, prin Cancelaria Prim-Ministrului. Are ca obiect de activitate identificarea, culegerea, arhivarea, cercetarea, publicarea documentelor și rezolvarea unor probleme științifice referitoare la Holocaust, elaborarea și implementarea de programe educaționale și culturale privind acest fenomen istoric.

Raportul de monitorizare a antisemitismului în România: mai 2021-aprilie 2022, intitulat Antisemitismul în vremuri de pandemie [52], prezintă o serie de acte antisemite, cum ar fi:

- acte de vandalizare (la Ploiești dărâmarea și deteriorarea a aproximativ 20 de morminte din cimitirul evreiesc în luna iunie 2021, fiind identificați ca autori cinci tineri între 16-24 ani, IPJ Prahova considerând că fapta lor nu este de natură antisemită; la Orăștie spargerea geamurilor sinagogii, monument istoric, în luna iunie 2021, fiind identificați de către IPJ Hunedoara prezumtivii autori, minori între 9-14 ani; la Bistrița vandalizarea monumentului victimelor Holocaustului din județul Bistrița-Năsăud în septembrie 2021; la Sighișoara desenarea de svastici pe zidurile sinagogii, fiind identificat de poliție ca autor un adolescent de 15 ani; la Făgăraș stropirea cu vopsea a sinagogii construite în anul 1850, în renovare și urmând a fi transformată într-un centru cultural internațional în ianuarie 2022);
- alte incidente (în București, presa a prezentat existența unor mesaje antisemite vopsite pe clădiri, vechi de aproximativ un an; tot în București, în aprilie 2022 pe pagina de Facebook a Clubului Sportiv Municipal București s-a postat o poză în care copii din club joacă rugby, iar în spatele lor se află un zid pe care era desenată o svastică, svastica fiind ștersă în urma articolelor de ziar);
- trivializarea memoriei Holocaustului (în luna iunie 2021, în contextul anunțurilor emise pe tema introducerii certificatului de vaccinare, în spațiul public au apărut mesaje care au comparat Holocaustul cu situația restrictivă generată pandemic, jurnalista Olivia Steer fiind unul dintre emițători; la București, în cursul unui protest organizat la 3 octombrie 2021, au fost expuse mesaje care compară Holocaustul cu restricțiile impuse de pandemie; în noiembrie 2021, un reprezentant parlamentar al minorităților naționale - Asociația Italienilor din România - și-a exprimat opiniile prin care echivala măsurile îndreptate împotriva evreilor în perioada celui de-al Doilea Război Mondial cu actualele restricții sanitare în plenul parlamentului; Radu Moraru, jurnalistul care deține postul de televiziune Nașul TV, a postat la data de 5 februarie 2022 pe platforma youtube.com, sub titlul „Europa renunță la Covid”, un discurs antisemit);

52. Conform raportului de monitorizare din 2022 al Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România Elie Wiesel disponibil la www.inshr-ew.ro/wp-content/uploads/2020/05/Raport-monitorizare-2022.pdf

- omagierea persoanelor vinovate sau condamnate pentru crime de război, negarea Holocaustului:

- doar în luna iulie 2021, după mai mulți ani, Consiliul Local Constanța a hotărât redenumirea străzii „Mareșal Ion Antonescu”;
- în municipiul Cluj-Napoca de mai bine de un deceniu există o stradă care poartă numele lui Radu Gyr, comandant legionar, condamnat pentru crime de război în 1945 [53];
- în februarie 2022, a devenit publică o inițiativă a Primăriei Cluj-Napoca prin care se dorea acordarea numelui lui Nicolae Paulescu [54] unei străzi din oraș, proiectul fiind abandonat în urma atenției mediatice;
- 21 iulie 2021, Academia Română împreună cu Fundația Culturală „Bartoc” au organizat un eveniment ocazionat de împlinirea a 100 de ani de la descoperirea insulinei, ocazie cu care s-a dezvelit basorelieful lui Nicolae Paulescu;
- la sediul central al Bibliotecii Naționale a României există o sală de conferințe numită Mircea Vulcănescu [55];
- în luna iunie 2021, într-o biserică din Vaslui a fost elogiât Ion Antonescu, evenimentul fiind organizat periodic din anul 2018;
- în 2021 a apărut sub egida Academiei Române o lucrare monografică „Istoria fizicii din România”, incluzând personaje ca Hermann Oberth, omițând că el a fost ofițer SS, iar după război și-a continuat și activitatea politică, susținând teze rasiste, respectiv Gheorghe Manu [56], despre care se arată că „din păcate” a fost închis pentru activitate legionară;
- în septembrie 2021, la propunerea unui proiect de reabilitare a sinagogii din Constanța, au existat reacții vehemente de opunere și de negare a Holocaustului din România în

53. La sesizarea unei persoane fizice Parchetul de pe lângă Judecătoria Cluj-Napoca a deschis un dosar penal. Inițial dosarul a fost clasat, iar în urma plângerii împotriva soluției, la 4 ianuarie 2022 plângerea a fost respinsă definitiv, cu motivația că „petentul nu poate justifica un interes legitim propriu, concret și actual în formularea plângerii împotriva soluției de clasare în condițiile în care nu a suferit prin fapta penală reclamată o vătămare fizică, morală sau materială”. Procurorul care a efectuat cercetarea a afirmat că „Radu Gyr a fost reabilitat în 2012 de Tribunalul București pentru condamnările pronunțate împotriva sa în perioada 06.03.1945 – 22.12.1989”, deși condamnarea lui din iunie 1945, în baza Legii 312/1945 pentru urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război, este în vigoare.

54. Paulescu a avut o activitate politică și publicistică programatic antisemită, fiind, printre altele, co-fondatorul partidului Liga Apărării Național-Creștine, considerat unul dintre părinții antisemitismului interbelic în România.

55. Mircea Vulcănescu a fost membru al guvernului Antonescu în perioada ianuarie 1941 – august 1944, ocupând funcția de subsecretar de stat în Ministerul Finanțelor, pentru activitatea sa în cadrul guvernului acesta a fost condamnat pentru crime de război în 1948.

56. Gheorghe Manu a fost membru al Gărzii de Fier din 1937, în 1943 a devenit șef interimar al legionarilor aflați în clandestinitate.

cadrul grupului de lucru desemnat pentru elaborarea strategiei culturale a municipiului Constanța; în luna septembrie 2021, în comuna Durnești din județul Botoșani, autoritățile locale au ridicat un monument în memoria unui personaj local din perioada interbelică, cunoscut pentru acțiunile sale haiducești îndreptate împotriva evreilor localnici;

- în 17 ianuarie 2022, pagina oficială de Facebook a Ministerului Apărării Naționale a postat un mesaj prin care îl onorează pe Radu Theodoru [57], retras în urma sesizării făcute de INSHR-EW;
- în februarie 2022, în incinta Colegiului Național „Dragoș Vodă” din Sighet, a fost inaugurată o placă menită să omagieze profesorii și elevii liceului, „întemnițați de regimul comunist în perioada 1948-1964”, lista cuprinzând persoane care au fost membri activi în Mișcarea Legionară;
- în 27 martie 2022, Teatrul Național „I.L.Caragiale” din București a găzduit un spectacol, iar înainte de începerea spectacolului au fost distribuite exemplare ale revistei „Certitudinea”, publicație cu caracter ultranaționalist și radical, care, printre altele, publică sistematic texte antisemite și de negare a Holocaustului.

- manifestări antisemite și trivializarea Holocaustului în Parlament (în luna noiembrie 2021, în contextul dezbaterii parlamentare privind inițiativa legislativă care prevedea introducerea disciplinei școlare „Istoria evreilor. Holocaustul” în învățământul liceal din România, partidul AUR a avut o poziționare extrem de critică față de proiect, însoțite de derapaje antisemite; la începutul lunii ianuarie 2022, reprezentanții partidului AUR au transmis un comunicat de presă în cadrul căruia au susținut că istoria Holocaustului reprezintă o „temă minoră”);

- distorsionarea Holocaustului cu ocazia comemorării victimelor (la data de 27 ianuarie 2022, de Ziua Internațională a Victimelor Holocaustului, la Memorialul Victimelor Holocaustului din București, în timp ce în incinta Memorialului se depuneau coroane de flori, un grup de persoane au început o transmisie live pe conturile proprii de Youtube încercând să depună o coroană cu mesajul: „*The Holocaust, do not forget half of the truth is a lie. România a salvat 400 000 evrei în timpul Holocaustului*”);

- antisemitism și negarea Holocaustului în spațiul online [58] (website-uri cum ar fi Incorectpolitic.ro sau blogul Ioncoja.ro publică în mod intensiv articole extremiste antisemite, care incită la ură, mesaje care construiesc sau promovează teorii despre conspirații împotriva poporului român);

57. Radu Theodoru, general în retragere, a fost antisemit și negaționist militant, membru fondator al unui partid extremist.

58. În perioada mai 2021 - aprilie 2022 principalele teme valorificate de discursul instigator la ură au fost prilejuite de contextul campaniei de vaccinare împotriva COVID, în momentul semnalării creșterii antisemitismului în România și a derapajelor extremiste ale formațiunii politice AUR, în contextul publicării legii privind introducerea studierii istoriei Holocaustului în școli și în momentul izbucnirii războiului în Ucraina.

Soluțiile date de instanțe în domeniul negării Holocaustului au fost:

- În februarie 2021, Vasile Zărnescu a fost condamnat la 13 luni de închisoare cu amânarea pedepsei; în urma atacării acestei soluții, Curtea de Apel București, la data de 31 martie 2022, a decis definitiv renunțarea la aplicarea pedepsei, inculpatul fiind sancționat cu avertisment „în sensul de a-l atenționa ca pe viitor să nu mai săvârșească alte infracțiuni” [59].

Raportul formulează o serie de concluzii, printre care:

- „Felul în care societatea românească reacționează și gestionează episoadele de antisemitism, negarea Holocaustului și mai larg manifestările de extremă dreapta este fără îndoială mult îmbunătățit față de anii 90' sau începutul anilor 2000”;
- „Din 2002, începând cu adoptarea O.U.G. nr. 31/2002, România își construiește treptat infrastructura legislativă și instituțională care să respingă sau să combată derapajele extremiste și totodată să transmită cetățenilor că respectul față de memoria victimelor Holocaustului, prețuirea și protejarea diferențelor identitare etnice sau culturale sunt valori pe care statul român și le asumă și face eforturi să fie practicate la toate nivelurile sale”;
- „La nivelul structurilor locale, al funcționarilor, al magistraților și celorlalte organe cu atribuții privind aplicarea legii există o cunoaștere precară și o lipsă de conștientizare a problematicei [antisemitismului și negării Holocaustului]. Acest clivaj dintre structurile decidente și structurile din teritoriu face anevoios traseul punerii în practică a intențiilor clar afirmate și asumate de cei dintâi”;
- „La nivelul societății segmentul cu vederi, atitudini și comportamente extremiste se simte adesea încurajat de lipsa de reacție a autorităților responsabile și în momente și contexte propice lor nu ezită să se exprime și să și facă auzite prejudecățile și intoleranța. Chiar dacă cel mai adesea astfel de manifestări se întâmplă la umbra anonimatului oferit de către mediul online, acest fapt nu trebuie nicicum să fie desconsiderat”.

59. Doar la câteva zile de la decizie Vasile Zărnescu a apărut într-un clip video încărcat pe platforma youtube.com, în care timp de aproximativ o oră expune aceleași idei și poziții negaționiste pentru care a fost judecat, iar persoana care este lângă el pe tot parcursul înregistrării afișează în mod ostentativ un inel cu însemne fasciste, simbolul SS.

II.2. Informații colectate de organizații internaționale

II.2.1. OSCE-ODIHR

OSCE, prin ODIHR, colectează date de 15 ani din 57 de state privind infracțiunile motivate de ură, ele fiind publicate pe site-ul <https://hatecrime.osce.org/>.

Datele oficiale din România prezintă 10 cauze înregistrate de poliție, 21 de cauze cercetate penal, 50 de condamnări pentru anul 2016; 1 caz înregistrat la poliție, fără cauze cercetate penal, 8 condamnări pentru anul 2017; 2 cauze înregistrate la poliție, 2 cauze cercetate penal, 33 de condamnări pentru anul 2018, după care în anii următori România nu a mai raportat cauze.

În anul 2020 un număr de șase cauze au fost raportate neoficial:

- 8 bărbați și un băiat de etnie romă au fost încătușați și bătuți de un grup de polițiști;
- un grup de bărbați romi au fost înconjuțați de polițiști, obligați să se culce cu fața spre pământ, unul din ei a fost bătut și insultat pe motivul apartenenței etnice;
- doi bărbați romi au fost bătuți de polițiști după ce au fost muștrați pentru o faptă minoră; una din victime a fost încătușată și lovită cu pumnii și cu bastonul, după care a fost urcată într-o dubă de poliție, dusă pe un câmp din afara orașului, unde abuzurile au continuat;
- distrugerea unui memorial dedicat victimelor Holocaustului;
- o femeie într-un scaun cu roțile a fost lovită în cap, a fost smulsă de păr, a fost împinsă din scaunul cu roțile și lovită din nou; victima a fost internată la spital în situație gravă, având nevoie de intervenție chirurgicală.[60]

II.2.2. Curtea Europeană a Drepturilor Omului

România a devenit stat membru al Consiliului Europei în anul 1993 și a ratificat Convenția Europeană a Drepturilor Omului în anul 1994. În conformitate cu această convenție, când victimele infracțiunilor, respectiv a discursurilor motivate de ură nu sunt mulțumite cu modul de soluționare a cauzelor, cu deciziile instanțelor naționale, ele pot formula o cerere la CEDO.

60. Al șaselea caz, raportat de Kantor Center, nu este prezentat.

Cazurile soluționate de CEDO reprezintă o sursă importantă de informație referitor la modul în care ar trebui să fie abordate infracțiunile și discursurile motivate de ură inclusiv în România, întrucât deciziile conțin o serie de principii general aplicabile. Prin cunoașterea acestor principii, autoritățile pot oferi soluții satisfăcătoare victimelor, în caz contrar victimele pot obține remedii prin CEDO. Soluțiile din domeniu referitoare la România au dezvăluit probleme grave ale sistemului, de cele mai multe ori neajunsuri ale investigațiilor penale.

În iunie 2022, CEDO a publicat o informare privind discursul urii[61] în care explică noțiunea și prezintă cazuistica CEDO, arătând că utilizarea acestui discurs excede limitelor libertății de exprimare. Informarea include Cauza Accep și alții împotriva României (1 iunie 2021).

La data de 20 februarie 2013, la Muzeul Țăranului Român din București, „o proiecție de film a fost violent întreruptă de grupuri extremiste prin ocuparea sălii de cinematograf, scandarea unor lozinci homofobe, utilizarea publică de însemne legionare și neonaziste și amenințări cu moartea la adresa publicului și a organizatorilor. Curtea a reținut că, deși la fața locului erau prezenți un mare număr de agenți de poliție și jandarmi, bine echipați și conștienți cu privire la posibila opoziție față de eveniment, aceștia nu i-au oprit pe contrademonștranți și au rămas în afara camerei în care a avut loc incidentul și s-au abținut în mare măsură să intervină.

În consecință, autoritățile nu au apreciat în mod corect riscul suportat de reclamantii individuali aflați în mâinile intrușilor și nu au răspuns în mod adecvat pentru a le proteja demnitatea împotriva atacurilor homofobe ale terților. În ceea ce privește obligația de a desfășura o anchetă efectivă, Curtea a reținut următoarele: [...] autoritățile nu și-au îndeplinit obligația pozitivă de a investiga în mod efectiv dacă abuzurile verbale îndreptate împotriva reclamantilor individuali constituie o infracțiune motivată de homofobie. În acest sens, autoritățile și-au arătat propria subiectivitate față de membrii comunității LGBT”[62].

CEDO a actualizat la data de 31 august 2022 „Ghidul privind art. 14 al Convenției europene a drepturilor omului și privind articolul 1 al Protocolului adițional nr. 12 la Convenție” („Interzicerea discriminării”)[63], care are un subcapitol intitulat „Discriminare prin violență”, referindu-se la infracțiunile motivate de ură.

61. Conform Factsheet Hatespeech de la Curtea Europeană a Drepturilor Omului disponibil la https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf

62. Institutul European din România: Buletinul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului - hotărâri și decizii împotriva României în anul 2021 (4 martie 2022).

63. Conform Ghidului pentru Articolul 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului disponibil la https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_14_Art_1_Protocol_12_ENG.pdf

Ghidul arată că în aceste cauze CEDO analizează, pe lângă fondul cauzei, și aspecte procedurale. Privind fondul cauzelor, CEDO analizează dacă comportamentul autorităților s-a datorat faptului că victima aparține unui anumit grup. Cauza Stoica împotriva României (4 martie 2008), referitor la un minor rom agresat de polițiști, a fost primul caz în care CEDO a constatat că apartenența la o comunitate a dus la tratament advers.

CEDO a aplicat principiul inversării sarcinii probei; Statul Român, prin autoritățile sale, nu a putut motiva că incidentul a fost neutru din punctul de vedere al etniei victimei. Privind aspectele procedurale, ghidul arată consecvența CEDO asupra faptului că în situația infracțiunilor motivate de ură statele au obligația de a analiza această motivație.

Cauza cea mai relevantă din ultima perioadă în domeniul discursului de ură este Cauza Budinova și Chaprazov împotriva Bulgariei (16 februarie 2021). Cei doi aplicanți, cetățeni bulgari de etnie romă, au formulat o cerere de chemare în judecată împotriva unui politician și jurnalist, în temeiul legislației antidiscriminare, prin care au solicitat obligarea pârâtului să își ceară scuze publice pentru o serie de declarații publice și formularea unei recomandări ca pârâtul să se abțină de la a face astfel de declarații în viitor. Pârâtul, Volen Siderov, parlamentar din partea formațiunii Ataka, a promovat ideea că romii sunt infractori care pun în pericol viața bulgarilor. Instanțele din Bulgaria a respins cererea celor doi aplicanți. CEDO arată următoarele principii relevante:

- pentru declanșarea art. 8 din Convenție (dreptul la viață privată), stereotipurile negative formulate împotriva unui grup trebuie să atingă un anumit nivel, să aibă impact asupra simțului identității grupului etnic sau social, asupra sentimentelor de respect de sine și încredere în sine ale membrilor grupului (§61);

- în cazurile în care acuzația este că o declarație publică referitoare la un grup social sau etnic a afectat viața privată a membrilor acestuia, în sensul articolului 8 din Convenție, factorii relevanți includ, dar nu sunt neapărat limitați la: (a) caracteristicile grupului (de exemplu dimensiunea grupului, gradul său de omogenitate, vulnerabilitatea sa specială sau istoria stigmatizării și poziția sa față de societate în ansamblu), (b) conținutul precis al afirmațiilor negative referitoare la grup (în special, gradul în care acestea ar putea transmite un stereotip negativ cu privire la grup în ansamblu și conținutul specific al stereotipului respectiv) și (c) forma și contextul în care au fost făcute declarațiile, sfera de acțiune a acestora (care poate depinde de locul și modul în care au fost făcute), poziția și statutul autorului lor, și măsura în care se poate considera că acestea au afectat un aspect esențial al identității și demnității grupului (§63);

- exprimarea cu privire la chestiuni de interes public are, în principiu, dreptul la o protecție puternică în temeiul articolului 10 din Convenție (libertatea de exprimare), în timp ce exprimarea care promovează sau justifică violența, ura, xenofobia sau o altă formă de intoleranță nu poate pretinde, în mod normal, protecție (§90);

- CEDO recunoaște rolul vital jucat de mass-media într-o societate democratică și a subliniat, în mod constant, importanța libertății de exprimare pentru membrii Parlamentului; în același timp, a acceptat că poate fi justificat să se impună chiar și sancțiuni grave de drept penal jurnaliștilor sau politicienilor în cazurile de discursuri de instigare la ură sau de incitare la violență; exercițiul libertății de exprimare, chiar și în Parlament, implică obligații și responsabilități (§90);

La aplicarea principiilor, CEDO constată:

- grupul vizat de afirmații erau romii din Bulgaria; CEDO a recunoscut de mult timp poziția dezavantajată și vulnerabilă a romilor și necesitatea unei protecții speciale a acestora și a subliniat, în mod specific, necesitatea combaterii stereotipării negative a acestora (§64);

- declarațiile, care par a fi formulate toate, în mod deliberat, în termeni instigatori, au încercat, în mod vizibil, să îi prezinte pe romii din Bulgaria ca fiind excepțional predispuși la infracțiuni și depravare; afirmațiile au fost sistematice și caracterizate prin virulența lor extremă; deși unele dintre declarații se refereau la incidente specifice, direcția generală a mesajului, transmisă, în mod direct, și repetat de mai multe ori, a fost, în esență, că romii sunt paraziți sociali imorali, care au abuzat de drepturile lor, trăiesc pe spatele majorității bulgare, au supus acea majoritate unei violențe și infracțiunilor sistematice, fără restricții și urmăresc să preia conducerea țării; nu există nicio îndoială că acestea constituie stereotipări negative extreme menite să îi denigreze pe romii din Bulgaria și să provoace prejudecăți și ură față de aceștia (§65);

- având în vedere numeroasele canale de comunicare utilizate și repetarea frecventă a mesajului, se poate accepta faptul că declarațiile au ajuns la un public larg (§66);

- cel care a făcut afirmațiile era o figură bine cunoscută în societatea bulgară și președintele unui partid politic aflat în ascensiune, care, la scurt timp după ce a făcut respectivele declarații, a ocupat locul al doilea la alegerile prezidențiale; poziția anti-romă vehementă pare să fi constituit o componentă de bază a mesajului politic al partidului său, acțiunea aplicanților a fost făcută tocmai în momentul în care cariera sa politică era în creștere și când declarațiile câștigau tot mai multă notorietate (§67);

- declarațiile contestate de reclamânți au fost capabile să aibă un impact suficient asupra simțului identității romilor din Bulgaria și asupra sentimentelor de respect de sine și încredere în sine ale persoanelor individuale de etnie romă, pentru a ajunge la un anumit nivel sau prag de gravitate, astfel au afectat viața privată a solicitanților (§69);

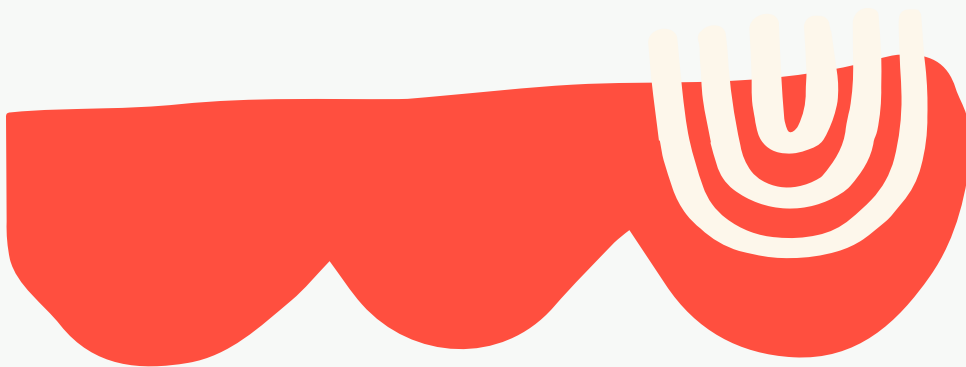
- având în vedere limbajul utilizat și direcția generală a mesajelor, declarațiile au mers mai departe de a fi o parte legitimă a unei dezbateri publice referitoare la relațiile etnice și criminalitatea din Bulgaria, chiar dacă se poate recunoaște faptul că acestea au inclus un element de exagerare calculat pentru a atrage atenția (§93);

- modul în care instanțele bulgare au evaluat conținutul declarațiilor s-a reflectat asupra modului în care acestea au pus în balanță dreptul pârâtului la libertatea de exprimare și dreptul reclamanților la respect pentru viața lor privată; deși instanțele au recunoscut tensiunea dintre aceste două drepturi, nu se poate spune că acestea le-au cântărit importanța relativă, în mod corespunzător, în circumstanțele date;

CEDO a susținut, în mod constant, că declarațiile radicale, care atacă sau pun într-o lumină negativă întregi grupuri etnice, religioase sau de altă natură, nu merită protecție sau merită o protecție foarte limitată în temeiul articolului 10 al Convenției, interpretat prin prisma articolului 17 (abuzul de drept); instanțele bulgare nu au reușit să efectueze exercițiul necesar de punere în balanță a celor două drepturi (libertatea de exprimare și dreptul la viață privată), în conformitate cu criteriile stabilite în jurisprudența Curții (§94);

- prin soluția instanțelor, autoritățile naționale nu și-au respectat obligația pozitivă de a răspunde, în mod corespunzător, discriminării pe baza originii etnice a reclamanților și de a asigura respectul pentru viața privată a reclamanților (§95).

În consecință, CEDO a hotărât că a existat o încălcare a articolului 8 din Convenție (dreptul la viață privată), coroborat cu articolul 14 din Convenție (dreptul de a nu fi discriminat).

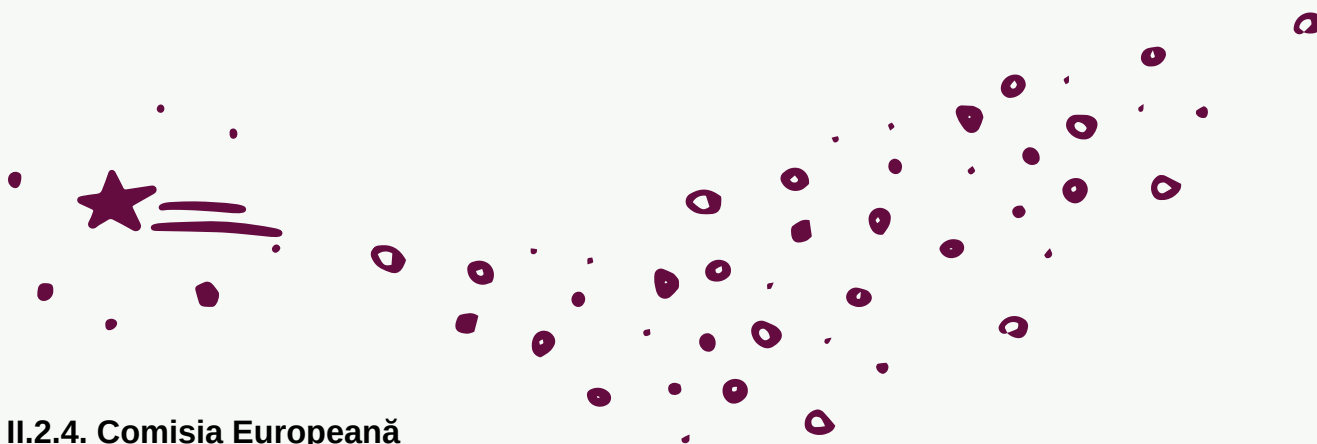

II.2.3. Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței a Consiliului Europei (ECRI)

ECRI, înființată în anul 1994, este o instituție în cadrul Consiliului Europei cu scopul de a contribui la combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței. O parte din activitățile desfășurate de ECRI constă în analiza situației din fiecare țară membră a Consiliului Europei, prezentând guvernelor propuneri utile și concrete. În urma publicării ultimului raport privind România (5 iunie 2019), la data de 3 martie 2022 s-au publicat concluziile ECRI privind implementarea recomandărilor formulate în raport. Aceste concluzii arată următoarele:

- nu există modificări semnificative privind strângerea datelor în domeniul infracțiunilor motivate de ură, datele sunt colectate în mod separat de poliție, Parchetul General și Ministerul Justiției (recomandare neimplementată);
- au existat formări pentru polițiști, procurori și judecători (recomandare implementată);
- nu au fost elaborate proceduri necesare identificării motivațiilor discriminatorii ale infracțiunilor, grupul de lucru înființat pentru elaborarea procedurilor nu mai este funcțional din anul 2017 (recomandare neimplementată);
- autoritățile din România nu au furnizat informații privind colaborarea dintre poliție și grupurile vulnerabile, în special romii și comunitatea LGBT (recomandare nemonitorizată);
- puține acțiuni au fost luate pentru tratarea problemei subraportării (recomandare parțial implementată).

La data de 14 septembrie 2021, ECRI a lansat Recomandarea de politică generală nr. 9 privind prevenirea și combaterea antisemitismului (formă revizuită)[64].

II.2.4. Comisia Europeană

La data de 27 septembrie 2019, s-a dat publicității nota de informare privind „Evaluarea Codului de conduită privind discursul instigator la ură on-line”[65]. Se constată că prin acest cod se acoperă 96% din cota de piață a UE a platformelor online care pot fi afectate de conținut instigator la ură, 72% din mesajele cu discurs de ură fiind îndepărtate.

Facebook are în jur de 15.000 persoane angajate pe domeniul verificării conținutului mesajelor postate, Google și YouTube mai mult de 10.000 de persoane. Companiile IT au capacitatea de a verifica 89% din mesajele semnalate în mai puțin de 24 de ore. Twitter lucrează cu 73 de organizații considerate a fi semnalizatori de încredere, YouTube cu 46, Facebook cu 51.

64. Conform ECRI General Policy Recommendation No. 9. on preventing and combating Antisemitism (2021) disponibil la <https://edoc.coe.int/en/racism/10309-ecri-general-policy-recommendation-no-9-revised-on-preventing-and-combating-antisemitism.html>

65. Notă de informare privind Evaluarea Codului de conduită privind discursul instigator la ură on-line, Comisia Europeană, 2019, disponibilă la https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_1134

Au fost dezvoltate programe care elimină în mod automat mesajele cu conținut instigator la ură. În primele trei luni ale anului 2019, Facebook a eliminat 4 milioane de astfel de mesaje.

În iunie 2020, s-a dat publicității al cincilea raport de evaluare a Codului de conduită privind discursul instigator la ură on-line[66], care arată că 90,4% dintre semnalări sunt evaluate în mai puțin de 24 de ore, 4,9% în mai puțin de 48 de ore, 4,3% în mai puțin de o săptămână, iar 0,4% necesită mai mult timp.

Din totalul mesajelor semnalate, 71% au fost șterse (Facebook a șters 87,6% din mesajele semnalate, YouTube 79,7%, Twitter 35,9%). Un număr de 475 de cauze au fost trimise către autorități (poliție, parchet etc.) pentru competentă soluționare. Cele mai multe mesaje vizează orientarea sexuală (33,1%), străinii și imigranții (15%), romii (9,9%), musulmanii (9,4%) și evreii (7,1%). Organizația din România care a participat la monitorizare a fost Active Watch, semnalând 86 de cauze.

„Strategia UE privind drepturile victimelor (2020-2025)”[67], elaborată de Comisia Europeană și comunicată la data de 24 iunie 2020, constată: *„În ciuda eforturilor depuse de statele membre ale UE, infracțiunile motivate de ură sunt tot mai numeroase în UE. Se profilează tot mai mult posibilitatea îngrijorătoare ca organizațiile societății civile, activiștii și politicienii să devină ținte ale infracțiunilor motivate de ură. Este esențial să se acorde sprijin victimelor acestui tip de infracțiune pentru a se crea condiții favorabile afirmării și consolidării discursului democratic. Infracțiunile motivate de ură au, de asemenea, un impact disproporționat asupra anumitor comunități, cum ar fi evreii, romii, musulmanii, persoanele de origine africană, migranții și comunitatea LGBTI+, în special persoanele care sunt vizate de astfel de atacuri din mai multe considerente.”* Strategia prevede, între altele:

- *„comunicarea eficace cu victimele și crearea unui mediu sigur, care să le permită acestora să raporteze infracțiunile”, cu referire și la „victimele criminalității care provin din comunități defavorizate sau vulnerabile sau care sunt din rândul minorităților”, care „ar putea avea un nivel scăzut de încredere în autoritățile publice, ceea ce le împiedică să raporteze infracțiunile”, fiind „esențial să se sporească nivelul de încredere în autoritățile publice, de exemplu prin consolidarea cooperării între autoritățile competente și comunitățile relevante”, totodată „să se organizeze cursuri de formare specifică cu privire la nediscriminare destinate personalului polițienesc și altor persoane care intră în contact cu aceste victime”;*

- *lansarea unei campanii a UE privind drepturile victimelor care „va promova acordarea de asistență de specialitate și de protecție victimelor cu nevoi specifice, cum ar fi victimele violenței bazate pe gen și ale violenței domestice și victimele infracțiunilor motivate de ură”, totodată „o atenție deosebită va fi acordată grupurilor vulnerabile și comunităților marginalizate sau izolate, [...] care au posibilități limitate de acces la justiție și la asistență”;*

66. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/codeofconduct_2020_factsheet_12.pdf

67. [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/a_union_of_equality_eu_action_plan_against_racism_2020_- 2025_ro.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/a_union_of_equality_eu_action_plan_against_racism_2020_-_2025_ro.pdf)

- Comisia de combatere a rasismului și xenofobiei „va continua să pună în aplicare principiile directe recent adoptate privind asigurarea accesului la justiție, protecție și asistență pentru victimele infracțiunilor motivate de ură și ale discursurilor de incitare la ură” și „va continua să sprijine statele membre în procesul de elaborare a strategiilor naționale de combatere a antisemitismului pentru a consolida capacitatea de acțiune a victimelor infracțiunilor antisemite motivate de ură și a le proteja”;

- Comisia va promova „acordarea de asistență specifică și integrată victimelor infracțiunilor motivate de ură, inclusiv prin cooperarea strânsă cu comunitățile relevante” și acordarea „asistenței și protecției victimelor care aparțin unor grupuri etnice și minorități care sunt în mod special susceptibile să fie victime ale criminalității și/sau care au nevoie de o asistență specială și de protecție”.

„Planul de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025”[68], elaborat de Comisia Europeană și comunicat la data de 18 septembrie 2020, stabilește următoarele aspecte relevante:

- **în domeniul legislativ:** „Comisia va efectua o evaluare amplă a cadrului juridic existent pentru a identifica modalități de îmbunătățire a punerii sale în aplicare și pentru a stabili dacă acesta mai este adecvat scopului și dacă există lacune care trebuie eliminate”;

„Comisia va prezenta un raport privind aplicarea [Directivei privind egalitatea rasială], urmând ca până în 2022 să propună orice eventuale acte legislative necesare”;

„Rolul și independența organismelor de promovare a egalității și nevoia potențială de noi acte legislative de consolidare a rolului acestor organisme vor fi o temă importantă a raportului”;

„Comisia va depune eforturi ample pentru a asigura transpunerea și punerea în aplicare deplină și corectă a [Deciziei-cadru privind combaterea rasismului și a xenofobiei prin intermediul dreptului penal] în întreaga UE, în special atunci când definiția discursului de incitare la ură sau incriminarea infracțiunilor motivate de ură nu sunt transpuse corect în legislația națională, și, în cazurile necesare, va lansa proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor”[69];

urmează să se elaboreze „actul legislativ privind serviciile digitale, care va spori și armoniza responsabilitățile platformelor online și ale furnizorilor de servicii de informare și va consolida supravegherea în UE a politicilor referitoare la conținut ale platformelor”.

68. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/a_union_of_equality_eu_action_plan_against_racism_2020_-_2025_ro.pdf

69. Comisia Europeană a inițiat la data de 30 octombrie 2020 proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva Estoniei și României, care nu au încorporat corect și integral această decizie-cadru în legislația națională.

- **în domeniul aplicării legislației:** „prin intermediul Grupului la nivel înalt pentru combaterea rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță, Comisia va sprijini statele membre să prevină atitudinile discriminatorii în cadrul asigurării respectării legii, să dezvolte competențele necesare pentru cercetarea și urmărirea penală a infracțiunilor motivate de ură și să asigure tratarea victimelor în mod echitabil și corespunzător”;

„Grupul de lucru existent privind înregistrarea, colectarea de date și încurajarea raportării infracțiunilor motivate de ură va elabora principii directe cheie privind modul de încurajare a victimelor pentru a raporta infracțiunile motivate de ură, iar FRA va publica în 2021 un raport privind încurajarea raportării infracțiunilor motivate de ură”;

„Comisia va colabora cu statele membre în vederea stabilirii unei mai bune înțelegeri comune cu privire la modul de abordare a grupărilor extremiste violente. Această colaborare include o cartografiere a răspunsurilor naționale la extremismul violent”.

- **în domeniul educației:** „Comisia va prezenta în 2021 o strategie amplă privind drepturile copilului, care va include acțiuni de combatere a rasismului și a discriminării”; „rețeaua UE pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare va sprijini eforturile cadrelor didactice, ale lucrătorilor din domeniul tineretului și ale comunității mai largi de toate vârstele să abordeze în sălile de clasă dezbaterile polarizante și discursurile care stigmatizează”.

- **în domeniul politicilor publice** menite să aducă o schimbare: combaterea prejudecăților și stereotipurilor prin recunoașterea rădăcinilor istorice ale rasismului;

„Comisia va elabora o serie de seminare privind stereotipurile etnice și rasiale, la care vor participa jurnaliști, organizații ale societății civile și reprezentanți ai persoanelor cu origine rasială sau etnică minoritară” pentru „promovarea unor relații echilibrate și pozitive, creșterea gradului de sensibilizare și de cunoaștere a jurnaliștilor, precum și promovarea educației în domeniul mass-mediei”;

„activitatea Observatorului european al mass-mediei digitale de sprijinire a verificatorilor de fapte și a cercetătorilor în combaterea dezinformării se va concentra în mod specific asupra dezinformării și conspirațiilor care vizează comunitățile minoritare”;

„statele membre ar trebui să treacă la colectarea de date defalcate pe origine rasială sau etnică, pentru a reflecta atât experiențele subiective de discriminare și victimizare, cât și aspectele structurale ale rasismului și ale discriminării”;

„Comisia încurajează toate statele membre să elaboreze și să adopte planuri naționale de acțiune împotriva rasismului și a discriminării rasiale”.

„Cadrul strategic al UE pentru romi, 2020-2030”[70], elaborat de Comisia europeană și comunicat la data de 7 octombrie 2020, are ca prim obiectiv prevenirea și combaterea antițigănistului și discriminării.

Pentru strategiile naționale propune măsuri care abordează antițigănistul și discriminarea (spre exemplu prin strategii naționale de combatere a rasismului). În perioada la care se referă strategia, Comisia va derula, în parteneriat cu UNESCO, campanii pentru abordarea dezinformării, a discursului de ură, a teoriilor conspiraționiste, inclusiv cele care implică comunitățile de romi.

„Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ 2020-2025”[71], elaborată de Comisia europeană și comunicată la data de 12 noiembrie 2020, are un capitol privind asigurarea siguranței pentru persoanele LGBTIQ, în cadrul căruia sunt prevăzute măsuri privind:

- consolidarea protecției juridice a persoanelor LGBTIQ împotriva urii, infracțiunilor, a discursurilor de incitare la ură și a violenței;
- consolidarea măsurilor de combatere a discursului online de incitare la ură împotriva persoanelor LGBTIQ și a dezinformării pe această temă;
- raportarea infracțiunilor motivate de ură care vizează persoanele LGBTIQ și schimbul de bune practici.

70. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu_roma_strategic_framework_for_equality_inclusion_and_participation_for_2020_-_2030_0.pdf

71. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/lgbtiq_strategy_2020-2025_en.pdf

II.2.5. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)

FRA, înființată în anul 2007, cu sediul la Viena, oferă consiliere independentă și bazată pe dovezi Uniunii și guvernelor naționale, în special în domeniul discriminării, accesului la justiție, rasismului și xenofobiei, protecției datelor, drepturilor victimelor, drepturilor copiilor.

„Raportul privind drepturile fundamentale 2021”[72], pe domeniul discriminării, al discursului de incitare la ură și a rasismului, pornind de la constatarea că pandemia a oferit un prilej pentru exacerbarea fenomenului, a formulat Opinia 1.4.: *„UE și statele sale membre ar trebui să continue lupta împotriva discriminării, a discursurilor de incitare la ură și a rasismului la adresa grupurilor etnice minoritare, a migranților și a refugiaților sau a persoanelor provenite din familii de migranți apărute pe fondul pandemiei de COVID-19. Aceasta presupune, printre altele, consolidarea măsurilor împotriva dezinformării care răspândește discursuri de incitare la ură și percepții discriminatorii sau rasiste, mai ales online.”*

Persoanele vârstnice reprezintă un grup vulnerabil, *„stereotipurile și discursul discriminatoriu care îi vizează pe vârstnici, măsurile restrictive bazate pe vârstă, dificultățile întâmpinate în accesarea bunurilor și a serviciilor, inclusiv ca urmare a decalajului digital dintre generații, și sentimentele de izolare și de stres le-au subminat dreptul la o viață demnă, independentă și participativă, un drept consacrat în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Aceiași factori le-au subminat totodată dreptul la egalitate de tratament și de șanse, enunțat în cartă și în Pilonul european al drepturilor sociale.”* Opinia FRA 3.2. enunță: *„Instituțiile și statele membre ale UE ar trebui să adopte și să integreze o abordare fundamentată pe drepturi față de fenomenul îmbătrânirii și față de persoanele în vârstă, inclusiv în elaborarea strategiilor de ieșire din pandemie. Abordarea respectivă ar trebui să se reflecte în toate inițiativele și politicile relevante, inclusiv în acțiunile de punere în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și de promovare a politicilor de incluziune socială. Aceasta înseamnă:*

- combaterea percepțiilor necorespunzătoare față de vârstnici, care conduc la discriminare pe criterii de vârstă, ridicând obstacole în calea tratamentului egal al vârstnicilor și împiedicându-i să beneficieze pe deplin de toate drepturile lor fundamentale; [...]”

Sondajul realizat de FRA și sondajele realizate în mai multe state membre privind persoanele LGBTI+ „au indicat niveluri mari de discriminare și de hărțuire la adresa persoanelor LGBTI+ în toată Uniunea Europeană, precum și o scădere notabilă a acceptării lor de către societate. Ura exprimată împotriva persoanelor LGBTI+ în discursul public reprezintă un fenomen deosebit de îngrijorător, deoarece incită la și mai multă discriminare.” Măsurile de ținere sub control a pandemiei au afectat în mod deosebit tinerii care locuiesc cu familia și care se confruntă cu violență din partea acesteia din cauza orientării lor sexuale, respectiv a identității de gen.

72. Conform Raportului Drepturilor Fundamentale 2021 - Opiniile FRA, Agenția Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, disponibil la <https://fra.europa.eu/ro/publication/2021/raportul-privind-drepturile-fundamentale-2021-opiniile-fra>

Conform Opiniei 3.3.: „[...] Statele membre ar trebui să ia în considerare dovezile disponibile privind discriminarea, printre care se numără și datele celui de al doilea sondaj realizat de FRA în rândul persoanelor LGBTI, pentru a depista și a elimina în mod corespunzător lacunele în materie de protecție. De asemenea, ar trebui să ia în considerare orientările cuprinse în Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ. Ca mențiune specială, ar trebui luate măsuri care să combată în mod real discursul de incitare la ură și infracțiunile motivate de ură și să contracareze efectele nocive ale declarațiilor homofobe și transfobe emise de autorități și de funcționari publici.”

Raportul constată totodată că „criza sanitară a fost folosită tot mai mult drept pretext pentru atacarea unor minorități care se confruntau deja cu discriminare etnică și rasială, cu discursul de incitare la ură și cu infracțiuni motivate de ură - de exemplu migranții, persoanele provenite din familii de migranți și cele de etnie romă.”

Organismele internaționale de monitorizare au descoperit viduri juridice în codurile penale ale mai multor state membre în domeniul discursului de incitare la ură sau incriminarea motivației rasiste ori xenofobe drept circumstanță agravantă. „Rasismul și sentimentele manifestate de extrema dreaptă au continuat să pună la grea încercare întreaga Uniune Europeană în 2020. Mai mulți oameni au fost uciși în urma unor acte extremiste și motivate de ură, o continuare a tendinței observate în anii anteriori.

Organismele naționale și internaționale din domeniul drepturilor omului s-au arătat îngrijorate de incidența crescândă a discursurilor de incitare la ură în mediul online, adesea aparținând unor personalități politice sau mediatice și îndreptate împotriva migranților și a minorităților etnice.”

Din sondajele de opinie rezultă că percepțiile discriminatoare și stereotipurile la adresa minorităților etnice și migranților s-au intensificat odată cu declanșarea pandemiei de COVID-19. Conform Opiniei 4.1.: „Statele membre ar trebui să transpună și să aplice corect și integral Decizia-cadru privind rasismul și xenofobia, pentru a incrimina infracțiunile rasiste și motivate de ură, precum și discursurile de incitare la ură.

În acest sens, statele membre ar trebui să adopte măsurile necesare pentru a se asigura că motivațiile rasiste sau xenofobe sunt considerate circumstanțe agravante sau, ca alternativă, că instanțele au posibilitatea de a lua în considerare motivațiile de acest tip la stabilirea pedepselor. Pe lângă transpunerea și aplicarea integrală a legislației UE de combatere a infracțiunilor motivate de ură, statele membre ar trebui să instituie măsuri care să încurajeze victimele și martorii să vorbească și să denunțe aceste infracțiuni.

Totodată, ar trebui consolidată capacitatea sistemelor naționale de aplicare a legii de a identifica și consemna corect infracțiunile de acest tip.” Unele state membre ale UE nu aplică corect prevederile Directivei privind egalitatea rasială (2000/43/CE), „organismele internaționale din domeniul drepturilor omului au exprimat îngrijorări cu privire la independența organismelor de promovare a egalității instituite prin Directiva privind egalitatea rasială”. În consecință Opinia 4.2. arată: „Statele membre ale UE ar trebui să îmbunătățească în mod semnificativ eficacitatea măsurilor și a demersurilor instituționale prin care aplică integral și corect Directiva privind egalitatea rasială.

În special, statele membre ar trebui să sporească independența organismelor de promovare a egalității, asigurându-se că organismele respective dispun de un mandat corespunzător și de resurse care să le permită să își îndeplinească efectiv sarcinile atribuite prin legislația antidiscriminare a Uniunii Europene.”

Comisia Europeană a încurajat toate statele membre ale UE să elaboreze și să adopte planuri naționale de acțiune antirasism și antidiscriminare până la sfârșitul anului 2022. În 2020, o serie de state membre au elaborat astfel de planuri, „însă organismele de monitorizare internaționale s-au arătat îngrijorate de slăbiciunile structurale ale acestor planuri de acțiune naționale, afirmând că punctele slabe respective ar putea să afecteze punerea în aplicare, impactul și monitorizarea lor. Unele planuri nu reușesc să combată rasismul în toate aspectele sale; multe sunt lipsite de precizie la definirea pașilor concreți, iar mijloacele de atingere a obiectivelor, valorile de referință și indicatorii de măsurare a progresului sunt insuficiente.”

În consecință „Statele membre ale UE sunt încurajate să elaboreze planuri naționale de acțiune specifice pentru a combate rasismul, discriminarea rasială, xenofobia și intoleranța asociată acestora. Punerea în aplicare a unor astfel de planuri ar furniza statelor membre ale UE un cadru concret pentru îndeplinirea obligațiilor care le revin în baza Directivei privind egalitatea rasială și a Deciziei-cadru privind combaterea rasismului și a xenofobiei. În conformitate cu planul UE de combatere a rasismului, statele membre ale UE ar trebui să analizeze posibilitatea de a elabora planurile naționale într-o manieră participativă, implicând autoritățile regionale și locale, organismele de promovare a egalității și societatea civilă. În plus, impactul și eficacitatea acțiunilor întreprinse ar trebui evaluate cu regularitate și în mod transparent, prin raportare la scopuri și grafice de execuție clare, pe baza dovezilor și folosind indicatori de performanță.” (Opinia 4.4).

Privind situația specifică a romilor, raportul arată că atitudinile negative față de ei, care reprezintă un obstacol semnificativ în calea incluziunii sociale sunt adânc înrădăcinate în societate. Sondajul efectuat de FRA în anul 2019 arată că aproape jumătate din cetățenii UE (46 %) s-ar simți inconfortabil dacă ar avea vecini romi sau nomazi. Pandemia, care a afectat în mod disproporționat comunitățile rome și nomade, a amplificat inegalitățile și a alimentat prejudiciile și atitudinile negative față de romi. Opinia 5.1. arată:

„Valorificând lecțiile învățate în timpul pandemiei de COVID-19, statele membre ale UE ar trebui să asigure integrarea luptei împotriva discriminării și a atitudinilor negative față de romi în toate domeniile de politică abordate de strategiile naționale privind romii. Strategiile ar trebui să includă măsuri țintite de combatere a acestor atitudini și a discriminării care afectează persoanele rome și nomade. Aceste măsuri ar trebui concepute și aplicate împreună cu comunitățile rome și cu reprezentanții lor, astfel încât să se promoveze relatări pozitive despre romi și nomazi, iar oamenii să conștientizeze mai bine istoria discriminării, a segregării și a persecutării lor.”

II.3. Informații colectate de ONG-uri din România

Raportul „Drepturile Omului în România, 2021”[73], realizat de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii, bazat pe raportările organizațiilor neguvernamentale, constată existența discriminării romilor, manifestată inclusiv de către agenți de poliție, prin acte violente. Totodată, arată că au fost vandalizate monumente legate de comunitatea maghiară (ex. monumentul secuilor martiri din Târgu-Mureș). Sunt prezentate unele manifestări antisemite și de negare a Holocaustului din raportul realizat de INSHR-EW.

Raportul arată și manifestările discriminatorii, chiar violente ale agenților de poliție față de persoanele LGBTQI+, arătând că aceste evenimente nu sunt raportate, ultima plângere penală fiind formulată în anul 2006, deși din studii reiese că 15% dintre persoanele LGBTQI+ au afirmat că au fost victimele unor violențe pe motivul orientării sexuale.

Studiul „Violența poliției împotriva comunităților de romi din România”[74] (mai, 2021), realizat de UCTRR, prezintă următoarele evenimente:

- mai multe echipaje de poliție și jandarmerie au pătruns fără să anunțe și să prevină în domiciliul lui T.V., aflat pe strada Osiris, cartierul Rahova, București, unde se aflau mai multe persoane, inclusiv femei și copii; trei persoane au fost trântite la pământ și lovite de unul dintre polițiști; în urma loviturilor primite, T.V. a suferit o fractură la mână; cele trei persoane vătămate au făcut plângere penală înregistrată la Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București;
- în data de 19 aprilie 2020, un număr mare de polițiști și jandarmi au intervenit cu gaze lacrimogene la un imobil din cartierul Rahova din București, unde avea loc o petrecere cu ocazia sărbătorilor Pascale pentru credincioșii ortodocși; acțiunea a provocat conflict între cei prezenți în curte și forțele de ordine; au fost reținute 37 de persoane, printre care se aflau și copii, ulterior cinci persoane fiind arestate; I.M., una dintre persoanele care au fost reținute, împreună cu fiul său minor, a relatat faptul că atât ea, cât și alte persoane au fost bătute, înjurate și umilite când au ajuns la Secția 19 de Poliție; atitudinea de intimidare a continuat și în zilele următoare prin folosirea unui număr impresionant de forțe de ordine care patrulau în cartier, inclusiv a unui elicopter aparținând MAI;
- în data de 18.04.2020, într-un cartier în care locuiesc romi, în orașul Bolintin Vale, județul Giurgiu, a avut loc o intervenție a forțelor de ordine alcătuite din agenți de poliție și jandarmi din trupele speciale, care au intrat în mai multe imobile, exercitând acțiuni de violență fizică asupra mai multor persoane, fără ca ei să aibă intenția de a ataca forțele de ordine; într-o filmare difuzată în mass-media se poate vedea cum asupra unui bărbat care

73. Conform Romania Human Rights Report 2021, Departamentul de Stat al SUA, disponibil la www.state.gov/wp-content/uploads/2022/03/313615_ROMANIA-2021-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf

74. Conform raport “Violența poliției împotriva comunităților de romi din România”, Uniunea Civică a Tinerilor Romi din România, 2021, disponibil la http://uctrr.ro/wp-content/uploads/2021/09/Policy-police-violence_RO.pdf

era încatușat și culcat cu fața pe pământ se aplică lovituri cu bastonul de către șeful poliției din Bolintin Vale; persoanele vătămate au depus plângere penală împotriva agenților de poliție și jandarmerie, dosarul fiind la Parchetul de de pe lângă Tribunalul Giurgiu.

Studiul recomandă *„Formarea la nivelul M.A.I. a unui grup de lucru format din experți ai societății civile care se ocupă de drepturile omului și monitorizate cazurile de discriminare și violență împotriva romilor și reprezentanți ai M.A.I. care să revizuiască toate dispozițiile ce reglementează activități de cercetare a persoanelor asupra cărora a început urmărirea penală și inserarea în conținutul lor a unor prevederi referitoare la respectarea demnității persoanelor, a principiului tratamentului egal și stabilirea clară a procedurilor de urmat în astfel de cazuri”*.

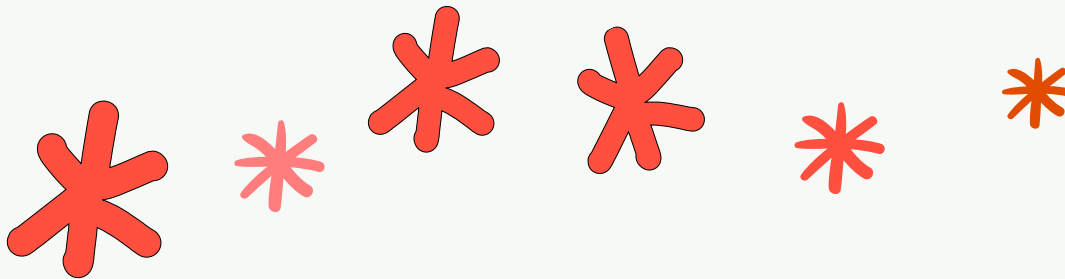
Cauzele prezentate în studiul anterior sunt descrise și în studiul *„Situția discriminării romilor și a romilor LGBTI+ în România”*[75] (2021) realizat în coordonarea CRJ în parteneriat cu UCTRR, Asociația MozaiQ LGBT și ACTEDO. Studiul constată faptul că *„odată cu declanșarea pandemiei de COVID-19, am asistat la o creștere a discursurilor instigatoare la ură împotriva comunității de romi: romii au fost prezentați ca vinovați de răspândirea virusului și cei care nu vor să respecte regulile impuse de autorități. O serie de reportaje apărute, atât la principalele televiziuni, cât și în mediul online au avut un puternic caracter rasist, făcând legătura între răspândirea necontrolată a virusului și romi.”* Privind discriminarea romilor, studiul recomandă, între altele:

- *„Este necesară schimbarea atât a legislației privind antidiscriminarea care să conțină sancțiuni mai aspre, cât și a procedurilor de constatare și sancționare a faptelor de discriminare. De asemenea, se impune realizarea unei campanii de mediatizare mai puternică în mass-media, precum și pe rețelele de socializare a cazurilor în care s-au aplicat sancțiuni în ceea ce privește cazurile de discriminare, precum și de încălcare a Legii audiovizualului nr. 504/2002 în ceea ce privește discursul instigator la ură”;*

- *„Creșterea rolului CNCD și CNA în ceea ce înseamnă prevenirea faptelor de discriminare, precum și a discursului instigator la ură; CNCD ar trebui să fie mai activ și mai vocal prin campanii în mass-media și mediul online, de asemenea, ar trebui să adopte un rol proactiv în educarea societății în lupta împotriva discriminării; de asemenea, numirea membrilor Consiliului Director atât la CNCD, cât și la CNA trebuie să aibă la bază exclusiv experiența și expertiza acestora, nu criteriul politic”;*

- *„Statul român trebuie să ofere sprijin financiar prin diferite mecanisme organizațiilor de romi pentru acces la justiție a persoanelor lipsite de resurse financiare”.*

75. Conform “Studiului exploratoriu. Situația discriminării romilor și a romilor LGBTI+ în România”, ACTEDO, 2021, disponibil la <https://actedo.org/studiu-exploratoriu-situatia-discriminarii-romilor-si-a-romilor-lgbti-in-romania-2021/>

În domeniul persoanelor rome LGBTI+ studiul constată probleme grave în ceea ce privește analiza intersecțională a problematicii.

Subraportarea cazurilor de discriminare și a infracțiunilor motivate de ură se datorează victimizării secundare, remediilor insuficiente și inadecvate. *„Interacțiunile cu poliția sunt adeseori descrise de persoanele implicate în proiect ca fiind fie traumatizante, fie ca experiențe care nu conduc la rezolvarea problemei”*. În aceste condiții sprijinul oferit victimelor din partea organizațiilor neguvernamentale este esențial.

Studiul subliniază *„nevoia de formare - inițială și continuă - a autorităților judiciare, polițiști, procurori și judecători, dar și a jurnaliștilor și personalului mass-media în antidiscriminare”*.

Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO) a realizat un raport intitulat *„Document de poziție și recomandări ale ACTEDO pentru combaterea discursului instigator la ură împotriva romilor și persoanelor LGBT+ din România”*[76] (mai, 2021), care prezintă următoarele cazuri:

- Traian Băsescu, fost președinte al României și membru al Parlamentului European, la data de 1 mai 2020, a afirmat: *„Această minoritate a făcut o imagine deplorabilă poporului român. Este timpul [...] să renunțăm la această fantasmagorică denumire de romi”*. CNCD a aplicat amendă contravențională în cuantum de 6.000 lei.

- Nicolae Bacalbașa, deputat PSD în Parlamentul României, în aprilie 2020 a postat pe pagina lui de Facebook următorul mesaj: *„Să fie clar!!! Chinezii au luat virusul de la lilieci, noi o să-l luăm de la ciorile noastre.”* Ulterior a eliminat postarea și a negat existența rasismului din comentariile sale, explicând în continuare că a încercat doar să facă o glumă despre lilieci și ciori. CNCD a aplicat amendă contravențională în cuantum de 6.000 lei.

- Vladimir Tismăneanu, politologul și profesor universitar, a distribuit pe pagina sa de Facebook o imagine reprezentând mai multe păsări (ciori) cu titlul: *„Aeroportul Țândărei, toate zborurile anulate”*[77]. Ulterior profesorul și-a cerut scuze și a eliminat postarea, afirmând că nu a realizat implicațiile discriminatorii. După ce CNCD l-a amendat pentru discriminare, decizia a fost anulată de Curtea de Apel București, explicând că profesorul nu era la curent cu profilul demografic al comunității și a interpretat ciorile ca simbolizând oamenii care suferă de pe urma incompetenței autorităților locale.

76. Conform Documentului de Poziție și Recomandări pentru combaterea discursului instigator la ură împotriva romilor și persoanelor LGBT+ din România, ACTEDO, 2021, disponibil la https://actedo.org/wp-content/uploads/2021/09/Discursul-urii-romi-si-LGBT_Document-de-pozitie_ACTEDO-2021.pdf

77. Țândărei este o comunitate de romi din județul Ialomița, care nu are aeroport și care era grav afectată de pandemie la momentul postării.

- O candidată a partidului USR-PLUS a vorbit despre „mentalitatea de sclav” a romilor într-o dezbatere publică pe tema educației romilor, organizată de Digi24.

- În județul Neamț membrii unui grup de Facebook și, mai târziu, un grup de protestatari au cerut expulzarea și linșarea comunității locale de romi după ce a avut loc o infracțiune comisă de un grup de romi. Un protestatar a afirmat „*Trebuie să scăpăm de asemenea nație spurcată*”, continuând: „*Organele de ordine [...] să facă ordine pe acolo, nu cu bâta, nu cu pistolul, nu cu pumnul, cu biciul*”.

- Senatorul PMP Cristian Vasile Lungu, teolog de profesie, a inițiat o modificare legislativă (adoptată) care interzice orice referire la identitatea de gen în educația formală, explicând: „această noțiune că există o minoritate de copii care se simt invers decât le este sexul biologic este în opinia mea falsă”, „minoritatea respectivă există pentru că cineva a spus în presă că există, dar ea nu există din punct de vedere juridic”, „dacă, de exemplu, copiilor mei la școală li s-ar spune săptămânal că, de fapt, fetițele mele sau băieții mei nu sunt, de fapt, fetițe și respectiv băieți, ar veni acasă la mine și mi-ar spune: tată, îmbracă-mă în rochiță, nu în pantalonași, și viceversa. Imaginați-vă ce-ar însemna asta!?”.

- În timpul campaniei electorale din 2020 s-a publicat un video care arată „presupuși voluntari gay USR-PLUS” răspândind fluturași. USR a susținut că videoclipul a fost realizat de PSD pentru discreditarea partidului. Membrii ambelor părți, în reacțiile lor pe rețelele de socializare, au incitat la ură împotriva LGBT+ și au promovat asocieri bazate pe stereotipuri între stilul de îmbrăcăminte, identitatea cuiva și orientarea sexuală, sugerând în același timp că a avea voluntari din comunitatea LGBT+ ar duce la discreditarea unui partid.

- Cozmin Gușă, membru PSD, a susținut în august 2020, în timpul alegerilor pentru primarul Bucureștiului că Nicușor Dan este homosexual, iar persoanele LGBT+ nu sunt lideri buni.

- Într-un articol publicat în octombrie 2020 pe Republica.ro, Cristian Tudor Popescu, jurnalist, a rememorat întâlnirea cu fostul ambasador american Michael Guest la începutul anilor 2000, făcând comentarii negative despre orientarea sexuală a acestuia.

Studiul „Adaptarea politicilor incluzive pentru adresarea problemelor cetățenilor români aparținând minorităților rome și LGBT” (iulie 2021), realizat de Asociația MozaiQ LGBT, atrage atenția asupra vulnerabilității sporite a persoanelor de etnie romă, care aparțin comunității LGBT, formulând ca recomandare atât autorităților „să combată activ actele de intoleranță, discurs al urii și infracțiunile motivate de ură rasială și/sau homofobie/transfobie”, cât și societății civile să se implice în acest domeniu.

Raportul comparativ privind discriminarea femeilor rome din România, Italia și Finlanda („IntersectVoices in Europe - combating discrimination against Roma women”[78], martie 2021) realizat de E-Romnja (România), Romni Onlus (Italia) și Helsinki Deaconess Institute Foundation (Finlanda) arată că doar 10 femei rome din 62 intervievate, care au fost victimele unor infracțiuni, au raportat la poliție incidentul, două fiind soluționate favorabil pentru victime.

Numărul mic al succeselor, frica față de agresor dar și față de polițist este explicația pentru subraportarea incidentelor. O femeie romă intervievată, întrebată dacă ar raporta o infracțiune la poliție, a zis: *„Doamne ferește! Nu! Nici nu vreau să mă gândesc la asta! M-am dus acolo să-mi iau cardul de identitate și nu mi-au permis să-mi las părul în jos, așa că nu îmi pot imagina că m-ar ajuta în alte situații. Noi suntem oamenii nimănui în România.”*

O altă femeie a declarat: *„Am depus o plângere pentru că am fost pălmuită, insultată și așa mai departe, iar în acest moment, plângerea pe care am făcut-o este în așteptare. Mă ajută niște avocați [de la o organizație neguvernamentală] care mă ajută, altfel nu mi-aș fi permis. Și când ai niște avocați lângă tine, știi că sunt acolo pentru tine, știi că te vor ajuta, ai mai multă încredere în tine.”*

În concluzie studiul arată că poliția nu are nici mecanisme, nici voință de a proteja femeile rome care au depus plângeri penale, astfel, în unele situații, plângerile au fost retrase.

Sistemul este părtinitor, birocratic, elitist, deloc adaptat la nevoile și problemele celor mai vulnerabile victime, femeile rome, cu nivel scăzut de educație, statut social scăzut, rezidență fără acte sau identitate de gen diferită.

78. Conform cercetării Challenging intersectionality: Roma women's voices and Experiences, E-Romnja, 2021, disponibil la <http://e-romnja.ro/wp-content/uploads/2021/04/Research-Intersect-Voices-.pdf>

III. Măsuri pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor motivate de ură și discursul de ură

III.1. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Conform Raportului de activitate pentru anul 2021[79], CNCD a realizat o serie de parteneriate inter-instituționale, cu scopul de a dezvolta colaborări pe termen lung în ceea ce privește informarea, educarea și conștientizarea diferitelor categorii de angajați din instituții publice, pentru asigurarea și respectarea dreptului la nediscriminare, după cum urmează:

- parteneriatul cu Serviciul de Telecomunicații Speciale, având drept obiect formarea personalului STS cu privire la prevenirea și combaterea discriminării diferitelor grupuri vulnerabile în activitatea curentă a acestei instituții;
- parteneriatul cu Uniunea Democrată Tătară, în cadrul căruia specialiștii CNCD au participat la seminarii interactive cu elevii și cadrele didactice din România;

- convenție-cadru cu Universitatea Națională de Apărare Carol I, în baza căreia CNCD a asigurat participarea studenților Facultății de Securitate și Apărare la stagii de practică în interiorul Direcției Juridice;

- convenție-cadru cu Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir, prin care a fost asigurată participarea la stagii de practică a studenților Facultății de Științe Juridice și Administrative.

În parteneriat cu Asociația Institutul pentru Politici Publice, pentru o perioadă de 24 de luni, CNCD derulează proiectului ProfsAgainstDiscrimination, finanțat de Comisia Europeană prin Programul REC-RDIS-DISC-AG-2020, care prevede:

79. Conform Raportului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării din 2021 disponibil la www.cncd.ro/wp-content/uploads/2022/04/Raport-de-activitate-CNCD-2021-.pdf

- analiza legislației la nivel național în ceea ce privește implementarea principiului nediscriminării, abordarea lacunelor din legislație și practică printr-o serie de recomandări concrete și specifice în cadrul unor politici publice;
- realizarea a trei sondaje la nivel național în rândul profesorilor, părinților și Inspectoratelor Școlare Județene cu privire la existența fenomenului discriminării;
- creșterea gradului de conștientizare și a capacității de identificare, combatere și raportare a cazurilor de discriminare din școli, la nivel național, prin sesiuni de instruire pentru un număr de 200 profesori și realizarea unui Ghid practic privind combaterea discriminării în clase.

CNCD este partener al Organizațiilor Coalitiei anti-discriminare în Proiectul „Consolidarea accesului la justiție pentru victimele discriminării și infracțiunilor motivate de ură” care și-a propus să faciliteze accesul la informații și la justiție pentru persoanele vulnerabile în fața discriminării. Coaliția anti-discriminare va oferi asistență juridică și reprezentare în fața instanțelor de judecată, dar și în relație cu decidenții politici și instituționali.

Colaborarea dintre Centrul de Studii Internaționale și CNCD a continuat prin publicarea trimestrială în „Noua Revistă de Drepturile Omului” a unor materiale privind combaterea discriminării, promovarea principiului egalității de șanse, jurisprudența CNCD, studii și alte articole de specialitate.

CNCD a fost partener al Festivalului One World Romania (cea de-a 14-a ediție). Prin acest festival s-a dorit accesul publicului la documentare românești și internaționale de calitate, s-a urmărit facilitarea dezbaterilor legate de drepturile omului în țară și încurajarea producției de noi filme documentare în domeniu.

III.2. Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”

Academia a fost înființată în anul 1991[80] ca instituție militară de învățământ superior, cu autonomie universitară, subordonat Ministerului Afacerilor Interne. Are în componență șase facultăți: Facultatea de Poliție, Facultatea de Psihosociologie, Facultatea de Pompieri, Facultatea de Jandarmi, Facultatea de Arhivistică și Facultatea de Grăniceri.

Privind educația studenților în domeniul infracțiunilor motivate de ură, situația este următoarea[81]:

- elementele constitutive ale infracțiunii se studiază în cadrul disciplinei „Drept penal”, iar aspectele privind urmărire penală și judecata acestora la disciplina „Drept procesual penal”, ambele discipline fiind gestionate de Departamentul de Drept Public;
- la programele de studii universitare de masterat gestionate de Departamentul de Poliție Judiciară și Criminalistică în anul universitar 2021-2022, respectiv anul universitar 2022-2023 („Managementul activităților informative” și „Cercetări criminalistice aplicate”) nu a existat un curs sau o parte de curs dedicat infracțiunilor motivate de ură;
- la programele de studii universitare de licență desfășurate la nivelul Facultății de Poliție, în anul universitar 2021-2022, în conținutul disciplinelor gestionate de Departamentul de Poliție Judiciară și Criminalistică nu a existat un curs sau o parte de curs dedicat infracțiunilor motivate de ură;
- la nivelul Departamentului de Poliție Judiciară și Criminalistică, în anul universitar 2022-2023, au fost introduse teme de pregătire[82] în conținutul cărora se regăsesc și aspecte circumscrise problematicei infracțiunilor motivate de ură, după cum urmează:

- două teme la Programul de studii universitare de licență „Drept”, la disciplina „Investigații criminale” (tema „Prevenirea infracțiunilor motivate de ură” - 6 ore și tema „Combaterea infracțiunilor motivate de ură” - 4 ore), la care participă 248 studenți din anul III, cursuri cu frecvență, pregătirea fiind asigurată de trei cadre titulare din Academie, cu sprijinul unor invitați din cadrul Direcției de Investigații Criminale din IGPR, în perioada 15.05-09.06.2023;
- două teme la Programul de studii universitare de licență „Ordine și Siguranță Publică”, la disciplina „Investigații criminale” (tema „Prevenirea infracțiunilor motivate de ură” - 8 ore și tema „Combaterea infracțiunilor motivate de ură” - 12 ore), la care participă 10 studenți din anul III, cursuri cu frecvență, pregătirea fiind asigurată de trei cadre titulare din Academie, cu sprijinul unor invitați din cadrul Direcției de Investigații Criminale din IGPR, în perioada 13.03-14.04.2023.

80. Formează ofițeri de poliție din anul 1960, denumirea instituției fiind schimbată periodic: Centrul Școlar MAI, Școala Militară de Ofițeri MAI, Școala Militară Superioară de Ofițeri a MAI.

81. Conform adresei Academiei de Poliție nr. 4.480.578 din 19.10.2022.

82. IGPR implementează Proiectul „Acțiune integrată pentru combaterea infracțiunilor motivate de ură, în special îndreptate împotriva comunităților Roma, și asigurarea unui standard înalt de calitate în serviciul polițienesc”, finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian, în care Academia are calitate de partener, una din activitățile prevăzute fiind introducerea în curriculum a infracțiunilor cu mobil discriminatoriu.

III.3 Inspectoratul General al Poliției Române - Institutul de Cercetare și Prevenire a Criminalității

Creat la 1 iunie 1998, Institutul de Cercetare și Prevenire a Criminalității își desfășoară activitatea în cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, având, totodată, și structuri corespondente în teritoriu, la nivelul Inspectoratelor Județene de Poliție. Institutul analizează etiologia criminalității și a formelor sale de manifestare; efectuează studii și analize periodice asupra tendințelor criminalității, acțiunilor și eficienței măsurilor preventive; elaborează și implementează programe/proiecte/campanii de prevenire a criminalității care abordează diverse genuri de infracțiuni; realizează, în colaborare cu direcțiile de profil din poliție, instituții guvernamentale și organizații nonguvernamentale proiecte secvențiale de prevenire pe diverse domenii de interes.

Institutul derulează[83], la nivel național, din anul 2017 și până în prezent, cu sprijinul CNCD, Proiectul „Fără discriminare!”, scopul acestuia fiind creșterea gradului de informare, atât în rândul polițiștilor, cât și al populației, în domeniul prevenirii discriminării și al infracțiunilor motivate de ură și formarea unor comportamente non-discriminatorii.

În anul 2021, în cadrul proiectului au fost desfășurate:

- sesiuni de instruire cu polițiști (în anul 2021 un număr de 242 de sesiuni, la care au participat peste 2.883 de beneficiari, în primele 6 luni ale anului 2022 un număr de 146 de sesiuni de instruire, la care au participat peste 1.900 de beneficiari);
- activități preventiv-educative care au constat în: realizarea de întâlniri (face to face/online) cu elevi/cadre didactice/copii instituționalizați, participarea la diverse workshop-uri, oferirea de recomandări pe linia nediscriminării și infracțiunilor motivate de ură, distribuirea de materiale cu caracter informativ, postarea în spațiul online a unor mesaje tematice (423 activități în anul 2021, cu aproximativ 15.903 de beneficiari, dintre care: 14.721 de elevi, 717 cadre didactice, 465 de părinți, personal centre sociale etc.; 394 de activități în primele 6 luni ale anului 2022, cu aproximativ 11.200 de beneficiari, dintre care: 4.915 elevi, 256 de cadre didactice și alte categorii: părinți, personal centre sociale etc.).

În anul 2022, un element de noutate adus în cadrul proiectului a fost ziua dedicată prevenirii discriminării și a infracțiunilor motivate de ură, din cadrul evenimentului anual Săptămâna Prevenirii Criminalității. În fiecare județ a fost desfășurată câte o sesiune de informare pe această linie, iar în Municipiul București, în colaborare cu Centrul Național de Cultură a Romilor „Romano Kher” a fost desfășurată o activitate interactivă cu elevi din cadrul colegiilor naționale „Matei Basarab” și „Mihai Eminescu”, temele abordate fiind discriminarea, stereotipuri și prejudecăți asupra romilor.

83. Conform adresei Academiei de Poliție nr. 4.480.578 din 19.10.2022.

Tot în anul 2022, în perioada vacanței de vară, a fost derulată Campania Națională „Șotron”, cu copiii din atelierele de vară organizate de Asociația OvidiuRo, campanie care a avut ca scop reducerea gradului de victimizare a copiilor, în special a celor din familii defavorizate și din comunitățile multietnice.

În cadrul campaniei au fost desfășurate 109 acțiuni, la care au participat 1.370 de copii, 265 de cadre didactice și 35 de părinți, unde polițiștii din cadrul structurilor de analiză și prevenire a criminalității au discutat despre drepturile și obligațiile copiilor, situațiile de risc în care cei mici se pot afla în diferite momente (acasă, la locul de joacă, la școală) și de asemenea au oferit recomandări pe linia prevenirii discriminării și a infracțiunilor motivate de ură, iar împreună au încercat să identifice soluții pentru gestionarea acestora.

În anii următori, Institutul de Cercetare și Prevenire a Criminalității își propune să dezvolte parteneriatul cu societatea civilă, în vederea identificării de noi oportunități de acțiune pe linia prevenirii și respectării drepturilor omului și să implementeze la nivel național, anual, câte o campanie/proiect în acest domeniu.

Activitățile au fost realizate de specialiștii Institutului de Cercetare și Prevenire a Criminalității. În funcție de amploarea demersurilor întreprinse, în acțiunile derulate au fost cooptați diverși parteneri din sfera organizațiilor nonguvernamentale, entități ale mediului de afaceri sau societăți civile, care au asigurat resursele financiare necesare obținerii rezultatelor planificate.

III.4. Institutul de Studii pentru Ordine Publică

ISOP a fost înființat, sub denumirea de Școala de Ofițeri de Miliție, în anul 1949. Este o instituție specializată de învățământ din cadrul MAI, care asigură formarea profesională a personalului acestui minister.

În anul de învățământ 2021-2022 au fost desfășurate următoarele activități de formare[84]:

- cursuri de inițiere în carieră (pentru agenți și ofițeri de poliție), în cadrul cărora au fost abordate temele „Noțiunile generale despre infracțiune” (inclusiv mobilurile bazate pe ură) și „Respectarea drepturilor omului în activitatea polițiștilor” (incluzând tema discriminării), cu cinci serii, fiecare având în jur de 30 de cursanți;
- cursuri de capacitate profesională, care a inclus prezentarea temei „Prevenirea și combaterea discriminării”, având în componență și infracțiunile motivate de ură, cu trei serii, fiecare cu 15-20 de participanți;

84. Conform adresei ISOP nr. 4386514 din 14.10.2022 transmisă CRJ.

- cursuri de formare inițială pentru polițiști locali, cu temele „Noțiunile generale despre infracțiune” și „Respectarea drepturilor omului în activitatea polițiștilor locali”, cu două serii, fiecare cu 30 de participanți;
- cursuri de management (pentru ofițeri cu funcții de conducere/execuție), cu abordarea temei „Elemente generale pentru prevenirea discriminării”, cu trei serii, fiecare cu 20 de participanți;
- cursuri de perfecționare pentru misiuni internaționale (pentru monitori ONU și EUPOL), care au inclus temele: „Conduita forțelor internaționale de menținere a păcii”, „Respectarea drepturilor omului și respectul pentru diversitate”, „Sensibilizare privind diferențele culturale”, „Prevenirea și combaterea abuzurilor și exploataării sexuale în zonele postconflict”, „Protecția femeilor și copiilor în zonele postconflict”, cu 4 serii, fiecare cu 15 persoane.

Pentru anul de învățământ 2022-2023 sunt planificate programe de formare profesională similare pentru 500 de persoane. Sunt planificate și alte stagii, cum ar fi „Prevenirea și combaterea discriminării”, „Prevenirea torturii și a pedepselor/tratamentelor inumane sau degradante”.

ISOP urmează să inițieze organizarea unui stagiu adresat personalului din structurile operative care, prin natura atribuțiilor de serviciu, vin în contact cu persoane de etnie romă susceptibile de a fi supuse unor acte prin care li s-ar aduce atingere drepturilor fundamentale, cu temele: „Romii. O minoritate națională în România”, „Relația dintre romi și poliție: rolul ONG-urilor în combaterea discriminării”, „Stereotipuri și prejudecăți”, „Legea cadru privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Instituții specializate în materia nediscriminării, proceduri legale”, „Bune practici ale forțelor de poliție din statele UE privind managementul diversității”.

III.5. Institutul Național al Magistraturii

Institutul, aflat sub coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii, are ca rol formarea inițială și formarea continuă a magistraților, precum și formarea formatorilor. În perioada 2021-2022 a realizat următoarele activități legate de domeniul infracțiunilor motivate de ură și al discursului de ură^[85]:

- în cadrul programelor de formare inițială, este inclusă disciplina CEDO (cu un seminar dedicat interzicerii discriminării în practica CEDO; tema fiind prezentă și la discutarea altor domenii cum ar fi dreptul la viață, dreptul de a nu fi spus torturii, dreptul la viață privată, dreptul la libera exprimare), cu 6 cursuri și 11 seminarii, fiecare activitate cu o durată de trei ore; în cadrul disciplinelor dedicate științelor socio-umane din anul I, pentru 279 auditori de justiție, există cursul „Rolul magistraților în problematica diversității culturale”, cu o durată de trei ore; în anul II, 210 auditorii de justiție beneficiază de un curs intitulat „Combaterea discriminării”, cu o durată de trei ore;

85. Conform adresei INM nr. 5203 din 14.10.2022 transmisă CRJ.

- în cadrul programelor de formare continuă au fost prevăzute (în mai și octombrie 2022) două seminarii în domeniul combaterii discriminării - infracțiuni motivate de ură; în cadrul Curții de Apel Brașov s-a organizat (în septembrie 2022) un seminar pe tema „Infracțiunea de incitare la ură sau discriminare”; în cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Pitești va avea loc (noiembrie 2022) seminarul cu tema „Combaterea discriminării”; în cooperare cu Consiliul European, Programul HELP și cu Școala Judiciară Spaniolă se va lansa cursul HELP actualizat privind „Combaterea rasismului, xenofobiei, homofobiei și transfobiei”.

În următorii doi ani de formare profesională inițială activitatea va continua în aceeași linie. Au fost depuse bazele unei colaborări cu Ministerul Justiției din Germania și cu Fundația Germană pentru Cooperare Juridică Internațională pentru a organiza două evenimente legate în materia combaterii discriminării, cu accent pe investigarea infracțiunilor motivate de ură, negarea Holocaustului.

În cadrul proiectului „Formarea profesională și consolidarea capacității la nivelul sistemului judiciar”, finanțat în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian, implementat de INM, au fost prevăzute:

- 15 seminarii în domeniul jurisprudenței CEDO;
- 10 seminarii în domeniul executării hotărârilor penale, cu accent pe aspecte specifice referitoare la populația de etnie romă.

III.6. Institutul Național Pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților

Din partea institutului nu au fost oferite informațiile solicitate.

Concluzii și recomandări

Legislația în domeniul contravențional este incoerentă. Unele fapte identice, dar cu definiție diferită în legi diferite, pot fi constatate și sancționate de mai multe autorități a căror activitate astfel se suprapune, iar sancțiunile pentru aceste fapte sunt diferite.

Spre exemplu, un spot publicitar misogin poate fi sancționat: a) pe baza Legii nr. 148/2000 privind publicitatea de către reprezentanții împuterniciți ai administrației publice locale (pentru această faptă nu se mai prevede cuantumul amenzii din 2008, în urma unei modificări care conține o omisiune ce nu a fost corectată); b) pe baza Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare de către CNCD (cu amendă între 2.000 lei și 100.000 lei); c) pe baza Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați tot de către CNCD (cu amendă între 3.000 lei și 100.000 lei); d) pe baza Legii audiovizualului nr. 504/2002 de către CNA (cu amendă între 5.000 lei și 100.000 lei).

Modificările legislative sunt frecvente, cu reformularea definiției unor fapte, care oricum nu schimbă esența lor, dar fără să se încerce unificarea acestor definiții. Spre exemplu, hărțuirea sexuală a fost definită de patru ori în mod ușor diferit în Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, dar această faptă este definită în alt mod în Codul muncii, respectiv în Ordonanța de guvern nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Desele modificări ale legislației penale (spre exemplu în perioada 2002-2015 au fost formulate patru definiții pentru noțiunea de persoană vinovată de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii) pot avea ca efect anularea unor condamnări anterioare, având în vedere principiul aplicării legii penale de dezincriminare (art. 4 din Codul penal). Ori de câte ori se modifică o definiție, instanța ar trebui să reanalizeze dacă această modificare dezincriminează sau nu fapta pentru care o persoană a fost condamnată.

În perioada analizată au existat modificări de proceduri privind prelucrarea statistică a infracțiunilor motivate de ură la nivelul Poliției Române^[86] și la nivelul parchetelor, însă în continuare există mari probleme privind modul de înregistrare a caracteristicii personale care reprezintă motivația infracțiunii, totodată înregistrarea diferă la diferitele instituții, nu permite o reală analiză statistică a cauzelor de la înregistrarea plângerii până la soluționarea de către instanță.

86. Prin Hotărârea de Guvern nr. 539 din 13.05.2021, IGPR a fost desemnat coordonatorul unui grup de lucru ce are ca obiectiv armonizarea la nivelul tuturor autorităților a unui set de indicatori statistici pe linia infracțiunilor motivate de ură, macheta statistică fiind încă în perioada de testare.

Datele oferite de Ministerul Public arată că procurorii nu înțeleg esența noțiunii infracțiunilor motivată de ură. Astfel, la înregistrarea cauzelor, când se trece indicarea motivelor de discriminare, de foarte multe ori se trece fapta, și nu motivul; spre exemplu, la PCA Craiova, la infracțiunea de abuz în serviciu pe motiv de discriminare (art. 297 alin. 2 Cod penal), în primul semestru al anului 2022, s-a trecut: „încălcarea drepturilor procesuale, încălcarea dreptului la sănătate, nerespectarea normelor minime obligatorii pentru norma de hrană a persoanei private de libertate”.

Chiar dacă se trece un anumit motiv de discriminare (caracteristica, criteriul care a motivat infracțiunea) în mod corect, nu este clar cum se face diferențierea între noțiunile de rasă, etnie, naționalitate.

Se observă că de multe ori în statistică apare cifra zero la numărul de victime la care se referă motivul de discriminare, însă la indicarea motivului de discriminare sunt prezentate astfel de motive. În aceste circumstanțe, nu este surprinzător că extrem de rar se analizează motivul de ură ca factor agravant al unei infracțiuni (șapte cauze soluționate în anul 2021, un singur caz în primul semestru al anului 2022); neînțelegând ce înseamnă o infracțiune motivată de ură, se evită o astfel de încadrare.

Anual intră la parchete mai multe dosare decât numărul dosarelor soluționate (în anul 2021 au intrat 148 de dosare bazate pe prevederile Codului Penal, în cursul anului fiind soluționate 119), astfel aceste dosare se tot acumulează. Din cele 119 dosare soluționate în anul 2021, un număr de 116 s-au terminat prin clasare, doar trei au fost trimise în judecată. În dosarele clasate au fost identificate doar 48 de suspecți sau inculpați, de unde rezultă că în majoritatea dosarelor persoanele acuzate nu au fost nici măcar audiate înainte de clasare.

Deși INSHR-EW, institut de stat, a sesizat mai multe fapte de antisemitism și de promovarea persoanelor vinovate pentru genocid, acestea au rămas în cea mai mare parte fără rezultat. Organele de cercetare penală dau cu precădere soluții de clasare și în situațiile în care sesizarea se face de către alte instituții ale statului.

Ministerul Public nu deține date cu privire la soluțiile de condamnare dispuse de către instanțele de judecată, în ciuda faptului că procurorii participă la judecarea cauzelor penale, ca titulari ai acțiunii penale, putând exercita și căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești.

Ministerul Justiției a solicitat încă în anul 2016 modificarea aplicației ECRIS care ar permite analiza statistică a datelor privind infracțiunile motivate de ură, însă fără succes. Datele statistice privind condamnările nu includ nici agravanta privind motivația de ură a infracțiunii, nici caracteristica, criteriul care a motivat, spre exemplu, infracțiunea de incitare la ură sau discriminare.

Hotărârile CNA sunt insuficient motivate, doar în câteva rânduri, fără a analiza limitele libertății de exprimare. De regulă, amenziile acordate sunt mici, având în vedere că se aplică unor societăți comerciale care dețin posturi de radio și/sau posturi de televiziune.

Deși numărul cauzelor în care CNA a constatat promovarea unui discurs al urii este extrem de mic, se poate observa că se acordă o atenție mai mare cauzelor care vizează oameni politici decât cauzelor care întăresc în general stereotipuri negative în societate.

Spre exemplu, la constatarea unor „afirmații defăimătoare generalizatoare la adresa femeilor și a unei comunități sexuale” s-a aplicat doar somație, deși discriminarea este multiplă/ intersecțională și se referă la categorii vulnerabile în societatea din România. În situația afirmațiilor legate de faptul că un primar este francez s-a aplicat amenda de 60.000 lei.

Există situații în care CNCD a constatat utilizarea unui limbaj discriminator promovat de posturi de televiziune, sancționând persoanele fizice implicate, însă în aceste cauze CNA nu a sancționat posturile de televiziune (ex. Hotărârea CNCD nr. 880/2021).

Chiar dacă hotărârile CNCD sunt motivate, se invocă în ele principiile CEDO privind limitele libertății de exprimare, uneori motivările amestecă mai multe elemente (ex. lipsa responsabilității reclamatului, libertatea de exprimare), în final soluția concluzionează că faptele nu reprezintă discriminare, deși în alte cauze au fost sancționate afirmații similare.

În aceste condiții nu se înțelege care a fost temeiul deciziei. Unele hotărâri utilizează definiții complet eronate ale discriminării directe (ex. Hotărârea nr. 490/2021, care definește discriminarea directă ca fiind „o diferențiere, bazată pe un criteriu, care atinge un drept, dreptul să fie justificat”[87]). Există situații în care nu există probe privind afirmațiile supuse analizei, însă se constată că „nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare”, respectiv că „nu există legătură de cauzalitate între criteriul invocat (naționalitate) și faptă” (în acest caz afirmația fiind: „voi arabii sunteți proști și să plecați din oraș”).

Unele hotărâri, soluționate fără analiza fondului (clasare lipsă probe, admiterea unor excepții) nu prezintă afirmația care formează obiectul petiției. Sunt cazuri în care se constată discriminarea, fără ca fapta să fie analizată din perspectiva legislației de combaterea discriminării, ci doar din perspectiva libertății de exprimare, ori o faptă care excede acestei libertăți nu poate fi definită neapărat ca reprezentând discriminare.

În multe situații se analizează doar limita libertății de exprimare, constatând că o afirmație nu depășește această limită, însă în dispozitiv se constată că fapta nu reprezintă discriminare[88]. Deși legislația în domeniu prevede în mod obligatoriu ca la avertismentul contravențional să se formuleze și o recomandare, multe hotărâri omit acest lucru.

87. Dreptul nu poate fi justificat, eventual diferențierea, însă în conformitate cu directivele Uniunii Europene în domeniu, și a legislației din România, modificată pentru a fi conforme cu directivele, nu permit justificarea obiectivă în analiza cauzelor privind o discriminare directă.

88. Dacă o afirmație nu are caracter discriminator, analiza limitei libertății de exprimare este total inutilă. Analiza ar trebui utilizată doar în situația în care o afirmație în esență ar fi discriminatorie, însă este necesară protejarea libertății de expresie.

Amenzile sunt cu mult sub limita superioară prevăzută de lege, fiind aplicate avertismente când afirmațiile au vizat grupuri vulnerabile (ex. copii cu dizabilități), dar în cuantum de 5.000 lei când grupul vizat reprezintă o majoritate în România (creștini, creștini ortodocși). Aceste amenzi, de cele mai multe ori, nu sunt motivate, deși practica CEDO prevede foarte clar că sancțiunile care limitează libertatea de exprimare trebuie motivate. Unele hotărâri sunt contradictorii.

Spre exemplu, într-o hotărâre care are ca obiect afirmația conform căreia un partid trebuie distrus, întrucât membrii săi sunt „atei și satanici”, s-a considerat că afirmația nu depășește limita libertății de exprimare, deși utilizează o generalizare, însă în aceeași zi, într-o altă hotărâre, care a avut ca obiect utilizarea termenului de „pesedist șmecher”, care are bani ciorditi, deși afirmația s-a referit la o anumită persoană, s-a constatat discriminarea și s-a aplicat amendă contravențională.

În multe situații în care se constată că faptele prezentate în petiție pot avea caracter penal, și astfel CNCD nu are competențe, dosarul nu se trimite spre competență de soluționare către organele de cercetare penală, deși legea obligă autoritățile ca în astfel de situații să fie formulate sesizări.

În multe cauze CNCD a admis excepția lipsei calității procesuale active a petenților (când spre exemplu se invocă afirmații discriminatorii la adresa persoanelor LGBTQ+, rome etc., însă petentul nu arată că ar face parte din aceste comunități), fără să-și exercite rolul activ permis de lege, prin completarea petiției cu o autosesizare.

Statul Român nu a mai raportat către OSCE statistica infracțiunilor motivate de ură din anul 2019. Deși ECRI a recomandat autorităților din România încă din 2005 să dezvolte sisteme statistice în domeniu^[89], la data de 3 martie 2022, ECRI a constatat mari deficiențe în acest domeniu.

Sunt organizate o serie de cursuri de formare, însă eficiența lor este pusă sub semnul întrebării de rezultatele extrem de slabe obținute în domeniu (cercetări penale finalizate cu clasare, procese penale finalizate fără condamnări la închisoare cu executare). De multe ori activitățile de formare, respectiv de prevenire a infracțiunilor motivate de ură și a discursului de ură nu sunt finanțate din bugetul de stat, ci prin diferite proiecte, de multe ori realizate de ONG-uri.

Problema infracțiunilor motivate de ură fiind tratate superficial atât de către organele de cercetare penală, cât și de către instanțe, România pierde în continuare cazuri la CEDO (ultimul în 2021). În ciuda monitorizării internaționale a României, nu se observă un progres în perioada analizată față de perioada anterioară în ceea ce privește raportarea, respectiv soluționarea infracțiunilor motivate de ură.

89. ECRI: Al Treilea Raport despre România, adoptat pe 24 iunie 2005, disponibil la (<https://rm.coe.int/third-report-on-romania-romanian-translation-/16808b5b92>).

În urma acestor concluzii, CRJ formulează următoarele recomandări:

- Prevederile legislației privind domeniul discriminării ar trebui corelate, pentru a utiliza definiții identice și de a delimita clar competențele de stabilire și aplicare a amenzilor. Ar trebui să se definească clar noțiunea de discurs de ură. Totodată legislația ar trebui să se refere și la elaborarea unor proceduri interne privind modul de individualizare al amenzilor contravenționale.
- Pentru respectarea principiului previzibilității legilor, este nevoie de stabilitate legislativă, astfel legislativul nu ar trebui să modifice legislația, în special cea penală, decât în situația unei nevoi reale.
- Poliția Română, Ministerul Public și Ministerul Justiției ar trebui să-și coreleze modul în care introduce infracțiunile motivate de ură în bazele lor statistice, care să permită analiza statistică a cauzelor de la înregistrarea plângerii până la soluționarea de către instanță. Această statistică ar trebui să elimine posibilitatea unei interpretări eronate a caracteristicii personale care motivează infracțiunea, totodată să permită și analiza infracțiunilor care sunt motivate de două sau mai multe caracteristici personale.
- Pentru soluționarea în termen rezonabil al infracțiunilor motivate de ură ar trebui să se prevadă proceduri specifice. Aceste proceduri ar trebui să stabilească implicarea, în calitate de experți, a unor instituții cum este CNCD, respectiv INSHR-EW.
- Este nevoie de formarea personalului Poliției Române, a parchetelor, a instanțelor de judecată, a CNA, a CNCD, a avocaților în domeniul infracțiunilor motivate de ură, respectiv al discursului la ură. Aceste formări ar trebui să includă nu doar prevederi legislative, cazuistica instanțelor europene și interne în domeniu, dar și sensibilizarea beneficiarilor față de problemele persoanelor care aparțin unor grupuri vulnerabile.
- Ar trebui efectuate controale periodice în cadrul instituțiilor implicate în domeniu care să analizeze obiectiv eficiența aplicării legislației.
- Statul ar trebui să ofere sprijin material organizațiilor neguvernamentale care lucrează în domeniul combaterii infracțiunilor motivate de ură. ●